

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GÜNCEL OLAYLARIN KULLANIMININ
ÖĞRENCİ BAŞARISINA VE HATIRDA TUTMA DÜZEYİNE ETKİSİ

Dilek ARIN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlköğretim Anabilim Dalı

Danışman: Yard.Doç.Dr. Handan DEVECİ

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

2006

ÖZ

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GÜNCEL OLAYLARIN KULLANIMININ ÖĞRENCİ BAŞARISINA VE HATIRDA TUTMA DÜZEYİNE ETKİSİ

Dilek ARIN

İlköğretim Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2006

Danışman: Yard.Doç.Dr. Handan DEVECİ

Gelişen dünyada toplumların sürekli ve hızlı bir değişim sürecini sağlayacak insangücünü yetiştirme görevini eğitim kurumları üstlenmiştir. Eğitim kurumları öğrencileri yaşadığı topluma yararlı ve sorumlu yurttaşlar yetiştirmeye çalışmaktadır. Bu bağlamda, ilköğretim okullarında Sosyal Bilgiler dersinin çocuğun toplumsallaşmasını ve iyi bir yurttaş olmasını sağlamada önemli bir işlevi yerine getirdiği söylenebilir.

Değişen ve gelişen dünyamız, her geçen gün beraberinde karmaşık sorunları ve buna bağlı olarak da çeşitli gereksinimleri beraberinde getirmektedir. Bireylerin gereksinimleri ile toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamada, insanlara gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırarak bilgiyi kullanabilmeleri konusunda Sosyal Bilgiler dersine büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu anlamda Sosyal Bilgiler dersinin bu sorumluluğu öğrencilerin dünü, bugünü ve geleceği anlamalarına yardımcı olmasını sağlayan güncel olayların kullanımını gündeme getirmektedir.

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim altıncı sınıfta Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırdaki tutma düzeyine etkisini belirlemektir. Deneme modellerinden “öntest-sontest kontrol gruplu model”e göre desenlenen araştırma, 2005-2006 öğretim yılı güz döneminde Eskişehir 24 Kasım

İlköğretim okulunda deney ve kontrol grubu olarak belirlenen 6-A ve 6-B sınıflarında gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada veri toplamak amacıyla öğrencilerin denkleştirilmesinde kullanılmak üzere bir anket formu, öğrencilerin akademik başarılarını ve öğrenilenlerin hatırd tutma düzeyini ölçecek bir başarı testi, Sosyal Bilgiler dersinin güncel olayların kullanımına göre işlenebilmesi için ders planları, ders notları, sınıf içi etkinlikler için öğretim materyalleri, ayrıca öğrencilerin güncel olayların kullanımına ilişkin görüşlerini almaya yönelik bir soru geliştirilmiştir.

Araştırmayla ilgili istatistiksel çözümlenelerde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Grupların ortalama puanları ile puan dağılımlarının standart sapmaları hesaplanmıştır. Grup içi ve gruplararası karşılaştırmalarda t testinden yararlanılmış ve anlamlılık düzeyi olarak .05 güven düzeyi benimsenmiştir.

Yapılan veri çözümlenmelerinden sonra şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Sosyal Bilgiler dersinde, güncel olayların kullanımının uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin başarıları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
2. Sosyal Bilgiler dersinde, güncel olayların kullanımının uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin hatırd tutma düzeyleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
3. Öğrencilerin güncel olayların kullanımına ilişkin görüşleri olumlu yöndedir. Öğrenciler güncel olayların kullanımının kalıcı ve zevkli öğrenme sağladığını, Dünyada ve Türkiye’de yaşanan gelişmeleri öğrenerek düşünme becerilerinin geliştiğini belirtmektedirler.

ABSTRACT

THE EFFECT OF USING CURRENT EVENTS TO SUCCESS OF STUDENTS AND RETENTION LEVEL IN SOCIAL STUDIES

Dilek ARIN

Primary Education Department

Anadolu University Graduate School of Education Sciences, 2006

Supervisor: Asistant Professor Dr. Handan DEVECİ

In our developing world, institutes of education has taken the role to educate individuals who will provide the fast and continious evolution of the societies. Institutes of education attempt to educate children as beneficial citizens for the society they live in and have social responsibilities. In this context, it can be said that “Social Studies” in elemantary schools, have an important role in providing children to be a good citizen and social person.

Day by day, the evoluating and progressing world come up with complex problems and various necessities. In this sense social studies have an important role in providing the balance between individual necessities and society requirements as attitudes, abilities, learning and using information skills. In this context the use of current events in social studies is brought up the help me learners to understand the past, present and the future.

This study aims to investigate the affect of “Using Current Events in Social Studies” on success and retention level of students in 6 th grade. The study which was designed according to “present, post test model” was conducted in 24 Kasım Elementary school in Eskişehir. The data was collected in fall term in 2005-2006 academic year, fall semester, with 6th grade students. Participants were divided into

groups-one as the control group (class 6-A) while the other as the experimental group (class 6-B).

In the present study, the following data counterbalance instrument were used; a questionnaire for biographical information for using to pair the students, pre and post – tests that were used to measure the learners’ academic success and retention level, lesson plans according to using current events in social studies, notes of study, various teaching materials for classroom activities, in addition to these a question to gather the learners’ perspectives on “Using Current Event in Social Studies” .

The data was analysed by the help of a computer programme SPSS. The arithmetic means and standart deviations were calculated for each group. The data was subjected to t-tests for inter – and between- group comparisons. The significance level was accepted as “0,05” .

The following results were obtained in the present study:

1. There was a significant difference between the success of control group who are applied using current events in social studies and experimental group who are applied classical education method in social studies, experimental group being more succesful than the control group.
2. There was a significant differences between in how much information is retained between the control group who are applied using current events in social studies and the experimental group who are applied classical education methods in social studies.
3. The learners seemed to have positive perspectives on “ Using Current Event In Social Studies”. They seemed to think that “Using Current Events In Social Studies” provides memorable and enjoyable learning experiences. Also they said that learning current events of Turkiye or all of the world is help to develop their thinking skills.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Dilek ARIN'ın, "Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi" başlıklı tezi 25/09/2006 tarihinde, aşağıda belirtilen jüri üyeleri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	: Yard.Doç.Dr.Handan DEVECİ	
Üye	: Yard.Doç.Dr.Bülent GÜVEN	
Üye	: Yard.Doç.Dr.Meral GÜVEN	
		Prof.Dr.İlknur KEÇİK Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Sosyal Bilgiler dersi birbirine bağımlı bir dünyadaki demokratik toplumda, bireyin yaşantısında bilgi, beceri, tutum, davranış ve değerleri kazandırmayı amaçlayan bir derstir. Bu anlamda Sosyal Bilgiler dersi öğrencilere önemli sosyal beceriler kazandırarak onların toplumsallaşmalarını sağlar ve onları iyi bir yurttaş olarak yetiştirir. Böylesine önemli işlevleri üstlenen Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin düşünme ve karar verme becerilerinin gelişmesi için güncel olaylarla ilgilenmeleri gerekmektedir. Günümüz toplumlarında eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, üretebilen, bilgilerini anlamlandırabilen, öğrenmesini kolaylaştıracak stratejilerin farkında olan ve bunları kullanabilen, araştıran, sorgulayan, problem çözebilen bireylerin yetiştirilmesinin gerekliliği düşünüldüğünde, öğretmenin yeri ve zamanı geldiğinde konuları güncel olaylarla ilişkilendirerek öğrencilerin dünü, bugünü ve geleceği anlamalarına yardımcı olması gerekmektedir. Bu nedenle, öğretmenler Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanarak öğrencilerin de katılımını sağlayan öğrenme-öğretme süreçleri düzenlemeli ve öğrencileri toplumsal yaşama hazırlayan ortamlar oluşturmalıdır. Bu araştırmanın Sosyal Bilgiler dersine ilişkin öğrencilerin güncel olayları izlemelerine yönelik daha zengin ve nitelikli öğretim etkinliklerinin uygulanmasını sağlayacağı, bu yolla öğrencilerin derse ilişkin başarılarını artırmaları ve kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmeleri umulmaktadır.

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde yardımcı ve katkısı olan birçok değerli insana teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Araştırmanın gerçekleşmesi sürecinde bana rehberlik eden, karşılaştığım zorlukları yenmemde yardımlarını esirgemeyen, sürecin her aşamasında katkısı ve desteğiyle bana güç veren, bilgi ve davranışlarıyla bana örnek olan değerli danışman hocam Sayın Yard. Doç. Dr. Handan Deveci'ye sonsuz teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım. Araştırma konusunun belirlenmesinden sürecin tamamlanmasına kadar ilgisini esirgemeyen; engin bilgisi ve deneyimi ile bana yardımcı olan değerli hocam Sayın Prof. Dr. Ersan Sözer'e çok teşekkür ederim. Çalışmamın konu belirlenmesi aşamasında bana katkı sağlayan hocam Sayın Prof. Dr. Şefik Yaşar'a en içten teşekkürlerimi

sunarım. Araştırma sürecinde desteğini esirgemeyen hocam Sayın Yard. Doç. Dr. Mehmet Gültekin'e gönülden teşekkür borçluyum.

Araştırmanın uygulama aşamasında bana her türlü olanağı sağlayan 24 Kasım İlköğretim Okulu Müdürüne minnet ve şükranlarımı sunarım. Güncel olayların kullanımını 6-B sınıfında uygulamam için yardımlarını esirgemeyen; kontrol grubunda öğretimi sürdüren öğretmen Gökmen Salik'e teşekkür borçluyum. Deney grubu olan 24 Kasım İlköğretim Okulu 6-B sınıfı öğrencilerine, çabaları ve araştırmaya kattıkları sıcaklık için en içten sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarımda yanımda olan ve beni destekleyen dostum Arş. Gr. Tuba Çengelci'ye gönülden teşekkür borçluyum.

Öğrenim yaşamım boyunca çalışmalarımı destekleyen, benimle her türlü mutluluğu ve zorluğu paylaşan anneme ve babama minnet, sevgi ve saygı borçluyum. Beni yüreklendirip destekleyen, hep yanımda olan kardeşime, sürekli bana destek olan eşim Özcan'a teşekkürlerim sonsuzdur.

Dilek Arın

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZ	ii
ABSTRACT	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	vi
ÖNSÖZ	vii
ÖZGEÇMİŞ	ix
İÇİNDEKİLER	x
TABLO LİSTESİ	xii
ŞEKİL LİSTESİ	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.1.1. İlköğretim Programlarında Sosyal Bilgiler Dersinin Yeri ve Önemi	1
1.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Güncel Olayların Kullanımı	8
1.1.3. Güncel Olayların Kullanımında Öğretmen ve Öğrenci Rollerini	13
1.1.4. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Öğretiminde Kullanılan Yaklaşımlar	16
1.1.5. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Öğretiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler	17
1.2. Araştırmanın Amacı	27
1.3. Araştırmanın Önemi	28
1.4. Sınırlılıklar	29
1.5. Tanımlar	30
2. YÖNTEM	31
2.1. Araştırma Modeli	31

2.2. Denekler	31
2.2.1. Denkleştirme	32
2.3. Veriler ve Toplanması	34
2.3.1. Kişisel Bilgiler Anketi	34
2.3.2. Başarı Testi	35
2.3.3. Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Materyaller	35
2.3.4. Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Görüş Almaya Yönelik Açık Uçlu Anket	36
2.3.5. Denel İşlem	36
2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	39
3. BULGULAR VE YORUM	41
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	46
4.1. Sonuçlar	46
4.2. Öneriler	47
EKLER	49
KAYNAKÇA	125

TABLO LİSTESİ

Tablo	Sayfa
1. Gruplardaki Deneklerin Özellikleri	33
2. Deney ve Kontrol Gruplarının Başarı Testinden Aldıkları	
Öntest Puanlarına İlişkin Bulgular	41
3. Deney ve Kontrol Gruplarının Başarı Testinden Aldıkları	
Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular	42
4. Deney ve Kontrol Gruplarının Bilgileri Hatırlama Düzeylerine İlişkin	
Uygulanan Başarı Testinden Aldıkları Puanlarla İlgili Bulgular	43
5. Öğrencilerin Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Görüşleri	45

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil	Sayfa
1. Sosyal Bilgilerin Kapsamı	3

1. GİRİŞ

1.1. Problem

Her toplum bireylerini kendi toplumsal yapısına uygun yetiştirmek ister. Son yıllarda Türkiye’de ve dünyada meydana gelen gelişmelerle birlikte toplumların da bireylerden beklentileri değişmekte ve gelişmektedir. Birey bu beklentilere yönelik kimi süreçlerden geçerek hem toplumun hem de kendinin gereksinimlerini karşılamış olur. Toplumun en önemli gereksinimi nitelikli insangücü, bireyin ise eğitimidir.

Eğitimin bugüne kadar pek çok tanımı yapılmıştır. Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerlerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamıdır (Varış, 1998, s.17; Sönmez, 2000, s.64). Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme oluşturma sürecidir (Demirel ve Kaya, 2001, s.4).

Gültekin’e (2000, s.105) göre bir toplumun kalkınması için gerekli olan insangücünün eğitimi örgün ve yaygın eğitim sistemleriyle sağlanmaktadır. İlköğretim ise, örgün eğitimin ilk ve önemli bir basamağını oluşturmaktadır. İlköğretim, daha ileri eğitim basamaklarının temelini oluşturması ve bu basamakta edinilen bilgi ve becerilerin bireylerin daha sonraki öğrenim yaşantılarındaki başarısını etkilemesi bakımından önemli bir işleve sahiptir.

1.1.1. İlköğretim Programlarında Sosyal Bilgiler Dersinin Yeri ve Önemi

Sürekli bir değişim içinde olan, çeşitli ve karmaşık sorunlarla karşı karşıya bulunan insanların ve toplumların yaşamında Sosyal Bilimlerin önemli bir yeri vardır (Paykoç, 1991, s.2). Toplum hayatına geçişin bilinen boyutlarıyla birlikte Sosyal Bilimlerin önemi de artmıştır (Doğan, 1985, s.39). Türkiye’nin fen, mühendislik ve sağlık bilimleri alanlarındaki performansının yanı sıra, Sosyal Bilimler alanlarında da önemli aşamalar kaydettiği söylenebilir (Tonta ve İlhan, 1997, ss.67-74).

Sosyal Bilimler, insanın insanla ve çevresi ile olan ilişkilerini inceleyen disiplinler topluluğu olarak tanımlanmaktadır. Her sosyal bilim disiplini insan yaşamının farklı bir yönünü incelemektedir. Sosyal bilim disiplinlerini kesin çizgilerle birbirinden ayırmak olanaksızdır. Bunun nedeni sosyal olguların parçalanamaz bir bütün olarak görülmesidir (Kısakürek, 1987, s.3).

Her bilim dalında olduğu gibi, Sosyal Bilimlere de bireylerin gereksinimleri ile toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamada, insanlara gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırma konusunda büyük sorumluluklar düşmektedir (Paykoç, 1991, s.2; www.gazi.edu.tr/web/cdonmez/html/makale_10.html,2006). Sosyal Bilimlerin görevi insanın evrende ve toplumdaki yerini bulmasına ışık tutmak ve bu konuda bütünlük oluşturan öğelerin dokusunu açıklamaktır (Alkan ve Kurt, 1998, s.96). Bu bağlamda Seefeldt'in de belirttiği gibi (1989, s.3), genellikle, Sosyal Bilimler kapsamında; güncel olaylar, Çevre Bilim, Tarih, Coğrafya, Antropoloji, Ekonomi, Hukuk, Siyasal Bilimler, Psikoloji, Psikiyatri, Sosyoloji, Eğitim, Dil, Sağlık Bilimleri gibi disiplinler yer almaktadır.

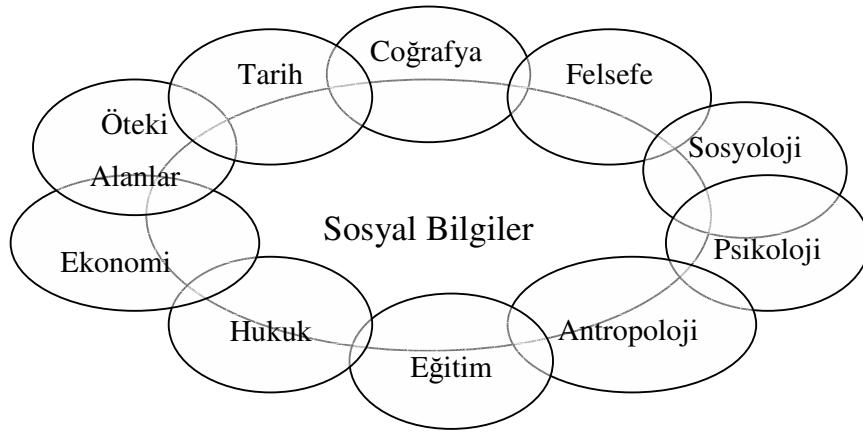
Sosyal Bilimler ile Sosyal Bilgiler kavramları çoğu zaman eş anlamlı olarak kullanılmalarına karşın, bu iki kavram arasındaki ayrımı göz ardı etmemek gerekir. Sosyal Bilimlerin bilimsel anlamda insanın insanla ve çevresiyle etkileşimini incelemesine karşılık, Sosyal Bilgilerin insanın toplum olarak yaşayışını, davranışını, temel gereksinimlerini, bunların karşılanma biçimlerini, giderilmesi için yapılan çalışmaları ve ilgili kurumları ele almasıdır (Kısakürek, 1987, s.5). Varış'ın da belirttiği gibi (1996, s.131), Sosyal Bilimler bilginin yapısı açısından yapılan bir sınıflamadır. Sosyal Bilgiler ise program yapısını ilgilendiren bir sınıflamadır.

Kimi batılı bilim adamlarına göre Sosyal Bilimlerin, öğretim için seçilmiş ve değişmeyen bölümünü "Sosyal Bilgiler" oluşturmaktadır (Sözer, 1998a, s.3). Erden (...?, s.8) Sosyal Bilgileri, "ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu yurttaş yetiştirmek amacıyla, Sosyal Bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanı" olarak tanımlamaktadır. Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilimlerin bulgu ve

ayrıştırılmalarının, bir toplumda yaşayan insanlar için gerekli olan temel ve ortak öğelerini kapsamaktadır (Sözer, 1998a, s.3).

Sosyal Bilgiler öğretiminin merkezinde, bireyin gereksinimleri yer almaktadır. Sosyal Bilgiler dersi ile öğrenciler kendilerine özgü kimlik duygusunu bulmaya ve bir yurttaş olarak sahip olunan haklar ile sorumluluklarını anlamaya çalışırlar, birey olarak toplum içindeki yerlerini kavrarlar (Savage ve Armstrong, 1987, s.4). Bu nedenle Sosyal Bilgiler, ilköğretim okulu programında yer alan en kapsamlı ve temel derslerden birisidir (Sözer, Deveci, Kaya, 2004, s.88).

Sosyal Bilgilerin kapsadığı alanlar Şekil 1'de görülebilir (Sözer, 1998a, s.7).

Şekil 1. Sosyal Bilgilerin Kapsamı

Kaynak: (Sözer, 1998a, s.7).

Sosyal Bilgiler, disiplinlerarası bir disiplin olarak ele alınabilir; çünkü toplumsal yaşamı düzenleyen tüm ilke ve genellemeler, bu alanın konusu olabilir (Sönmez, 1998, s.4). Sosyal Bilgiler dersi, Sosyal Bilimlerin birbirini tamamlayıcı niteliği ve disiplinlerarası yaklaşıma olanak tanırken temel kültür öğelerini, birçok alandaki çalışmalardan sağlanan bulgulardan, disiplinlerarası bir yaklaşımla alıp yoğurmakta; ilköğretim düzeyine ve kendi yapısına, kendi doğasına uygun bir anlayışla varlığını bütünleştiren bir ders olarak programdaki yerini almaktadır (Sözer, 1998a, s.7).

İlköğretim programında yer alan Sosyal Bilgiler dersinin temel amacı, öğrencilere önemli sosyal becerileri kazandırarak onların toplumsallaşmasını sağlamak ve onları iyi birer yurttaş olarak yetiştirmektir. Bu bakımdan, Sosyal Bilgiler dersi ilköğretim programında önemli bir işleve sahiptir (Deveci, 2003, s.1).

Sosyal Bilgiler öğretiminin dört temel amacı bulunmaktadır. Bunlar; Sosyal Bilgiler derslerinde çocuğun düşünme yeteneğinin geliştirilmesi, insanlararası ilişkilerin geliştirilmesi, çocuklara temel yurttaşlık hak ve sorumluluklarının kavratılması, çocuklara ekonomik bir bakış açısı kazandırılmasıdır (Kısakürek, 1987, ss.8-9). Bu amaçlar göz önüne alındığında Sosyal Bilgiler dersinin işlevlerinin yaşamsal bir önem taşıdığı görülmektedir.

Sosyal Bilgiler özellikle ilköğretim çağındaki çocuk ve gençlere, Sosyal Bilim konularının çocuğu ilgilendiren yönlerinden yararlanarak yurttaşlık becerilerinin gelişmesine katkı sağlayan bir derstir (Michaelis ve Garcia, 1996, s.2). İlköğretim okullarında Sosyal Bilgiler dersi çocuğun toplumsallaşmasını ve iyi bir yurttaş olmasını; toplumsal olayları bir bütün olarak kavramasını amaçlamaktadır (Erden,?, s.35). Bu derste, çocuk toplumsal sorunlarla karşı karşıya getirilir ve kendisinin toplumsal yaşamla kaynaşması sağlanır. Böylece Sosyal Bilgiler dersi, çocuğun toplumsal kişiliğinin oluşturulmasında önemli bir işlevi yerine getirmiş olur (Sözer, 1998b, s.15).

Sosyal Bilgiler dersi kişinin kendisine, ailesine, yasalara ve devlete karşı ödev ve sorumluluklarının neler olduğunu ve özellikle toplumsal çevresine etkin bir biçimde nasıl uyum yapacağını öğretir (Moffatt, 1957, s.21). Nitekim Sosyal Bilgiler, bireye yaşantı kazandıran bir ders olduğu için çocuğa toplumsal yaşamla ilgili öğrenme yaşantıları sağlar ve yaşamsal değeri yüksek olan bir ders olarak işlevini gerçekleştirir.

Sosyal Bilgiler dersi, demokrasi ya da Cumhuriyet ülkülerini benimsettiği, toplumsal yaşamın, dünü, bugünü, yarını arasındaki ilişkiyi gösterdiği oranda amacına ulaşmış sayılır (Binbaşıoğlu, 1981, s.42). Demokrasinin yaşamasını sağlayan temel öğelerden birisi “demokratik kültür”dür (Gözütok, 1997, s.55). Bu bağlamda, Sosyal Bilgiler dersi ile genç insanlara, demokratik toplumlarda kültürel çeşitliliğin olacağı da

öğretilebilir (Michaelis ve Garcia, 1996, s.2). Demokrasi, eğitimle güçlendirilmiş demokratik kültür ortamında öğrenilen bir yaşam biçimidir. Demokrasiyi güçlendiren ve geliştiren en önemli etmen Sosyal Bilgiler eğitim sürecidir (Gözütok, 1997, s.55). Demokratik bir ülkede, Sosyal Bilgilerin temel amacı, demokratik süreci geliştirecek etkili yurttaşlar yetiştirmektir (Doğanay, 2002, s.17). Bir başka deyişle demokratik toplumda, genç insanlara yardım için bilgi edinme ve karar verme becerilerini geliştirerek kültürel farklılıklara sahip yurttaşlar olmalarını sağlamaktır (Binbaşıoğlu, 1981, s.45; Sunal ve Haas, 2002, s.9). Ancak, 1998 tarihli Sosyal Bilgiler Öğretim Programına bakıldığında yukarıda sayılan bu amaçları gerçekleştirilmede yetersiz kaldığı görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretimde uygulanan programları 2004 yılında yeniden hazırlayarak 2004-2005 öğretim yılında on ilde pilot olarak uygulamıştır. Bu programlar 2005-2006 öğretim yılında ülke çapında yaygınlaştırılmıştır. Sosyal Bilgiler ilköğretim 6. ve 7. sınıflar için hazırlanan programa bakıldığında, programın Atatürk İlke ve İnkılaplarını benimsemiş, etkili ve sorumlu yurttaş yetiştirmeyi amaçlayan, demokratik beceri ve değerlere sahip, bilimsel düşünmeye açık, insan haklarına saygılı, işbirliği içinde çalışabilen, Cumhuriyet sevgisi ve demokrasi bilinci gelişmiş, haklarını bilen ve sorumluluk sahibi Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları yetiştirmeyi amaçladığı görülmektedir (MEB, 2005, ss.7-10).

“Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı”na göre Sosyal Bilgiler Programının genel amaçları (MEB, 2005, s.6) aşağıda verilmiştir.

Öğrenciler bu derste:

1. Özgür bir birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varır.
2. Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olarak, vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir yurttaş olarak yetişir.
3. Atatürk İlke ve İnkılaplarının, Türkiye Cumhuriyetinin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar, lâik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.
4. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilir.
5. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul eder.

6. Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.
7. Bilgiyi uygun ve çeşitli biçimlerde (harita, grafik, tablo, küre, diyagram, zaman şeridi vb.) kullanılır, düzenler ve geliştirir.
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslar arası ekonomik ilişkilerde ekonominin yerini kavrar.
9. Meslekleri tanıyarak, çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli olduğuna inanır.
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler, değişim ve sürekliliği algılar.
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanır.
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlâkı gözetir.
13. Birey, toplum ve devlet arasındaki ilişkileri açıklarken, Sosyal Bilimlerin temel kavramlarından yararlanır.
14. Katılımın önemine inanır, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşleri sunar.
15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, lâiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçleri ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.
16. Farklı dönem ve mekânlardaki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz eder.
17. İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir.

2004 Sosyal Bilgiler Öğretimi Programında, belirlenmiş kazanımlara yönelik konu sıralaması yapılmamıştır. Programda kazanımların öngördüğü bir içerik sınırlaması söz konusudur. Öğretmen kazanımları gerçekleştirme koşuluyla; çevre özelliklerini, öğrenci grubunun ilgilerini, gereksinimlerini, beklentilerini, hazırbulunuşluk düzeylerini ve dolayısıyla da ön bilgilerini dikkate alarak, Türk milli eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda uygun çıkış noktaları, uyarıcı ve pekiştirici unsurlarını kullanarak çerçevesi belirlenmiş olan içeriğe bağlı oluşturacağı alt başlıklar etrafında hareket etmelidir. Çevresel etkiler ve grubun sözü edilen özellikleri açısından gerektiğinde, güncellik ilkesi gözetilmek kaydıyla ünite sürelerinde değişiklik yapılabilir (MEB, 2005, ss.7-10).

2004 Sosyal Bilgiler Öğretimi Programında, derslerin sınıflara göre dağılımına bakıldığında altıncı sınıfta yedi, yedinci sınıfta sekiz ünitenin yer aldığı görülmektedir. Altıncı sınıfta Sosyal Bilgiler Öğreniyorum, Yeryüzünde Yaşam, Ülkemizin Kaynakları, Ülkemiz ve Dünya, İpek Yolunda Türkler, Demokrasinin Serüveni, Elektronik Yüzyıl; yedinci sınıfta ise İletişim ve İnsan İlişkileri, Ülkemizde Nüfus, Türk Tarihinde Yolculuk, Ekonomi ve Sosyal Hayat, Zaman İçinde Bilim, Bir Arada Olmak

İçin, Yaşayan Demokrasi, Ülkeler Arası Köprüler üniteleri yer almaktadır (MEB, 2005, s.11).

Altıncı ve yedinci sınıftaki Sosyal Bilgiler dersinin üniteleri incelendiğinde, ünitelerin ezbercilikten uzak, öğrencilerin düşünme yeteneklerini geliştirmeyi, toplumsal yaşayışı ve davranışları ele aldığı görülmektedir. Ayrıca, üniteler öğrencilerin ödev ve sorumluluklarını bilme, yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlarla ilişkiler kurma, geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurma, değişen toplumda insanın gelişimi, ekonomik ve sosyal yaşamla ilgili bilgi ve beceri geliştirmeyi amaçlamaktadır.

2004 Sosyal Bilgiler Öğretimi Programının önceki programlardan ayrılan en temel özelliği öğrenci merkezli eğitim anlayışını benimsemesidir. Yeni programda çağdaş öğrenme yaklaşımlarına, önceki programlarda yer almayan etkinliklere ve etkinliklerin nasıl uygulanacağına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Böylece öğrenci ve etkinlik merkezli, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin çevreyle etkileşimini sağlayan bir program amaçlanmıştır.

2004 Sosyal Bilgiler Öğretimi Programının değerlendirme boyutu, klasik ölçme-değerlendirme yöntemlerinin yanı sıra, yapılandırmacı öğrenmenin vurgulandığı “süreç” değerlendirme ile desteklenerek sadece ürün değil sürecin değerlendirilmesi de amaçlanmıştır.

Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin birçok sözel bilgi, kavram ve ilkeyi öğrendiği bir konu alanıdır. Bu bilgiler öğrenciler için anlamlı duruma getirilmezse öğrenciler ezberlemeye yönelir. Türkiye’de bu ders genelde öğretmen, öğrenci ve veliler tarafından yoğun ezber gerektiren bir ders olarak algılanmaktadır (Erden,?, s.78). Bu durum da, bireyin öğrendiklerini yaşama aktarmada güçlük çekmesine neden olmaktadır. Bundan dolayı, bireylere verilen eğitimle gerçek yaşam arasında kopukluk olduğu genellikle eğitimciler tarafından eleştiri konusu olmaktadır (Köse, 2004, s.150). Bu bağlamda, okulda öğrenciye uygun bir öğretim ortamı hazırlarken, ders konuları, konularla ilgili problemler, araçlar, örnekler günlük yaşamdan alınmalı ve yaşamsal değeri olmalıdır.

Konulara olabildiğince yaşamdaki oluş biçimleri ve oranlarına göre yer verilmelidir. Konular gerçek yaşama benzerlikleri ölçüsünde öğrencilerde ilgi uyandırmakta ve bunun sonucunda öğrenme daha etkili olmaktadır (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997, s.55). Örneğin öğrenciler tarafından dünya haber haritasına güncel olaylarla ilgili haberler asılır. Bu durum öğrencilerin olayın yaşandığı yeri bularak dünyanın şeklini daha iyi öğrenmelerine ve öğrendiklerinin kalıcı olmasına yardımcı olabilir.

Kimi araştırmacılar toplumların Sosyal Bilgiler dersinde her şeyden daha iyi bir laboratuvar olduğunu düşünmektedirler (Kaltsounis, 1987, s.234). Nitekim yaşamsallığı olan bilgi değerlidir (Sözer, 2001, s.97). Eğitim sürecinde kazanılan bilgiler günlük yaşamdaki olaylarla ilişkilendirilebildiği ölçüde kalıcı olurlar ve karşılaşılan yeni durumları yorumlamada daha kolay kullanabilirler (Özmen, 2003, s.322). Bu nedenle okullarda verilen eğitimin yaşama yönelik olması gerekmektedir (Driver ve Bell, 1986). Bir insanın çağa uygun olarak kalabilmesi, bir başka deyişle değişimlere ayak uydurabilmesi için, çeşitli haber kaynaklarında yer verilen güncel olaylara ilgi geliştirmesi ve bunu sürekli kılması gereklidir (Paykoç, 1987, s.46).

1.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Güncel Olayların Kullanımı

Sosyal Bilgiler, öğrencinin içinde bulunduğu toplumsal yaşamla ilişkili olduğundan öğrenci içinde bulunduğu toplumsal yaşamı bu derste, geçmişi, bugünü ve geleceği ile yakından tanıyacaktır (Sözer, Deveci ve Kaya, 2004, s.88). Bir başka deyişle, Sosyal Bilgiler dersi geçmişle ve günümüzle ilgilenerek çocukların günümüz toplumunun sorunlarından haberdar olmalarını sağlar (Kaltsounis, 1987, s.227). Denilebilir ki bu ders, toplumun ideallerini çocuğa kazandırmakla yükümlüdür. Bu derste, çocuk, toplumsal sorunlarla karşı karşıya bırakılır ve kendisinin toplumsal yaşamla kaynaşması sağlanır. Bu yolla, Sosyal Bilgiler dersi, çocuğun toplumsal kişiliğinin oluşturulması ve geliştirilmesinde önemli bir işlevi yerine getirmiş olur (Sözer, 1998a, s.8). Ayrıca, Sosyal Bilgiler dersi yaşantı kazandıran bir ders olduğu için çocuğa toplumsal yaşamla ilgili öğrenme yaşantıları sağlar. Erden'e (....?, s.158) göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde yaşayarak öğrenmeleri için toplumdaki çeşitli kaynaklardan yararlanılabilir. Bu kaynaklardan birisi de güncel olayların kullanımınıdır.

Kaltsounis'e (1987, s.227) göre güncel olayların önemi toplumsal yaşamın değerli olmasından kaynaklanır.

Öğrencilerin yaşayarak öğrenmeleri için Sosyal Bilgiler dersinde çeşitli toplumsal kaynaklardan yararlanılabilir. Güncel olaylar Sosyal Bilgiler dersinde kullanılacak toplumsal kaynaklar arasında yer almaktadır (Erden,?, s.163). Örneğin savaşın insanlığa etkileri konusu işlenirken öğrenciler bilgiye ulaşma yollarını öğrenerek dünyayı ilgilendiren sorunlara duyarlı, problem çözebilen, karar verebilen bireyler olarak yetişmektedirler.

Güncel olayların öğretimde kullanılmasının yararları şöyle sıralanabilir (Kaltsounis, 1987, s.227; Erden,?, ss.163-164):

- Okul dışı yaşantılar sayesinde okuldaki çalışmalardan anlamlı sonuçlar çıkar. Toplumsal yaşamdaki somut durumlar, yeni kavramların öğrenilmesini kolaylaştırır.
- Ders kitabı materyallerini güncelleştirir.
- Öğrenciler yurttaşlık bilgi ve becerilerini geliştirir.
- Öğrencilerin gerçekte düşünce arasındaki farkı anlamalarına yardımcı olur.
- Öğrencilerin bir yurttaş olarak yaşadığı dünya hakkında bilgi sahibi olmasını sağlar.
- Öğrencilerin problem çözme yeteneklerini geliştirir.
- Öğrencilerin diğer kişilerle ilişki kurma becerilerini geliştirir.
- Öğrencilerin okula karşı ilgi ve tutumlarını olumlu yönde geliştirir.
- Öğrencilerin toplumdaki bireylerin malların üretimine katkılarını fark etmesini sağlar.
- Öğrencilerin özel ve devlet kurumlarının işlev ve sorumluluklarını daha iyi anlamalarını sağlar.
- Öğrencilerin kendi yaşantıları ile toplumdaki iş imkanları ve bu işler için gerekli nitelikleri, çalışma koşullarını öğrenmesini sağlar.

Son yıllarda dünyada meydana gelen hızlı değişme ve gelişmeler toplumsal yaşamın koşullarını değiştirmektedir. Toplumsal yaşamın koşulları değiştikçe toplumun eğitimden beklentileri artmakta, değişmekte ve çeşitlenmektedir (Gültekin, 1998, s.101). Çağdaş yaşam bireylerin, gerek doğal gerekse toplumsal çevrelerine karşı daha duyarlı davranmalarını ve birbirleriyle dayanışma içinde olmalarını gerektirmektedir. Bu durum ise, bireylerin ancak bilim okur-yazarı olarak yetiştirilmeleriyle olanaklıdır (Yaşar, 1998, s.155). Bireylerin günlük yaşamda karşılaştıkları olaylarla, okulda öğrendikleri bilgiler arasındaki ilişkiyi kavramalarının bilimsel okur-yazar olmalarına katkı sağlayacağı bilinmektedir (Ayas, Çepni ve Akdeniz, 1993). Yaşar'a (1998, s.155) göre, bilim okur-yazarı bireyler gerek doğal çevrede gerekse toplumsal yaşamda karşılaşılan güncel konu ya da sorunlara yönelik görüş ve düşüncelerini, her ortamda yansız olarak, açık ve anlaşılır bir biçimde ortaya koyabilirler.

Güncel olayların işlenmesi, eskiye göre artan bir önem taşımaktadır (Paykoç, 1987, s.45). Bunun nedenleri şöyle sıralanabilir (Paykoç, 1987, s.45; Yaşar, 1998, s.155):

- Toplumsal ve kültürel gelişme ve değişmeler;
- asit yağmurları;
- nükleer serpiniler;
- küresel ısınma;
- kalıtımın işleyişi;
- AIDS;
- kanser;
- enerji kaynaklarının tükenmesi;
- kitle iletişim araçlarındaki değişmeler;
- bilimsel ve teknolojik gelişmelerin insan yaşamı üzerindeki etkileri;
- büyük kentlerdeki trafik karmaşası gibi güncel olay ve konulardır.

Okul çevresinde bulunduğu ülke ve dünyada olup bitenlerden ayrı düşünülemez (Hesapçıoğlu, 1992, s.144; Demirtaş ve Barth, 1997, s.13.1; www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/kitaplar/sosbilgi/ogrt/ unite 13.doc). Hergün karşılaşılan ve duyulan güncel olgu ve olaylar okulun, özellikle, Sosyal Bilgiler öğretiminin amaçlarının gerçekleştirilmesine uygun birçok olanaklar sunar (Demirtaş ve Barth, 1997, s.13.1). Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımı eğitim amaçlarının kazandırılmasında ders kitabından daha çok yarar sağlayarak okul ile toplumu bir araya getirir (Kaltsounis, 1987, s.234).

Güncel olayları kullanmak, okuldaki etkinliklerle çocuğun okul dışı yaşam arasındaki ilişkilerin kopmasını önler. Öte yandan, güncel olaylar aracılığıyla çocukların önemli toplumsal olaylara yaşayarak katılmaları sağlanabilir. Bu da öğretimin etkililiğini sağlamada önemli bir etkidir. Bilindiği gibi, öğrenmenin gerçekleşmesinde çocukların konu ile yakın bir ilişkiye girmesi gereklidir (Paykoç, 1987, s.45). Çocuklar ve gençler güncel konulara daha fazla ilgi duymakta ve bunlardan daha çok etkilenmektedirler. Bir başka deyişle, öğrenciler yaşadıkları, gözledikleri, radyo ve televizyondan dinledikleri, gazete ve dergilerden okudukları olaylara karşı daha çok ilgi ve merak duymaktadırlar (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997, s.59).

Bir yurttaşın temel sorumluluklarından biri, yaşadığı toplumu ve kendisini etkileyen konularda sürekli bilgi sahibi olması ve olayları izlemesidir. Çağdaş bir insan için, dinamik dünyada oluşan hızlı değişimler, her şeyden haberli olmak, vazgeçilmez ve sürekli bir uğraş olma yolundadır (Paykoç, 1987, s.46). Dewey'in de belirttiği gibi kontrol altında olan bir çoğunluk yerine eleştiri yapabilen insanlar yetiştirmek için varolan en iyi silah eğitimidir. Demokrasi, eğitimden memur, yönetici ve sanayici yetiştirmekten daha fazlasını beklemektedir. Öğrencilerin sivil haklarını kazanmak, savaşları durdurmak, değişim için uğraşan yurttaş gruplarına katılmalarını sağlamak için güncel olaylarla ilgilenmesi bir zorunluluktur (Libressco, 2003).

Güncel olayların ele alınması, çeşitli becerilerin ve özelliklerin sürece katılmasını gerektirir. Bu beceri ve özellikler şunlardır (Paykoç, 1987, s.46):

- Haberin verildiği materyalleri okuyabilme
- Önemli ve daha az önemli olaylar arasında ayırım yapabilme
- Bilgiye ve bilgilerin eleştirel değerlendirmesine dayalı sorunlarda belli bir yanı tutabilme
- Varolan gelişmeler ışığında, oluşabilecek sorunları tahmin edebilme
- Nesnel olabilme
- Propagandayı, saptırılmış olayları ayırt edebilme

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının temel amaçlarından birisi de, bu beceri ve özelliklerin çocuklarda gelişmesini sağlamaktır.

Güncel olaylardan etkili bir biçimde yararlanabilmek için, konu ve olayları seçerken aşağıdaki ölçütler göz önünde bulundurulmalıdır:

- İşlenecek güncel olaylar, geliştirilecek bilgi, beceri ve tutumların kazanılmasına katkıda bulunabilmelidir (Paykoç, 1987, s.47).
- Konu öğrencilerin hazırbulunuşluk ve olgunluk düzeyine uygun olmalıdır (Moffatt, 1957, s.230).
- Seçilen olayın eğitsel değeri olmalıdır. Bir başka deyişle öğrencilerin bilişsel becerilerini ya da duyuşsal özelliklerinin gelişmesine katkıda bulunmalıdır (Erden,?, s.161).
- Elde edilen bilgiler nesnel, doğru ve çağa uygun, gerçekler ile görüşler ve yorumlar ayırt edilebilir, bilgiler tutarlı, yanlılıktan uzak olmalıdır (Paykoç, 1987, s.48).
- Seçilecek güncel olaylarla ilgili ön bilgilere ulaşılabilmesi ve yeterli öğretim materyali bulunmalıdır (Paykoç, 1987, s.48).
- Konu öğrencilerin geçmiş yaşantıları ve çalışma ünitesi ile ilgili olmalıdır (Erden,?, s.161).

Bu ölçütlere göre incelenen ve seçilen güncel olayların, nitelikli bir biçimde kullanılması ve etkili olma olasılığı yüksektir. Sözü edilen özellikler çerçevesinde güncel olayların seçiminde öğrencilerin de katılımını sağlamak, onlara rehberlik etmek öğretmene düşen bir görev olmalıdır.

1.1.3. Güncel Olayların Kullanımında Öğretmen ve Öğrenci Roller

Bireylerin içinde yaşadığı çevre ve toplumda her gün çok sayıda olay olmaktadır. Günlük gazetelerde, dergilerde, haber programlarında çeşitli olaylar izlenmektedir. Ancak bunların tümünü sınıf ortamına getirmek hem zaman açısından mümkün değildir, hem de eğitici değeri yoktur. Bu nedenle öğretmenlerin öncelikle sınıfta hangi güncel olayların tartışılacağına karar vermesi gerekir (Erden,?, s.161).

Sosyal Bilgiler alanında öğrenmeyi zevkli bir uğraşa dönüştürmek, öğrencinin derse katılmasını sağlamak, yaratıcı ve çeşitli etkinliklerin yapılmasına bağlıdır. Öğretmen öğrencilerine, insanları, ülkeleri, ortamları canlı olarak sunabilmek, onların yaşantılarını zenginleştirmek için kendi yaratıcılığını da kullanabilir. Bu konuda güncel olaylardan etkili biçimde yararlanılabilir (Paykoç, 1987, s.45). Nitekim öğrenciler de güncel olayları sınıfta tartışmak için görevlendirmelere ve onları cesaretlendirecek etkinliklere gereksinim duyarlar (Martorella, 1998, s.30).

Okulda ve okul dışı yaşamda geçirilmiş yaşantılar, öğrencilerin yeni bilgi ve düşünceleri anlamasında etkili olabilir. Sosyal Bilgiler dersi yaşama dönük bir ders olduğundan öğretmenin, öğrencinin günlük yaşamı ile okulda edinilen bilgileri arasında bir ilişki kurması gerekir. Öğretmen, Sosyal Bilgiler dersinde öğrenciye, bilgiyi nasıl elde edeceğini ve toplum içinde yaşarken bu bilgileri nasıl kullanacağını öğretmelidir (Edward, 2000). Günümüz okullarından ve öğretmenlerinden beklenen en önemli görev, topluma yaratıcı, eleştirel ve çok yönlü düşünebilen, öğrenmeyi öğrenen, problem çözebilen, kendi öğrenmesinden sorumlu olan ve sağlıklı kararlar verebilen bireyler yetiştirmektir (Saban, 2002, s.169). Bunun için de her öğretmen günlük haberleri bilmeli ve sınıfını bunlardan haberdar etmelidir (Moffatt, 1957, s.215).

Güncel olayların öğretimde kullanılmasında, öğretmenin sahip olması gereken özellikler şöyle sıralanabilir (Paykoç, 1987, s.52):

Öğretmen,

- çok yönlü ayırıştırma ve değerlendirme gücüne sahip olmalıdır.
- bilgi kaynakları ile bilginin doğruluğunu değerlendirme gücünü geliştirmeye çalışmalıdır.
- sırası geldiğinde ve öğrencileri etkilemeyecek bir biçimde kendi görüşlerini ve altında yatan nedenleri sunabilir.
- tartışmalı durumlarda, başka yetişkinlerin de görüşlerini almalarını ve kendisiyle karşılaştırmalarını öğrencilerden isterse, çocuklar da görüş farklılıklarını hoşgörülle karşılamayı öğrenebilirler.

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayları kullanmak için mutlaka yakın çevrede, yurttan ve dünyada bir olayın meydana gelmesini beklemeye gerek yoktur. Bunun için öğretmen, daha önce olmuş veya olması muhtemel bir olayla ders konusu arasında ilişki kurarak ders konusuna öğrencilerin ilgilerini çekebilir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997, s.60). Örneğin, Sosyal Bilgiler dersinde “Dünyamızda Bazı Canlı Türlerinin Yok Olmasının Doğal Dengeye Etkisi” konusu işlenirken bu konuya, güncel bir nitelik kazandırmak amacıyla zamansız avlanan veya bazı hayvanlarla ilgili avlanma yasağına uymayanların doğanın dengesini nasıl bozduklarını belirtmek için, olması olası kimi olaylar ele alınabilir.

Sosyal Bilgiler dersinde öğrencileri güdülemek kolaydır. Çocuklar sosyal konulara ait kavramları anlayabilecek kadar gelişmiş olduklarından günlük olaylar bu ders için iyi bir giriş noktası olabilir (Binbaşıoğlu, 1981, ss.45-46). Güncel olayların dersin başında değerlendirilmesi; hazırbulunuşluk düzeylerini artırır, dikkatleri toplar ve öğrencileri güdüler. Öğrenmelerini bu ön bilgiler üzerine yoğunlaştıran öğrenciler, sezgilerini daha kolay kullanabilirler. Örneğin “savaş, açlık ve israf” konusunda gündemde olan ABD-İrak savaşı ele alınabilir (Kaya, 2003, s.84).

Bugün eski diye düşünölen olaylar dün günceldi ve bugün güncel olan yarın eskiyecektir. Çocuklar güncel olayları öğrendiklerinde değışimi farkederek bugünün gazete ve dergileri ile eskileri karşılaştırabilmektedirler. Örneğın suç, fakirlik gibi sorunların devam ettiğini fark edebilirler (Kaltsounis, 1987, s.227).

Öğrenciler, öğretimdeki güncellik ilkesinden yararlanarak, toplumsallaşmaya da önemli katkı sağlayan bilgileri elde edecekler, konuyla ilgili tutum ve becerilerini daha da geliştireceklerdir (Sözer, 2001, ss. 98-99). Ayrıca öğrenciler, güncel olaylarla derslerde öğrendikleri konular arasında bağlantı kurabilirler ([www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/kitaplar/sosbilgi/ogrt/ unite 13.doc](http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/kitaplar/sosbilgi/ogrt/unite_13.doc)). Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinin amaçları arasında olan düşünme ve karar verme becerilerinin gelişmesi için güncel olaylarla ilgilenmeleri gerekmektedir (Deveci, 2005).

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımı sürecinde öğrenme sorumluluğu öğrenciye aittir ve öğrenme öğrenci merkezlidir. Güncel olaylarla işlenen dersler ile öğrenciler düşünen, araştıran, eleştiren, nasıl ve neden öğrendiğini bilen, olaylara farklı bakış açıları getirebilen bireyler olarak yetişmektedirler. Bu bağlamda güncel olayların kullanımı sürecinde öğrenciler şu etkinlikleri üstlenir:

- Öğrenciler izledikleri, öğrendikleri haberleri, deneyim ve yaşantılarını sınıfla paylaşır, yeni öğrenmeleri ile önceki bilgileri arasında bağlantı kurmaya çalışır.
- Öğrenciler, grup çalışmalarında kendi paylarına düşen görev ve sorumluluklarını yerine getirmeye özen gösterir.
- Öğrenciler konuya ilişkin eleştirilerini yansız bir şekilde sınıfla paylaşır.
- Öğrenciler kendi uzmanlık alanları olan konularda çeşitli dergi, gazete ve internette araştırma yaparak çalışmalarını sınıfla paylaşır.
- Konulara ilişkin haber haritalarına ve bülten tahtasına haber toplar, gazete, dergi vb. sınıfa getirir.
- Konulara ilişkin haber defteri oluşturur.
- Öğrenciler kendi öğrenmelerini değerlendirir ve öğrenme sorumluluğunu üstlenir.

1.1.4. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Öğretiminde Kullanılan Yaklaşımlar

Güncel olayların öğretimine yer verilebilecek en uygun derslerden biri Sosyal Bilgilerdir. Güncel olaylar, Sosyal Bilgiler programı kapsamında başlıca üç değişik yaklaşımla ele alınarak öğretilir: Bu yaklaşımların ilki, güncel olayları Sosyal Bilgilere ek olarak öğretme; ikincisi, güncel olayları Sosyal Bilgiler programını tamamlayıcı ya da pekiştirici olarak kullanma; üçüncüsü de, güncel olayları, Sosyal Bilgiler ünitelerinin temeli olarak ele alma biçimindedir (Paykoç, 1987, ss.50-51; Sağlamer, 1980, ss.87-88; Moffatt, 1957, ss.216-217).

Birinci yaklaşımda, öğretmen her gün önemli haberleri aktarmaya ve tartışmaya zaman ayırır. Böylece öğrencilerin, yenilikleri, haberleri paylaşmalarını sağlar. Gazete ve dergilerden kesilen önemli yazılar haber tahtasına asılabilir. Çocuklar sınıf çalışmaları ile ilgili haberler getirmeye isteklendirilir. Öğretmen öğrencilerden dersin ilk on dakikasında Türkiye’de ve Dünya’da yaşanan gelişmeleri tartışmalarını isteyebilir. Haberler üzerinde konuşulurken, öğretmen yaptığı açıklamalar ve sorduğu sorularla yazıların yorumlanmasına yardımcı olur. Örneğin öğrencilere şu tür sorular sorulabilir: “Yeni yapılan yol, ilimize hangi yönlerden yararlı olacaktır?”, “Kazanın olduğu yeri haritada gösterebilir misiniz?”

İkinci yaklaşımda, Sosyal Bilgiler dersinin başında belli etkinliklere yer verilir. Önce, incelenen ünite ile ilgili haberler, makaleler sunulur. Haber bülteni tahtasının yanı sıra küçük bir masa üzerinde makaleler, dergiler, haritalar ya da benzeri malzemeler sergilenir. Sınıfça tartışılarak geçmişteki ve bugünkü olaylar arasında bağlantı kurulur, olayların tekrar edici yönleri, özellikleri göz önüne serilir. Böylece, güncel olaylar ünitelere bağlanarak işlenir. Öğretmen dersi sürekli olarak güncel olaylarla ilişkilendirir. Burada önemli olan sorun, zamanla ilgilidir. Bu bakımdan en önemli olaylara yer verilerek üniteye ayrılan zaman aşılabilir. Konuyla ilgili örnekler güncel olaylardan verilir. Örneğin kıtalar konusu işlenirken öğretmen öğrencilerden kıtalarda yaşanan güncel olayları sınıfta çeşitli yöntem ve tekniklerle sunmalarını isteyebilir.

Üçüncü yaklaşımda, güncel olaylara göre dersin konuları ve üniteleri belirlenir. En yararlı ve uygun konular, dünyadaki ve ülkedeki genel ve evrensel sorunlarla, kavramlarla ilgili olan konulardır. Bu yaklaşımda öğrencilerin ilgilerini artırma ve tartışma ortamı hazırlama olanaklıdır. Örneğin, çevre sorunları, sağlık, bilimsel yenilikler, deprem, sel baskını gibi önemli toplumsal ve evrensel konular için öğrencilerle birlikte haber kaynaklarından yararlanılarak ayrı bir ünite düzenlenebilir.

Kaltsounis (1987, ss.228-229) ise, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların daha önce sözü edilen yaklaşımlara benzer biçimde çeşitli yollarla ele alınabileceğini belirtmektedir. Bunların başlıcaları, ayrı bir bütünlük olarak güncel olaylar, tartışmalı konular formunda güncel olaylar ve bir kaynak olarak güncel olaylardır.

1.1.5. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Öğretiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Eğitim-öğretim ortamlarının verimli hale getirilmesi, öğrencilerin bilgilerini günlük yaşamda karşılaştıkları olgu, olay veya durumlarda kullanabilmeleri, öncelikle, bireylerin zihinsel gelişimlerini sağlayacak yeni yöntem ve tekniklerin kullanılmasına bağlıdır (Yiğit ve diğerleri, 2001, s.2174).

Sosyal Bilgiler öğretiminde, güncel olayların kullanılmasında yararlanılabilecek birçok yöntem ve teknik vardır (Kaltsounis, 1987, s.232; Nas, 2000, ss.234-235). Bu yöntem ve tekniklerin seçiminde öğretmen tarafından önemsenmesi gereken kimi ölçütlere gereksinim vardır. Bu ölçütler şöyle sıralanabilir (Sözer, 1998a, ss.84-85):

Öğretmen;

- kendi kişiliği, yetenekleri, bilgi ve becerilerine en uygun yöntem ve tekniği seçmeli,
- öncelikle, işlediği konuyla ilgili olarak, bilişsel, duyuşsal ve devinimsel amaçları belirlemeli; sonra da bu amaçları öğrencilere kazandırılmasını sağlayacak uygun yöntem ve teknikleri seçmeye özen göstermeli,

- yöntem ve teknik seçiminde, öğrencilerinin gelişim özelliklerini ve hazırbulunuşluk düzeylerini göz önünde bulundurmalı,
- öğrenme-öğretme ortamında, kendisinin değil, öğrencilerinin etkin olmasına olanak sağlayan teknikleri seçmeye çaba göstermeli; bunu yaparken de konuya ayrılan süreyi her zaman göz önünde bulundurmalı,
- öğrenci kümesinin büyüklüğünün de yöntem ve teknik seçiminde etkili olduğunu unutmamalıdır.

Sosyal Bilgiler dersinde, güncel olayların kullanımına ilişkin öğrenme etkinliklerini düzenlerken, başvurulacak yaklaşım, yöntem ve tekniklerin doğru seçimi öğrenme-öğretme sürecinde başarılı bir sonuca ulaşmada önemli bir rol oynar.

Güncel olayların kullanımda yararlanılabilecek yöntem ve teknikler şöyle sıralanabilir:

Haber konularının günlük tartışmalarla işlenmesi: Çocuklar haberleri tartışmayı sever. Okulda onlara bu konuda olanak tanımak gerekir. Okulda dersten önce bir sabah toplantısı ve paylaşma saati yapılması yararlı bir etkinliktir (Paykoç, 1987, s.51). Örneğin, öğrencilerden bir hafta boyunca bölgelerinde ve Türkiye’de meydana gelen önemli olayları not etmeleri istenir. Haftada bir gün bir saat bu olayların tartışılması için zaman ayrılır. Hafta boyunca toplanan olaylar sınıfta tartışılır (Erden,?, s.163).

Büyük sınıflarda çocuklar, yalnız haberleri değil, aynı zamanda üzerinde değişik görüşler ileri sürülen olayları da sınıfa getirebilirler. Bu konuda çocuklar yöreklendirilmeli ve zamanla yapılan iş tümüyle sorunlara kaydırılmalıdır. Ancak bu geçiş, çocuğa göre yavaş ve yaygın olmalıdır. Ayrıca, sınıfa getirilen güncel olaylar, tartışmaya elverişli, önemli konuları içeren ve çocuğun yaşamında yeri olabilen nitelikte olmalıdır (Paykoç, 1987, s.52).

Haber bülteni tahtasının kullanılması: Bu tahta, bir bez ya da hazır çıtalarla çerçevelenerek oluşturulabilir. Öğrencilerin güncel olaylarla ilgili bilgiler bulabildiği ve ilginç haber resimlerinin ve metinlerinin bulunduğu bir araçtır (Nas, 2000, s.236). Sınıf

küçük gruplara bölünebilir ve her grup panodaki bir haberden sorumlu olabilir (Kaltsounis, 1987, s.232). Haber bülteni tahtası öğrencilerin gördüğü yere asılmalıdır. Moffatt'a (1957, s.225) göre haber bülteni tahtası günlük olaylara karşı öğrencilerde ilgi uyandırmak ve bu ilgiyi sürdürmek için iyi bir yardımcıdır.

Haber haritalarının kullanılması: Tahtaya çeşitli yazılar, resimler, şemalar yapıştırılabilecek biçimde büyük bir dünya haritası asılır. Etrafa yapıştırılan haberler, yazı ve resimler ait oldukları yerlere renkli ipler ya da şeritler ile bağlanabilir (Kaltsounis, 1987, s.232; Moffatt, 1957, s.225; Savage ve Armstrong, 1987, s.186). Ünite sonunda en çok nerelerde, ne tür olaylar olduğu, bu olayların nedenleri sınıfça tartışılır (Erden,?, s.163). Bu teknik ile güncel olayların öğretimi yapılırken öğrencilerin harita okuma becerileri de geliştirilmiş olur (Paykoç, 1987, s.53).

Günlük gazetelerin kullanılması: Gazete ve dergiler günlük olayların temel kaynaklarıdır (Moffatt'a, 1957, s.218). Sosyal problemlerin matematikte olduğu gibi çoğu zaman tek bir çözümü yoktur. Aksine, gerçek yaşamdaki problemler tanımlanması zor, birden fazla yolla çözülebilen karmaşık problemlerdir. Bu nedenledir ki, insanların karşılaştıkları olaylar birbirine benzer olmasına karşın sonuçları çok farklı olabilmektedir (Baysal, 2003). Gazetelere de yansıyan pek çok problem durumu günlük yaşamdaki, sorgulanacak, üzerinde düşünülüp, tartışılacak birçok konu, olay ve bunları gerçekleştiren, ama bazen doğru kararlar veren, bazen ise yanlış kararları ile kendini ve diğer insanları etkileyen pek çok olay kahramanı olduğunu gözler önüne sermektedir (Kabapınar ve Baysal, 2004, s.133).

Okulu bitiren bir kimsenin, günlük olayları izlemesi yanında, eski bilgilerini unutturmeyen, yeni bilgiler edinmelerini sağlayan bir araç olduğu için (bununla ilgili alışkanlıkların kazanıldığı bir yer olan okulda) gazete, bir eğitim ve öğretim aracı olarak değer taşımaktadır (Binbaşoğlu, 1991, s.268).

Gerçek dünyayı insanların önüne getiren güncel bir kaynak olan gazete, eğitimsel, çok yönlü ve dinamik bir öğrenme aracıdır. Sosyal Bilgiler öğretimini gazete ile desteklemenin öğrenme-öğretme sürecine birçok katkısı vardır. Bunun yanında, ayrıca,

sınıf içinde gazete kullanımını gerekli kılan nedenler aşağıdaki gibi sıralanabilir (www.mcall.com, 2004):

Gazeteler;

- öğrencilerin sözcük bilgisini geliştirir,
- tüm yetenek ve yaşlardaki çocuklar için farklı konularda değerli güncel bilgi sağlar,
- temel beceriler ve yaşam becerileri için birincil ve destek kaynak olarak kullanılabilir,
- güncel ders kitaplarından daha az pahalıdır,
- ders kitaplarından farklı olarak kesilebilir, yapıştırılabilir, katlanabilir ve işaretlenebilir,
- gerçek dünya konularını içerdiğinden güdüleyicidir,
- öğrencilere öğrendiklerini dünyada olup bitenlerle ilişkilendirmelerine yardım ederek, sınıftaki kuram ve gerçek arasında bağlantı sağlar,
- öğrencilerin derslerine anlam katarak her öğrencinin ilgi duyabileceği oranda ve geniş ölçüde konu çeşitliliğine olanak verir.

Gazete, öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersinde günlük olayları işlerken kullanabileceği güncel bir bilgi kaynağıdır. ABD’de ders kitabı yayımcıları 11 Eylül terörist saldırıları ile ilgili bilgileri Sosyal Bilgiler ders kitaplarının yeni baskılarına eklemeye çalışmışlardır. Ancak öğrencilerin de haber kaynağı olan günlük gazetelere yönelen milyonlarca Amerikalı, ülkeyi sarsan bu olaylarla ilgili olarak daha çok bilgi edinme yoluna gitmişlerdir. Gazeteler günümüzde her zamankinden daha çok geleneksel ders kitaplarından elde edilen bilgileri pekiştirip tamamlamakta, öğrencilerin Sosyal Bilgiler programı kapsamındaki kavram ve genellemeleri öğrenebilecekleri canlı ders kitapları olarak hizmet vermektedir. Sosyal Bilgiler dersinde gazetelere yer vermek, öğrencilerin okumalarını, eleştirel düşüncelerini ve problem çözme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Street, 2002). Ders kaynakları arasında gazeteler yaşamı yansıttığı gibi düşünme becerisini de geliştirir. Gazeteler amacına

uygun kullanıldığında eleştirel düşünme becerisinin gelişiminde en önemli etken olabilir (Kaltsounis, 1987, s.227).

Televizyonun kullanılması: Televizyon izleyen çocuklar zihinsel ve duygusal yönden oldukça etkilenmektedir. Öğretmenin, Sosyal Bilgiler öğretimi açısından televizyonun olumlu ve olumsuz etkilerini düşünmesi gereklidir. Televizyonun olumlu etkisi, çocukların dünyamızı oluşturan değişik kişilikler, kültürler ve olaylarla yüz yüze gelmelerini sağlamasıdır (Paykoç, 1987, s.53). Olumsuz etkisi ise, okullarda artan disiplin problemlerinin şiddetin televizyon programlarında; filmlerde, haber programlarında işleniş biçimi ve çoğu programlarda toplumsal yaşamda şiddetin bir kahramanlık gibi işlenmesi öğrenci davranışlarını ciddi boyutlarda etkilemesidir (Seman, 2000). Özellikle ilköğretim döneminde, uzun süre şiddet içeren programların izlenmesi, duygusal rahatsızlıklara, güvensizliğe, saldırgan davranışlara, dikkatsizliğe ve başkalarını rahatsız edici davranışlara neden olmaktadır (Levin ve Nolan, 2000). Öğretmenler, bu tür programların izlenmemesi için öğrencide kendi davranışlarını kontrol edebilme yeterliğini geliştirmek amacıyla aileleri bilgilendirmeli ve ailelerle işbirliği yapmaya çaba göstermelidir (Okutan ve diğerleri, 2002, s.11).

Televizyondan güncel olayları anlamada yararlanmak için şu aşamalar izlenir (Paykoç, 1987, ss.53-54) :

- Öğrencilerle birlikte televizyonu izleme ve haber toplama ile ilgili bir plan yapılır.
- Televizyon izlendikten ve haberler, olaylar rapor edildikten sonra, öğrencilerle bir tartışma yapılır. Bu arada harita, küre vb. araçlar kullanılabilir.
- Sosyal sorunların belli dizilerde, filmlerde ve gösterilerde ayrıştırmasının yapılması için öğrenciler hazırlanır.

Yuvarlak masa tartışması düzenleme: Öğrenciler beş ya da altı kişilik gruplara ayrılır (Erden, ...?, s.163). Her küme, belirlenmiş konuyu tartışır. Öğrenciler grup içinde, grup dinamiğinin sağlanabilmesi için kendi paylarına düşen sorumluluklarını etkili biçimde yerine getirmeye özen gösterirler. Birlikte çalıştıkları grubun üyelerini ve kendilerini nesnel olarak değerlendirirler. Grupta kendilerine yönelik her türlü eleştiriye

hoşgörülü bir biçimde karşılarlar. Öğrendiklerini yeni ortamlarda kullanmak ve uygulamak için her tür olanağı değerlendirirler (Alkove ve McCarty, 1992; Kindsvatter, Wilen ve Ishler, 1996, s.113).

Yuvarlak masa tartışması öğrencilerin kendi görüş ve bildiklerini kaynaklarla kuvvetlendirerek tartışmalarıdır. Savunulan düşünce ve görüşün kazanılması ya da yitirilmesi söz konusu değildir. Kesin bir sonuca varmak yerine konuyu aydınlatma amacı güdülür (Moffatt, 1957, s.224).

Toplu görüşme düzenleme: Güncel olaylarla ilgili bir konuda, sınıftan onar dakikalık sunuşlar yapabilecek beş öğrenci seçilir. Tartışılacak konuda uzman olarak kabul edilen bu beş öğrenciye, konuya hazırlanmaları için birkaç gün ya da hafta verilir (Paykoç, 1987, s.54). Öğrenciler gazetelerden ve diğer kaynaklardan haber toplarlar (Kaltsounis, 1987, ss.232-233). Sunuştan sonra, geri kalan öğrenciler, konuyla ilgili soru sorarlar, kimi eklemeler yaparak kapalı kalmış noktaları açıklığa kavuştururlar (Paykoç, 1987, s.54).

Öğrenciler sunuşları için hazırlık aşamasında şu noktalara dikkat ederler (Nas, 2000, s.235):

- Önemli olayların seçilmesi
- Ana düşüncenin saptanması
- Araçların hazırlanması
- Haritayı kullanmak için hazırlık yapılması
- Sorulabilecek soruları yanıtlamaya hazır olunması
- Haberlerin işlenen üniteyle ilişkilendirilmesi

Toplu görüşme kişinin kendisini grup önünde ifade edebilmesi ve eleştirel bakış açısıyla değerlendirme yapabilmesi gibi davranışlar kazandırır (Kaltsounis, 1987, ss.232-233).

Afiş ve duvar resimleri hazırlama: Çeşitli konularda öğrencilere afişler ve duvar resimleri hazırlatılabilir. Bunlar çizelge, harita, grafik olabilir. Örneğin, doğal

kaynakların bilinçsizce tüketilmesi konusu işlenirken çevre ve ormanlarla ilgili afişler ve duvar resimleri sınıfın duvarına asılabilir.

Haberleri belli bir dosya ya da defterde saklama: Öğretmen, öğrencilere ders kapsamında güncel olayları kaydedecekleri haber defteri/dosyası hazırlamalarını söyler (Kaltsounis, 1987, s.233). Buna göre her öğrenci belli konulardaki haberlerle ilgili başlık, yazı ve resimleri toplayarak kendi dosyasında biriktirir. Bu etkinlik sonunda öğretmen en ilginç haberi bulana ya da konularla ilgili en çok haberi toplayana ödül vereceğini açıklayarak öğrencilerin etkinliğe katılma isteklerini artırabilir (Deveci, 2005).

Haberlere ilişkin karikatür çizme: Güncel olay karikatürleştirilerek zeka, yaratıcılık sayesinde güncel olayların önemli kısımları vurgulanır. Öğrenciler politik karikatürlerden daha iyi öğrenebilirler. Öğrencilerin çoğu bu etkinliği şaşırtıcı bulabilir. Öğretmen karikatür getirip sınıfta gösterir, kendisi açıklar ya da öğrenciye açıklattırır. Öğretmenler karikatürün anlaşılması için zaman vermelidirler (Savage ve Armstrong, 1987, s.189).

Radyo haber programları düzenleme: Bu tür etkinlikler, haberleri canlandırmak, oyunlaştırmak için yapılabilir. Bir teyp kullanılarak kaydedilen haber yayını, sınıfa ve başka sınıflara sunulabilir (Paykoç, 1987, s.55). Örneğin, iletişim teknolojileri konusu işlenirken teybe kaydedilen bir yayını sınıfa sunulabilir.

Haber olaylarını oyunlaştırma: Haber olaylarından uygun olanları, oyunlaştırma yolu ile canlandırılabilir. Dramatizasyon ve benzetim yapılabilir (Nas, 2000, s.236). Örneğin bulaşıcı hastalıklar (AIDS, kuş gribi vb.) konusu işlenirken hastalıklarla ilgili özellikler renkli kartonlara yazılarak öğrenciler tarafından canlandırılabilir.

Belli olayları televizyon yayınlarından izleme ya da canlı radyo programı dinleme: Bu etkinlik sınıfta radyo ve televizyon varsa yapılabilir. Genel haber yayınları ya da ilgi çeken belli olaylar, zamanı ayarlanarak dinlenebilir (Paykoç, 1987, s.55).

Güncel olayların öğretimine yönelik yapılacak etkinliklerden olumlu sonuçlar alabilmek için temel ilkeler, izlenecek adımlar, göz önünde bulundurulacak ölçütler öğrencilerle birlikte belirlenmelidir. Kaltsounis'e (1987, s.234) göre güncel olaylar bir bakıma toplumsal bir kaynaktır. Sosyal Bilgiler programının desteklenmesinde kullanılmaları önerilir.

Öğrencilerin toplumsal yaşamla kaynaşabilmesi için özellikle çeşitli haber kaynaklarında yer verilen güncel olaylara ilgi geliştirmesine ve bunu sürekli kılmasını sınavan bilimsel araştırmaların yapılmasına gereksinim duyulmaktadır. Son yıllarda önemi artan güncel olayların kullanımının öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde başarılarına ve hatırd tutma düzeyine etkisini sınavacak bu araştırma sözü edilen bu gereksinimden kaynaklanmıştır.

İlgili alan yazının taranması sonucu eğitim-öğretim sürecinde güncel olayların kullanılmasına ilişkin araştırmaların son derece az olduğu görülmüştür. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanılmasının öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisi konusunda ise az sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Güncel olaylarla ilgili özellikler dikkate alınarak araştırmayla ilgili olduğu düşünülen kimi çalışmalar aşağıda sıralanmaya çalışılmıştır.

İlköğretim Fen Bilgisi öğrencilerinin fen kavramlarını günlük yaşamdaki olgu ve olaylarla ilişkilendirme düzeylerini belirlemek amacıyla Yiğit, Devocioğlu ve Ayvacı'nın (...?) gerçekleştirdiği araştırmaya ilköğretim sekizinci sınıf 250 öğrenci katılmıştır. Öğrencilere açık ve kapalı uçlu 20 sorudan oluşan anket-test uygulanmıştır. Araştırmada derslerin geleneksel öğretim yöntemleriyle işlenmesi ve hatırlamaya dayalı klasik soruların sorulması nedeniyle öğrencilerin kavramları günlük hayatla ilişkilendirebilme seviyelerinin oldukça düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anderman ve Johnston (1994), "Ergenlik Çağındaki Gençlerin Güncel Olay Bilgileri Üzerindeki Güdüleyici Etmeler" başlıklı bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Bu araştırma öğrencilerin amaçları, özyeterlik inançları ve haber araştırma davranışı ile güncel olay bilgileri arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Araştırma Sosyal Bilgiler

alanında amaçlar ve zyeterlik inancının başarıya etkisini inceleyen daha önceki bir çalışma üzerine geliştirilmiştir. Çalışmanın rneklemine Mayıs 1993'te güncel olay testini ve motivasyon envanterini alan 4 ortaokul ve 9 liseden toplam 1148 ğrenci oluşturmuştur. Örneklemenin %50'si kız, %50'si erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin %55'i güncel olayları okulda bir dersin parçası olarak almışlardır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda, araştırmada ortaokulda erkek öğrencilerin haberlere karşı zyeterlik inançlarının daha yüksek olduğu, lisede yine erkek öğrencilerin haber araştırmada kız öğrencilere göre daha fazla performans yönelimli olduğu bulunmuştur. Araştırma sonuçları lisede başarı puanı ile haber araştırma arasında pozitif ilişki bulunmuş, ancak ortaokulda aynı ilişkiye rastlanmamıştır. Tüm rneklem grubunda uzmanlık ve performans amaçları haber araştırma davranışı ve zyeterlik inancında dolaylı bir etki oluşturmuştur. Okulda güncel olaylar dersini alanlar almayanlara göre daha az uzmanlık yönelimlidir.

Güncel, olay yaratan konularla programın bütünleştirilmesine öğretmenlerin bakış açılarını belirlemek amacıyla Wilson ve diğerleri (1999) tarafından gerçekleştirilen araştırma “Güncel, olay yaratan konular, medyanın geniş biçimde odaklandığı konular Sosyal Bilgiler programının bir parçası mıdır?” sorusuna yanıt aramaktadır. Çalışmada bu soruyu anketler ve derinlemesine görüşmelerle 12.sınıf Sosyal Bilgiler ğretmenlerinin görüşleri alınarak yanıtlanmaya çalışılmıştır. 48 eyalette toplam 468 anket ortaokul öğretmenlerine posta yoluyla gönderilmiştir. Anket yanıtlayanlara, en az iki sınıf periyodunda Clinton ile ilgili günlük haberleri öğretip öğretmedikleri sorulmuştur. Olumlu yanıt veren öğretmenlere altı açık uçlu, kısa cevaplı sorular sorulmuştur. Olumsuz yanıt verenlere ise sınıfta bu konudan neden söz etmedikleri sorulmuştur. Bunlara ek olarak öğretmenlere olay yaratan konularla güncel olaylara ilişkin görüşlerini kontrol etmelerini isteyen 11 ifadeye yer verilmiştir. Öğretmenlerin yarısından çoğu ankette istenilen minimum süre için Clinton ile ilgili günlük haberlere yönelik ğretim yaptıklarını belirtmişlerdir. 12.sınıf öğretmenlerinden konuyla ilgili ğretim yapmayan öğretmenlerin gösterdikleri gerekçe konunun programla ilgili olmamasıdır. İkinci bir çalışma ile öğretmenlerle derinlemesine görüşmeler yapılmış, öğretmenlerden olay yaratan konularla ilgili görüşleri daha derinlemesine alınmaya çalışılmıştır.

Haas ve Laughlin (2000) “Güncel Olayların Öğretimi: Sosyal Bilgilerdeki Yeri” başlıklı bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi’ne üye öğretmenlerin sınıflarında güncel olayları nasıl öğrettikleri sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırmada konseye üye 598 öğretmene anket uygulanmıştır. Öğretmenler ilköğretim (ilkokul), ortaokul ve lisede görev yapanlar olmak üzere üç gruptan oluşmaktadır. Ankette öğretmenlerin güncel olayları öğretirken kullandıkları stratejilere, öğretim sürecine ve değerlendirmeye ilişkin kısa cevaplı sorular yer almaktadır. Ankette verilen yanıtlara göre öğretmenler Sosyal Bilgiler dersi öğretimlerinde güncel olaylara yer vermektedir. Öğretmenlerin çoğunluğu Sosyal Bilgiler dersinde tarihsel, sosyal, ekonomik ve politik kavramları işlerken, sosyal olayların zaman ve kültürler içindeki sürekliliğini vurgulamak için güncel olaylardan yararlanmaktadır. Öğretmenlerin küçük bir bölümü ise bir süreç olarak sorgulamayı vurgulamada, farklı bakış açılarını tanımlama becerilerini geliştirmede güncel olaylardan yararlanmaktadır.

Lise ikinci sınıf öğrencilerinin Biyoloji derslerinde kazandıkları bilgileri güncel olaylarla ilişkilendirebilme düzeylerini belirlemek amacıyla Enginar, Saka ve Sesli (2001) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya üç farklı lisenin ikinci sınıflarından 50’şer öğrenci katılmıştır. Araştırmada lise öğrencilerinin bilgilerini günlük yaşamla ilişkilendiremedikleri, sorular üzerinde yorum yapmakta başarısız oldukları sonucuna ulaşılmış ve Biyoloji öğretmenlerinin, öğrencilerine günlük yaşamla ilişki kurabilecekleri proje çalışmaları yaptırılmaları önerilmiştir.

Kabapınar ve Baysal (2004), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersinde gazete haberinin kullanıldığı bir öğretim tasarlanması ve değerlendirilmesi amacıyla nitel araştırma yönteminin ilkeleri çerçevesinde bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada birden fazla gazete haberi ile farklı sınıflardaki öğrencilere etkinlikler yapılmış olmasına karşın, sadece ilköğretim üçüncü sınıflar ile yapılan etkinliklerin sonuçları verilmiştir. Uygulama süresi her gazete haberi için iki ders saati olarak planlanmıştır. İlk saatte öğrencilere önce gazete haberi dağıtılmış, haberi okumaları istenmiştir. Sonra öğrencilere ahlaki, düşünsel ve empatik sorular olay öncesi, olay anı ve olay sonrası olmak üzere üç zaman boyutu düşünülerek sorulmuştur. İkinci saatte ise

öğrencilere bireysel olarak çalışma yaprakları dağıtılmış ve her öğrencinin bu çalışma yapraklarında kendi görüşlerini yazmalarına özen gösterilmiştir. Sonuçta, gerçek yaşama yönelik öğretim ortamı hazırlandığında öğrencilerin, sorunların çözülmesinde, farklılıkların tanınmasında etkin bir biçimde rol alabilecekleri, böylelikle öğrencilerin hem yaşamın içinden gelen sorunlarla tanışacakları, hem de bu sorunların nasıl çözümleneceğine ilişkin, ders kitabı yazarı ve öğretmen gibi kişilerin yönlendiricilerinden uzak, kendi bakış açılarını, kendilerinin oluşturacağı ortaya konulmuştur.

Özmen ve Harkı (2005), Denizli ilindeki ilköğretim ve ortaöğretim okullarının çevresiyle bütünleşebilme düzeylerini incelemek amacıyla bu okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlere anket uygulamışlardır. Araştırmada çevreyle olan ilişkilerin öğrenci gelişimine yeterince katkıda bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul yöneticilerinin öğrencilerin duyuşsal, zihinsel ve devinimsel gelişimi bakımından öğretmenler, öğrenciler, öğrenci aileleri ve diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliğini geliştirmesi, çevreyle bütünleşerek daha etkili eğitimleri gerçekleştirmesi önerilmiştir.

Güncel olayların kullanımı ile ilgili araştırmalara bakıldığında, bu araştırmaların birbirinden farklı alanlarda gerçekleştirildiği görülmektedir. İlgili literatür tarandığında Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımını inceleyen araştırmalara az sayıda rastlanmıştır. Bu araştırma da, araştırmacının “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisi nedir?” sorusuna yanıt aranmasından kaynaklanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisini” belirlemektir.

Belirtilen bu temel amaç bağlamında aşağıdaki denenceler kurularak sınanmış, ayrıca bir soruya yanıt aranmıştır.

1. Sosyal Bilgiler dersinde, güncel olayların kullanımının uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin başarıları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

2. Sosyal Bilgiler dersinde, güncel olayların kullanımının uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin hatırd tutma düzeyleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

3. “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanıldığı sınıfta, öğrencilerin güncel olayların kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aramaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitimin en genel amacı bireylere içinde buldukları topluma sağlıklı bir uyum yapabilmeleri doğrultusunda yardım etmektir (Gültekin, 1990, s.775). Sosyal Bilgiler dersinin temel amacı ise, öğrencilere önemli sosyal beceriler kazandırarak onları iyi bir yurttaş olarak yetiştirmek ve toplumsallaşmalarını sağlamaktır.

Sosyal Bilgiler, kavramların, ilkelerin ve özellikle sözel nitelik taşıyan bilginin çoğunlukta bulunduğu ilköğretime yönelik bir konu alanıdır. Konu alanının daha çok sözel nitelik taşıması sonucu, bireye kazandırılacak içerik, eğer anlaşılması güç bir bilgi yığını özelliği de gösteriyorsa, öğrencinin ezberlemeye yönelmesine neden olmaktadır. Bu bakımdan, bu dersin genellikle bir ezber dersi olarak algılandığı görülmektedir (Sözer, 1998a, s.77). Oysa, Sosyal Bilgiler dersi bir usamlama dersidir. Anıl’a (2000, s.22) göre Sosyal Bilgiler ilköğretim okulu programında yer alan en kapsamlı ve en temel derslerden birisidir. Bu nedenle ilköğretim okullarında Sosyal Bilgiler öğretiminden en üst düzeyde yararlanabilmek için etkili bir öğretimin gerçekleştirilmesi gerekir.

Modern teknoloji çağının gereği olarak insanlar, etkili ve doğru kararlar alabilmek için doğru ve kullanılabilir bir bilgi kaynağına gereksinim duymaktadırlar. Sınıfta edinilen bilgilerin, sınıf dışındaki olay ve koşulların daha iyi anlaşılmasına yardımcı

olması için günlük yaşamla bağlantılı olması gerekmektedir. akır ve Tekkaya'ya (1999, s.137) göre, bireyler yaşamları boyunca evre kirliliği, sağlık ve ailevi sorunlar gibi birçok problemle karşılaşırlar. Bilim, insanı bölgesel ve evrensel problemlere etkili çözümler bulmasını sağlayacak bilgilerle donatır. Bu nedenle, okullar öğrencilere, günlük yaşamda karşılaşacakları problemleri çözmeyi öğreneceği olanaklar yaratmalıdır.

Günlük olayların kullanımı çocuğun yaşamla bağını gclendirir. Eleştirel düşünme gücünü geliştirerek güncel olayları izleme isteği ve alışkanlığı kazanması bakımından oldukça önemlidir (Akınoğlu, 2002, s.6). Bununla birlikte güncel olaylar, öğrenmeyi anlamlı dolayısıyla da daha kolay bir hale getirirler, çocuğu topluma yakınlaştırırlar, insan ilişkilerinin gelişimini sağlarlar (Kaltsounis, 1987, s.227).

Sosyal Bilgiler öğretimiyle ilgili kararlar alınırken öğrenme ve öğretme süreçleriyle ilgili çeşitli araştırma ve bulgularından yararlanılır. Bu nedenle, eğitim kurumlarında etkili bir ğretim için araştırmaların yapılmasına gereksinim vardır. Güncel olayların kullanımı da öğrencileri toplumsal yaşama hazırlayarak etkili ve sorumlu yurttaşlar yetiştirir. Bu bağlamda araştırmanın Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin anlamlı öğrenmesine katkı sağlayacağı, öğrencilerin bu derse ilişkin başarılarının artacağı ve öğrendikleri bilgilerin kalıcı olacağı umulmaktadır. Sınıf ortamında güncel olaylardan yararlanarak gerçekleştirilen ğretim ile ilgili bir başka araştırmaya rastlanmamıştır. Bu yönüyle araştırma bir ilk olup önem taşımaktadır.

Araştırma sonunda elde edilen bulguların Sosyal Bilgiler ğretimi alanındaki uygulamalara ve öğretmenlere ışık tutması beklenmektedir. Yine zengin ve nitelikli ğretim etkinliklerinin istenilen bir biçimde gerçekleşmesi bu tür çalışmaların artması ile sağlanacaktır.

1.4. Sınırlılıklar

1. Araştırma ilköğretim altıncı sınıf Sosyal Bilgiler dersi "Coğrafya ve Dünyamız" nitesi ile sınırlıdır.

2. Araştırmada elde edilen bulgular, 2005-2006 öğretim yılının birinci döneminde 24 Kasım İlköğretim Okulu 6-A ve 6-B sınıflarına devam eden öğrencilerden elde edilen verilerle sınırlıdır.

3. Öğrencilerin bilgileri hatırlama düzeyleri, sontest uygulamasından 20 gün sonra yeniden uygulanan başarı testleri ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Sosyal Bilimler : İnsanla ilgili bilgiler üreten disiplinler topluluğu (Öztürk ve Dilek, 2002, s.23).

Sosyal Bilgiler: Toplumsal gerçekte kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgiler (Sönmez, 1994, s.8).

Öğretme-Öğrenme Süreçleri: Bir ders ya da konu alanı için belirlenen davranışsal amaçların her bir öğrenciye nasıl ve ne yolla kazandırılacağının belirlenmesi (Sönmez, 1994, s.104).

Güncel Olaylar : Bireyin yaşadığı bölge ve ülkesinde gelişen, birey ve toplum için önemli ve yeni olaylar (Erden,?, s.161).

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, denekler, verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanması konularında bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisini” sınımaya yönelik olan bu araştırma, deneme modellerinden “öntest-sontest kontrol gruplu model”e (Karasar, 1998, s.97) göre desenlenmiş ve gerçekleştirilmiştir. Öntest-sontest kontrol gruplu modelde biri deney diğeri de kontrol grubu olmak üzere yansız atama yöntemiyle iki grup oluşturulmuş; iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler yapılmıştır.

Araştırmada, verilerin toplanmasında nitel ve nicel veri toplama yöntemleri birlikte kullanılarak yöntem çeşitlemesine gidilmiştir. Yöntem çeşitlemesi, aynı araştırma sorusunu yanıtlamak amacı ile birden fazla araştırma yöntemi ve tekniğinin kullanılması demektir. Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanılması, yöntem çeşitlemesi olarak ifade edilebilir (Türnüklü, 2001, s.9).

2.2. Denekler

Bu araştırmaya, 2005-2006 öğretim yılının birinci döneminde Eskişehir 24 Kasım İlköğretim Okuluna devam eden 6-A ve 6-B sınıflarındaki öğrenciler katılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının belirlenmesinde, yansız atama yöntemi benimsenmiş ve bu amaçla 6-A ve 6-B sınıfları arasında kura çekilmiştir. Çekilen kura sonunda, 6-B sınıfı deney grubu, 6-A sınıfı da kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubu olan 6-B sınıfında 27 öğrenci, kontrol grubu olan 6-A sınıfında ise 28 öğrenci bulunmaktadır.

Araştırmanın yapılacağı sınıf olarak altıncı sınıfların seçilmesinin nedeni, öğrencilerin yaşları gereği derse daha ilgili olmalarıdır. Araştırmaya ilişkin uygulamanın Eskişehir 24 Kasım İlköğretim Okulu’nda yapılmasında da, ulaşım kolaylığının ve rahat çalışılabilecek ortamın olması; bu nedenle araştırmacının

araştırma için gerekli koşulları daha iyi ve daha kolay düzenleyebileceği düşüncesi etkili olmuştur.

2.2.1. Denkleştirme

Araştırma kapsamındaki deneklerin denkleştirilmesi amacıyla uygulanan kişisel bilgiler anketine göre, ankete verdikleri yanıtlar bakımından öğrenciler birbirleriyle eşleştirilmeye çalışılmıştır. Kişisel özelliği bakımından dengi bulunmayan öğrenciler araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Ankette belirlenen özellikler göz önünde bulundurularak birinde 27, diğerinde 28 öğrencinin bulunduğu her iki sınıftan 23'er ğrenci olmak üzere toplam 46 ğrenci denkleştirilmiştir. Denkleştirilen deneklerin anket ile belirlenen özelliklere göre durumları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi, gruptaki denekler cinsiyet, herhangi bir özel dersane ya da öğretmenden zel Sosyal Bilgiler dersi alıp almama durumlarına göre eşit sayı ve orandadır. Denekler, aylık ortalama gelir düzeyi, anne ve babalarının öğrenim durumlarına göre de benzerlik göstermektedir. Bu durumda deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin anket ile belirlenen özellikler bakımından birbirlerine denk olduğu söylenebilir.

Tablo 1. Gruplardaki Deneklerin Özellikleri

Özellik	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Cinsiyet				
Kız	11	47.6	11	47.6
Erkek	12	52.4	12	52.4
Ortalama Aylık Gelir				
200 milyon ve altı	4	17.5	5	21.7
201-300 milyon	3	13.0	2	8.7
301-400 milyon	9	39.0	9	39.1
401-500 milyon	4	17.5	2	8.8
501-600 milyon	2	8.7	1	4.3
601-700 milyon	-	-	2	8.8
701-800 milyon	1	4.3	1	4.3
801-900 milyon	-	-	1	4.3
901 milyon ve üstü	-	-	-	-
Annenin Öğrenim Durumu				
Okuma-Yazma bilmiyor	1	4.3	1	4.3
Okur-Yazar	1	4.3	2	8.8
İlkokul mezunu	18	78.3	18	78.3
Ortaokul mezunu	2	8.8	1	4.3
Lise mezunu	1	4.3	1	4.3
Fakülte ya da Yüksekokul mezunu	-	-	-	-
Babanın Öğrenim Durumu				
Okuma-Yazma bilmiyor	1	4.3	1	4.3
Okur-Yazar	-	-	1	4.3
İlkokul mezunu	17	73.8	17	73.9
Ortaokul mezunu	2	8.8	4	17.5
Lise mezunu	2	8.8	-	-
Fakülte ya da Yüksekokul mezunu	1	4.3	-	-
Özel Dershaneden ya da Öğretmenden Özel Ders Alıp Almama				
Alan	-	-	-	-
Almayan	23	100.0	23	100.0
Beşinci Sınıf Karnesinde Sosyal Bilgiler Dersi Notu				
5	10	43.5	5	21.7
4	10	43.5	12	52.2
3	3	13.0	6	26.1
2	-	-	-	-
1	-	-	-	-

Deney ve kontrol gruplarındaki denekleri belirli özellikler bakımından birbirleriyle denkleştirmede anket formunun yanı sıra öğrencilerin başarı testinden aldığı puanlardan yararlanılmıştır. Buna göre, araştırma kapsamında yer alan sınıflardaki öğrencilerin, öntest olarak uygulanan başarı testinden aldıkları sonuçlar eşit sayı ve orandadır.

2.3. Veriler ve Toplanması

Araştırmanın kuramsal boyutunun oluşturulmasında konuyla ilgili yerli ve yabancı kaynaklar taranmıştır.

Araştırma probleminin çözümü için öğrencilerin denkleştirilmesinde kullanılmak üzere bir anket formu, öğrencilerin akademik başarılarını ve hatırlama düzeylerini ölçmek amacıyla başarı testi, Sosyal Bilgiler dersinin güncel olayların kullanımına göre işlenebilmesi için ders planları ve sınıf içi etkinlikler için öğretim materyalleri geliştirilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan başarı testi, kişisel bilgiler anketi, ders materyalleri ve ders planları araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

2.3.1. Kişisel Bilgiler Anketi

Deney ve kontrol gruplarında yer alan deneklerin denkleştirilmesinde kullanılmak üzere altı sorudan oluşan kişisel bilgiler anketi hazırlanmıştır. Anket önce taslak olarak hazırlanmış; hazırlanan taslak uzman grubu içinde tartışılmış, getirilen öneri ve eleştiriler ışığında ankete son biçimi verilmiştir (EK 2). Ankette öğrencilerin sınıfı, cinsiyeti, ortalama aylık gelirleri yer almaktadır. Ayrıca öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim durumu ile özel dershanelerden ya da özel öğretmenlerden Sosyal Bilgiler dersi alıp almama durumları sorulmuştur. Ankette öğrencilerin 5.sınıf karne notu da yer almaktadır.

2.3.2. Başarı Testi

Bu araştırma ile Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının akademik başarıya ve hatırdaki tutma düzeyine etkisi sınanmak istendiğinden programın amaçları doğrultusunda “Coğrafya ve Dünyamız” ünitesinde öğrencilerin başarılarını ve hatırdaki tutma düzeylerini ölçmeye yönelik 25 soruluk (EK 5) dört seçenekli çoktan seçmeli başarı testi hazırlanmıştır.

Testlerin kapsam geçerliğinin sağlanması için testteki soruların tüm konu içeriğini örneklemesine ve kapsadığı soruların her birinin ölçmek istediği davranışı en iyi derecede ölçmesine (Tekin, 2000, s.45) özen gösterilmiş ve uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaçla testler, konu uzmanlarının ve öğretmenlerin görüşlerine sunulmuş, bu görüşler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Uygulama sonuçlarının formüllere aktarılması ile “Coğrafya ve Dünyamız” ünitesinin başarı testinin güvenilirlik katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır. Bulunan değer, testin güvenilirliği için yeterli görülmüştür.

2.3.3. Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Materyaller

Güncel olayların kullanımına ilişkin materyallerin geliştirilmesi sürecinde önce, Sosyal Bilgiler altıncı sınıf “Coğrafya ve Dünyamız” ünitesinin özel amaçları ve davranışsal amaçları belirlenmiş, daha sonra bu amaçların öğrencilere kazandırılması için işlenecek dersin planları ve ders sırasında kullanılacak olan güncel olayların kullanımına ilişkin materyaller hazırlanmıştır. Güncel olayların kullanımına ilişkin materyallerin hazırlanmasında, materyallerin, programda yer alan amaçları gerçekleştirecek nitelikte ve öğrenci düzeyine uygun olmasına özen gösterilmiştir.

Güncel olayları kullanma materyallerinde önce amaçlarla ilişkili, eğitici değeri olan güncel olaylar üzerinde durulmuş, sonra güncel olayların kullanımına ilişkin çeşitli yöntem ve tekniklerle dersler işlenmiştir. Öğrencilere güncel olaylar sunulurken gazete, dergi vb. materyalleri sınıf ortamına getirmeleri sağlanmıştır.

Ders planlarının ve güncel olayları kullanma materyallerinin hazırlanması sürecinde, alan uzmanlarının ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri alınmış; bu görüşler doğrultusunda ders planları ve güncel olayları kullanma materyalleri uygulanmak üzere hazır duruma getirilmiştir (EK 8).

2.3.4. Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Görüş Almaya Yönelik Açık Uçlu Anket

Öğrencilerin güncel olayların kullanımına ilişkin görüşlerini almak amacıyla bir açık uçlu anket hazırlanmıştır. Deney grubu öğrencilerine açık uçlu anket uygulanmıştır. Öğrencilerin güncel olayların kullanımına ilişkin görüşleri, güncel olayların kullanımı kapsamında sınıflarında yapılan etkinlikler konusundaki farkındalıkları belirlenmeye çalışılmıştır (EK 12).

2.3.5. Denel İşlem

Veri toplama araçlarının öğrenciler üzerindeki etkisini, araçların araştırmanın amacına hizmet etme, açık ve anlaşılır olma düzeyini belirlemek amacıyla 24-26 Ekim 2005 tarihlerinde Eskişehir 24 Kasım İlköğretim Okulu'nda pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama kapsamında Eskişehir 24 Kasım İlköğretim Okulu'nda yıllık planda ilgili zaman diliminde yer alan “Yurdumuzda nüfus ve yerleşme” konuları hazırlanan materyallerle işlenmiştir. Pilot uygulama bir başka araştırmacı tarafından izlenmiş, gözlem formu (EK 7) doldurularak pilot uygulamaya ilişkin veri sağlanmaya çalışılmıştır. Eskişehir 24 Kasım İlköğretim Okulu'nda gerçekleştirilen pilot uygulamanın ardından araştırma materyallerine son biçimi verilmiştir.

Veri toplama araçlarının hazırlanması ve ilgili makamdan izin alınmasından (EK 1) sonra deney ve kontrol grupları belirlenmiştir. Deney grubunda güncel olayların kullanımı süreci başlatılmıştır. Araştırma, araştırmacı tarafından yürütülmüş; öğretmene de güncel olayların kullanımı hakkında genel bilgiler verilmiştir.

Deney ve kontrol gruplarının belirlenmesinden sonra, her iki gruptaki öğrencilere, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrencilerin başarılarına ve hatırd tutma düzeyine etkisini belirlemek amacıyla bir araştırmanın planlandığı ve kendilerinin de bu araştırmanın denekleri olarak seçildiği söylenmiştir. Daha sonra her iki gruba, geliştirilen “Coğrafya ve Dünyamız” ünitesi başarı testi öntest olarak uygulanmıştır (EK 9).

Öğretmen ve öğrencilere araştırmanın niteliği ayrıntılı olarak açıklandıktan sonra da, haftada üç ders saati olmak üzere altı hafta süreli bir öğretim uygulamasına geçilmiştir. Öğretim uygulaması 7 Kasım 2005 ile 15 Aralık 2005 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Sosyal Bilgiler dersi, deney grubunda güncel olayların kullanımı ile, kontrol grubunda ise geleneksel öğretimle işlenmiştir. Altı hafta sonunda ünite ile ilgili etkinlikler tamamlandığında her iki gruba “Coğrafya ve Dünyamız” ünitesi başarı testi sontest olarak uygulanmıştır (EK 10). Başarı testinin sontest olarak uygulanmasından 20 gün sonra ise, öğrencilerin bilgileri hatırlama düzeylerini ölçmek için başarı testleri yeniden uygulanmıştır (EK11). Öntest, sontest ve hatırlama testleri uygulamaları ile öğrencilerin öntest, sontest ve hatırlama testi puanları elde edilmiştir.

Kısaca açıklamak gerekirse, güncel olayların kullanımı ile gerçekleştirilen öğretim uygulaması şu şekilde olmuştur:

Deney grubundaki öğretim, hazırlanan yönerge (EK 6) doğrultusunda yürütülmüştür. Buna göre, araştırmacı tarafından dersin başında dersin amaçları ve konusu belirtildikten sonra tamamlayıcı olarak güncel olaylardan yararlanma yaklaşımı ve güncel olaylarla ilgili tekniklerle derslerin işleneceği açıklanmıştır. Öğrencilerin konu ile ilgili eğitici ve güvenilir kaynaklardan güncel olayları izlemeleri istenerek, öğrencilerin haber konularını yansız bir şekilde günlük tartışmalarla işlemeleri sağlanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan Türkiye ve Dünya haber haritası tahtası ile haber bülteni tahtasına, öğrencilerin küçük renkli kartonlara hazırlamış olduğu haberleri asmaları istenerek, sürekli bir değişim gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, gazetelerden yararlanarak öğrenciler sosyal dünya ile ilgili ilginç problemlerle karşı karşıya getirilerek, öğrencilerin gözlem yapmaları, soru sormaları, bilgiyi araştırarak,

gözlemlerdeki, olaylardaki düşünceleri açıklamaları, görüşlerini tartışarak, kendilerini geliştirip değiştirmeleri için ortam sağlanmıştır. Ayrıca, öğrencilerden ünite kapsamında haber defteri/dosyası hazırlamaları istenerek, öğretmenin bu etkinlik sonunda konularla ilgili en çok haberi toplayana ödül vereceği açıklanmış, böylece öğrencilerin etkinliğe katılma isteklerini artırmaları sağlanmış ve ünitenin sonunda haber defteri/dosyası araştırmacı tarafından toplanmıştır.

Araştırmacı tarafından değişik biçimlerde oluşturulan (öykülerden, masallardan ve karikatürlerden yararlanılarak) güncel olaylarla ilişkisi kurulan materyaller her bir öğrenciye verilerek öğrencilerin toplumsal yaşamla iç içe olması sağlanmıştır. Daha sonra, kimi zaman öğretmen tarafından, kimi zaman da öğrenciler tarafından sınıfta beşer kişilik yuvarlak masa tartışması düzenlemek için gruplar oluşturulmuştur. Gruplar halinde çalışan öğrencilerden güncel olaylarla ilgili bilgilerini de kullanmaları istenmiştir. Öğrenciler çalışmalarını hazırlarken ders kitaplarından, ansiklopedilerden, gazetelerden, dergilerden, haber defterlerinden, öğretmenlerinden yararlanmışlardır. Her grup sırasıyla çalışmasını sınıfla paylaşmış, konularına ilişkin sınıfa sorular yöneltilmiş ve sınıfın sorularını yanıtlamıştır. Toplu görüşme tekniğinde ise, daha önceden seçilen ikişer öğrenciye güncel olaylarla ilgili bir konuda hazırlanmaları için bir hafta süre verilerek, sınıfta onar dakikalık sunu yapmaları istenmiştir. Sunudan sonra sınıfa sorular yöneltilmiş ve sınıfın soruları yanıtlanmıştır.

Güncel olayların kullanımı sürecinde öğrencilerin yararlanmaları için sınıfa araştırmacı tarafından çevre ile ilgili afiş ve duvar resimleri asılmış; işlenen konu ile ilgili tanıtıcı fotoğraf ve broşürler kullanılmıştır. Haber olaylarından konuya uygun olanları öğrenciler tarafından oyunlaştırılmıştır.

Sınıfın fiziksel koşullarının öğrencilerin gereksinimlerini karşılayacak biçimde düzenlenmesine; öğrencilerin sınıfta kendilerini tehditten uzak hissetmelerinin sağlanmasına özen gösterilmiştir.

Deney grubundaki öğrenciler, öğrenme sürecine etkin bir biçimde katılmışlar; grup çalışmalarında ve diğer etkinliklerde aktif rol almışlardır. Herhangi bir sorunla

karşılaştıklarında, sorunu işbirliği yaparak çözülemeye çalışmışlar, sorunla başa çıkamadıklarında araştırmacıdan yardım istemişlerdir.

Deney grubunda araştırmacı, planlayıcılık ve rehberlik rollerini yerine getirmiştir. Düzenleyicilik rolünün gereği olarak araştırmacı öğrencilere, haber haritaları ve haber bülteni tahtası hazırlamış, öğrencilere güncel olaylarla ilgili materyaller dağıtmış, yönergeler vermiş ve öğrencileri öğrenme olayına etkin katılımları için güdülemiştir. Bir başka deyişle, araştırmacı düzenleyicilik rolünü yerine getirirken grup çalışmalarının, güncel olaylarla ilgili yapılan etkinliklerin verimli olması için çaba göstermiştir. Araştırmacı rehberlik rolünün gereği olarak da çalışan gruplar arasında dolaşarak, gerektiğinde grubun bir üyesiymiş gibi öğrenme-öğretme etkinliklerine katılmış ve öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmaya çalışmıştır.

Deney grubunda gerçekleştirilen güncel olayların kullanımının gerektiği biçimde (yönergeye göre) yapılıp yapılmadığı bir başka araştırmacı tarafından izlenmiş, uygulama kapsamındaki süreçte bir ders video kamera ile kaydedilmiştir. Doldurulan gözlem formu (EK 7) raporlarının ve video kamera kaydının değerlendirilmesi sonucunda, uygulamanın belirlenen ilkeler doğrultusunda gerçekleştirildiği görülmüştür.

Kontrol grubunda ise, öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders kitabındaki ilgili konuları okumaları, anlatmaları ve öğretmenlerinin konu ile ilgili açıklamalarını dinlemelerine yönelik öğretmen merkezli geleneksel bir öğretim gerçekleştirilmiştir. Bu grupta güncel olay çalışması yapılmamıştır.

2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırma için kullanılan ölçme araçları toplandıktan sonra kontrol edilmiş; kontrol sonucu elde edilen bilgiler, bilgi formlarına işlenerek bilgisayara aktarılmıştır.

Deney ve kontrol gruplarının öntest ve sontest puanları elde edildikten sonra, grupların ortalama puanları ile puan dağılımlarının standart sapmaları hesaplanmıştır.

Gruplararası karşılaştırmalarda t testinden yararlanılmış ve anlamlılık düzeyi olarak .05 güven düzeyi benimsenmiştir.

Bu araştırmayla ilgili istatistiksel çözümlenmelerde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır.

Öğrencilerin güncel olayların kullanımına ilişkin görüşlerini almak için uygulanan açık uçlu soru nitel veri olduğundan nitel çözümleme yapılmıştır. Anket ve benzeri yazışma araçları, kaynak kişilerle görüşme yoluyla doldurulması nedeniyle çok yapılanmış bir görüşme tekniği olarak nitelendirilebilmektedir (Karasar, 1998, s.175). Bu nedenle açık uçlu soru nitel veri toplama tekniği olarak kabul edilmiş, bu sorunun çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılarak, bulgular nicel olarak sunulmuştur. Nitel veriler, güvenilirliği artırmak, yanlılığı azaltmak, karşılaştırma yapmak vb. amaçlarla nicelleştirilebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 1999, s.177). Bu araştırmada da veriler önce betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiş; daha sonra nicelleştirilerek sayılarla ifade edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde şu çalışmalar yapılmıştır:

Öğrencilerin görüşleri tek tek okunarak değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda, araştırmaya katılanların soruya verdikleri yanıtların dökümü yapılmıştır. Çıkarılan yanıtlar birkaç kez incelenip okunduktan sonra, soru maddesinin altında soru ile ilgili yanıt seçeneklerinin yazılı olduğu “Kodlama Anahtarı” oluşturulmuştur. Kodlama anahtarında araştırmanın sorusuna ve bu sorunun yanıtlarını içerecek biçimde oluşturulan seçeneklere yer verilmiştir. Kodlama anahtarına son biçiminin verilmesinden sonra verilerin işlenmesi aşamasına geçilmiştir. Bu aşamada veriler tanımlanmış ve tablolarla desteklenmiştir. Daha sonra tabloda yer alan bulgular açıklanarak yorumlanmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın temel amacı doğrultusunda ele alınan problemin çözümü için araştırma kapsamındaki öğrencilerden toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri ve betimsel analiz sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yoruma yer verilmiştir.

1. “Sosyal Bilgiler dersinde, güncel olayların kullanımının uygulandığı deney grubu ile, geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin başarıları arasında fark var mıdır?” sorusunu yanıtlamak amacıyla, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilere başarılarını ölçmek amacıyla öntest niteliğinde başarı testi uygulanmıştır. Deneklerin bu testten aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış, ortalamalar arasındaki fark t testi ile sınanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının öntest niteliğindeki başarı testlerinden aldıkları puanlar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Gruplarının Başarı Testinden Aldıkları Öntest Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğrenci Grupları	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (Sd)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Deney Grubu	23	38.087	12.350			
Kontrol Grubu	23	38.087	15.249	0.000	44	1.00

Tablo 2’de görüldüğü gibi, kontrol grubundaki öğrencilerle deney grubundaki öğrencilerin öntestlerden elde ettikleri ortalama puanlar birbirine eşittir. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin, Sosyal Bilgiler dersindeki başarıları bakımından deney öncesi durumları arasında istatistiksel bakımdan birbirine benzer özellik göstermektedir.

Daha sonra, deneyin etkililiğini sınamak amacıyla her iki gruptaki deneklerin sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın bulunup bulunmadığına bakılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının başarı testinden aldıkları sontest puanlarıyla ilgili bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarının Başarı Testinden Aldıkları Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğrenci Grupları	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (Sd)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Deney Grubu	23	64.347	14.060			
Kontrol Grubu	23	46.956	12.546	4.426	44	.000

Tablo 3’te deney ve kontrol gruplarının sontest puanlarına bakıldığında, deney grubunun puan ortalamasının (64.347), kontrol grubunun ortalamasından (46.956) 17,391 puan yüksek olduğu görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarının sontest puan ortalamaları arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t testinde; .05 anlamlılık düzeyinde, istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{44}=4,426$; $p<.05$). Bu nedenle, deney grubunun sontest başarı düzeyinin kontrol grubuna göre yüksek olduğu söylenebilir.

2. “Sosyal Bilgiler dersinde, güncel olayların kullanımının uygulanan deney grubu ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubu arasında hatırlama düzeyi bakımından fark var mıdır?” sorusunu yanıtlamak amacıyla sonest uygulamalarından 20’şer gün sonra başarı testleri tekrar uygulanmış; öğrencilerin aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış; ortalamalar arasındaki fark t testi ile sınanmıştır.

Deney ve kontrol grubunun bilgileri hatırlama düzeylerine ilişkin uygulanan başarı testlerinden aldıkları puanlarla ilgili bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Gruplarının Bilgileri Hatırlama Düzeylerine İlişkin Uygulanan Başarı Testinden Aldıkları Puanlarla İlgili Bulgular

Öğrenci Grupları	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (Sd)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Deney Grubu	23	71.478	11.007			
				6.551	44	.000
Kontrol Grubu	23	46.782	14.343			

Tablo 4’te deney ve kontrol gruplarının hatırlama testi puanlarına bakıldığında, deney grubunun puan ortalamasının (71.478), kontrol grubunun ortalamasından (46.782) 24,696 puan yüksek olduğu görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarının hatırlama testi puan ortalamaları arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t testinde; .05 anlamlılık düzeyinde, istatistiksel

bakımdan anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{44}=6,551$; $p<.05$). Bu nedenle, deney grubunun hatırlama testi başarı düzeyinin kontrol grubuna göre yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmanın üçüncü amacında, “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının uygulandığı sınıfta, öğrencilerin güncel olayların kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amaçla araştırmada denek olarak seçilen öğrencilere açık uçlu anket uygulanmıştır. Alınan görüşler sonucu elde edilen bulgular Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5’te görüldüğü gibi, güncel olayların kullanımıyla ilgili görüşlerini almak amacıyla öğrencilere “Sosyal Bilgiler dersini güncel olaylara dayalı işlemek konusunda ne düşünüyorsunuz?, yaptığımız etkinlikleri göz önünde bulundurarak açıklayınız.” sorusu yöneltilmiştir. Öğrenciler, bu soruya en çok “Çok hoşuma gitti,” “Önceden hiç eğitici haber izlemezdim,” “Dünya’da ve ülkemizde yaşanan gelişmeleri öğrendim” gibi yanıtlar vermişlerdir. Bunların yanında öğrenciler haber haritaları ile ülke ve şehirlerin yerlerini öğrendim, karikatürle ders işlemek hoşuma gitti, güncel olaylarla konuyu daha iyi anladım, toplu görüşme sayesinde çok şey öğrendim, hiç gazete almazdım, dersi güncel olaylarla işlemek zevkli oldu, yuvarlak masa sayesinde çok şey öğrendim, gazete küpürlerini okuyarak okumamı geliştirdim, Sosyal Bilgiler dersini önceden sevmezdim, haber dosyası hazırlamak başarıyı artırdı, gibi yanıtlar vermişlerdir. Görüldüğü gibi öğrenciler güncel olaylara dayalı dersi olumlu bir yaklaşım olarak görmektedir. Nitekim bir öğrenci “*Bu dersi güncel olaylarla işlememiz bize birçok yönüyle faydalı oldu, birçok şehrin yerini öğrendik, güncel olaylara karşı ilgimiz daha fazla oldu, bilgilerden hayatımda yararlanıyorum*” yanıtı ile olumlu bir bakış açısı sergilemektedir. Bir diğer öğrenci ise “*Her gün haber izleyerek yurdumuzdaki güncel olayları öğrendik, ben Sosyal Bilgiler dersini hiç sevmez, hiç çalışmazdım. Her gün haber izleyip söyleyince Sosyal Bilgiler dersinden zevk almaya başladım*” yanıtı ile bu konudaki düşüncelerini ortaya koymaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersini güncel olaylara dayalı işlemek konusunda ne düşünüyorsunuz?, Yaptığımız etkinlikleri göz önünde bulundurarak açıklayın. sorusuna verdikleri yanıtlar	f
Çok hoşuma gitti	17
Önceden hiç eğitici haber izlemezdim	17
Dünya’da ve ülkemizde yaşanan gelişmeleri öğrendim	16
Haber haritaları ile ülke ve şehirlerin yerlerini öğrendim	15
Karikatürle ders işlemek hoşuma gitti	14
Güncel olaylarla konuyu daha iyi anladım	13
Toplu görüşme sayesinde çok şey öğrendim	11
Hiç gazete almazdım	10
Dersi güncel olaylarla işlemek zevkli oldu	8
Yuvarlak masa sayesinde çok şey öğrendim	7
Gazete küpürlerini okuyarak okumamı geliştirdim	8
Sosyal Bilgiler dersini önceden sevmezdim	3
Haber dosyası hazırlamak başarıımı artırdı	2

“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırda tutma düzeyine etkisi” başlıklı bu araştırmanın sonuçlarına göre güncel olayların kullanımı öğrenci başarısı ve hatırda tutma düzeyi bakımından anlamlı bir etkiye sahiptir. Ayrıca, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımı konusundaki düşünceleri olumludur.

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrencilerin başarılarına ve hatırlama düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma, deneme modellerinden “öntest-sontest kontrol gruplu model”e göre gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya, 2005-2006 öğretim yılının birinci döneminde Eskişehir 24 Kasım İlköğretim Okuluna devam eden 6-A ve 6-B sınıflarındaki öğrenciler katılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi ve anketle belirlenen özellikler göz önünde bulundurularak birinde 27, diğesinde 28 öğrencinin bulunduğu her iki sınıftan 23'er kişi olmak üzere toplam 46 öğrenci denkleştirilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan başarı testi, anket formu ve ders materyalleri araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. “Coğrafya ve Dünyamız” ünitesinin altı hafta süresince deney grubunda güncel olayların kullanımı, kontrol grubunda ise geleneksel öğretimle işlenmesinden sonra, toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri ve öğrencilerden alınan yazılı görüşlerin betimsel analiz tekniği ile çözümlenmesi ile ulaşılan bulgular ışığında, aşağıdaki sonuçlar ortaya konmuş ve ilgililere katkı sağlayacağı düşünülen öneriler geliştirilmiştir.

4.1. Sonuçlar

1. Sosyal Bilgiler dersinde, güncel olayların kullanımının uygulanan deney grubu ile, geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Bir başka deyişle, güncel olayların kullanımı, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarılarını artırmaktadır.

2. Sosyal Bilgiler dersinde, güncel olayların kullanımının uygulanan deney grubu ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin bilgileri hatırlama düzeyleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Bir başka deyişle, güncel olayların kullanımı, öğrencilerin bilgileri hatırlama düzeylerini artırmada geleneksel öğretime göre daha etkilidir.

3. Öğrencilerin güncel olayların kullanımına ilişkin görüşleri olumlu yöndedir. Öğrenciler, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanılmasını zevkli bir öğrenme yolu olarak görmektedirler. Güncel olayların kullanılması ile eğitici haber izlediklerini, Dünya’da ve Türkiye’de yaşanan gelişmeleri öğrendiklerini, haber haritaları ile ülke ve şehirlerin yerlerini öğrendiklerini, güncel olaylarla konuyu daha iyi anladıklarını, Sosyal Bilgiler dersini sevmeye başladıklarını belirtmişlerdir.

Bu araştırma ile elde edilen sonuçlara göre, güncel olayların kullanımının, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin akademik başarılarını ve bilgileri hatırlama düzeyini artırmada etkili olduğu; öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve zevkli hale getirdiği söylenebilir.

4.2. Öneriler

Gerçekleştirilen bu araştırmanın ortaya koyduğu bulgular ışığında getirilen öneriler şunlardır:

1. İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinde; öğrencilerin başarılarını ve bilgileri hatırlama düzeylerini artırmada güncel olayların kullanımından yararlanma yoluna gidilebilir.

2. Güncel olayların kullanımının sınıf içi uygulamasına yönelik olarak bu araştırmada geliştirilen materyaller, öğretmenler tarafından Sosyal Bilgiler derslerinde uygulanmak üzere örnek alınabilir.

3. Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımını uygulayabilmeleri için, öğretmenlere güncel olayların kullanımı konusunda hizmet içi eğitim verilebilir.

4. Öğretmenlerle işbirliği içinde ilköğretim altıncı ve yedinci sınıf Sosyal Bilgiler derslerine yönelik güncel olayların kullanımına ilişkin materyaller hazırlanarak etkinlik bankası oluşturulabilir.

5. Güncel olayların kullanımına yönelik olarak aşağıdaki araştırmaların yapılmasında yarar vardır:

a. İlköğretim altıncı sınıf yeni programa göre Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisi araştırılabilir.

b. Öğrencilerin kazandıkları bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirebilmelerinde güncel olayların kullanımının geleneksel öğretime göre etkililiği araştırılabilir.

c. Öğrencilerin toplumsal yaşamda karşılaşılan güncel olaylara yönelik eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesinde, güncel olayların kullanımının geleneksel öğretime göre etkililiği araştırılabilir.

d. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımına ilişkin görüşleri araştırılabilir.

EKLER

	<u>Sayfa</u>
1. ESKİŞEHİR VALİLİĞİ MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNÜN İZİN YAZILARI	51
2. DENKLEŞTİRMEDE KULLANILAN KİŞİSEL BİLGİLER ANKETİ	53
3. “COĞRAFYA VE DÜNYA’MIZ” ÜNİTESİNİN ÖZEL VE DAVRANIŞSAL AMAÇLARI İLE İÇERİĞİ	54
4. “COĞRAFYA VE DÜNYA’MIZ” ÜNİTESİ BELİRTKE TABLOSU	63
5. “COĞRAFYA VE DÜNYA’MIZ” ÜNİTESİ BAŞARI TESTİ	64
6. GÜNCEL OLAYLARIN KULLANIMINA YÖNELİK UYGULAMA YÖNERGESİ	74
7. GÜNCEL OLAYLARIN KULLANIMINA İLİŞKİN GÖZLEM FORMU	76
8. “COĞRAFYA VE DÜNYA’MIZ” ÜNİTESİ DERS PLANLARI VE GÜNCEL OLAYLARIN KULLANIMI İLE İLGİLİ MATERYAL ÖRNEKLERİ	77
9. DENEY VE KONTROL GRUPLARININ BAŞARI TESTİNDEN ALDIKLARI ÖNTEST PUANLARI	121
10. DENEY VE KONTROL GRUPLARININ BAŞARI TESTİNDEN ALDIKLARI SONTEST PUANLARI	122

11.	DENEY VE KONTROL GRUPLARININ HATIRLAMA TESTİNDEN ALDIKLARI PUANLAR	123
12.	ÖĞRENCİLERİN GÜNCEL OLAYLARIN KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİ ALMAK İÇİN UYGULANAN ANKET SORU	124

**EK 1. ESKİŞEHİR VALİLİĞİ MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNÜN İZİN
YAZILARI**

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

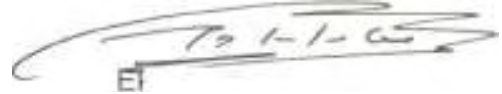
SAYI :B.08.4MEM.4.26.00.02.311/()
KONU :Anket Uygulama İzni 18.10.2005

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İLGİ: 03.10.2005 tarih ve 8637 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliğı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Dilek ARI'nın tez çalışması yapmasının uygun görülmesi ile ilgili Valilik Makamından alınan 11.10.2005 tarih ve 28426 sayılı onay ekte gönderilmiştir.

Tez çalışması sonucundan Müdürlüğümüze bilgi verilmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ekrem TOKLUCU
Milli Eğitim Müdürü

EKLER :
Ek-1 onay

Ek-1 devam

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Milli EĞitim M¼d¼rl¼Đ¼

SAYI : B.08.4.MEM.4.26.00.02.510()/
KONU : Uygulama İzni

11.10.2005* 28426

VALİLİK MAKAMINA

Anadolu Üniversitesi Rektörl¼Đ¼n¼n 3 Ekim 2005 g¼n ve 8637 sayılı yazılarında; EĞitim Bilimleri Enstit¼s¼ İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler ÖĞretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi Dilek ARI," Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının ÖĞrenci Başarısına ve Hatırda Tutma D¼zeyine Etkisi" başlıklı Yüksek Lisans tezini hazırlamaktadır. Tez Çalışması için 2005-2006 G¼z d¼neminde 24 Kasım İlköğretim Okulunda uygulamasını yapmak istemektedir.

Adı geçen Yüksek Lisans Programı öğrencisinin İlimiz 24 Kasım ilköğretim Okulunda Tez çalışması yapması, M¼d¼rl¼Đ¼m¼ze bilgi verilmek kaydıyla uygun gör¼lmektedir.

Makamlarınızca da uygun gör¼ld¼Đ¼ takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Ekrem TOKLUCU
Milli EĞitim M¼d¼r¼

OLUR.
15/10/2005

Ekrem BALLI ALD
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK 2

DENKLEŞTİRMEDE KULLANILAN KİŞİSEL BİLGİLER ANKETİ

Sevgili öğrenci,

Elinizdeki bu anket bir araştırmada kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Soruları yanıtlarken önce soruyu dikkatle okuyunuz. Sonra sorunun karŐısında ya da altında bulunan seğeneklerden durumunuza en uygun düŐenin önündeki parantez içine (X) işareti koyunuz. Yanıtsız soru bırakmamaya özen gösteriniz.

Adınız ve Soyadınız :

1. Sınıfınız :

2. Cinsiyetiniz : () a. Kız () b. Erkek

3. Ortalama aylık geliriniz :

- () a. 200 ytl ve daha az
- () b. 201-300ytl arası
- () c. 301-400 ytl arası
- () d. 401-500 ytl arası
- () e. 501-600 ytl arası
- () f. 601-700 ytl arası
- () g. 701-800 ytl arası
- () h. 801-900 ytl arası
- () ı. 901-1000 ytl arası
- () j. 1001 ytl ve yukarısı

4. Anne ve babanızın öğrenim durumu :

	<u>Anne</u>	<u>Baba</u>
a. Okuma-yazma bilmiyor	()	()
b. Okur-yazar	()	()
c. İlkokul mezunu	()	()
d. Ortaokul mezunu	()	{ }
e. Lise mezunu	()	()
f. Fakülte ya da yüksekokul mezunu	()	()

5. Şu anda okul dıŐında herhangi bir özel dershaneden ya da özel öğretmenden Sosyal Bilgiler dersi alıyor musunuz?

() a. Evet () b. Hayır

6. 5.sınıf Sosyal Bilgiler dersi karne notunuz :

() a. 5 () d. 2

() b. 4 () e. 1

() c. 3

EK 3
“COĞRAFYA VE DÜNYA’MIZ” ÜNİTESİNİN ÖZEL VE DAVRANIŞSAL
AMAÇLARI İLE İÇERİĞİ

Özel ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç : “Coğrafya ve Dünya’mız” ünitesinde geçen kavramların anlam bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Coğrafyanın tanımını yazma-söyleme
2. Geoidin tanımını yazma-söyleme
3. Ekvatorun tanımını yazma-söyleme
4. Paralelin tanımını yazma-söyleme
5. Meridyenin tanımını yazma-söyleme
6. Kıta’nın tanımını yazma-söyleme
7. Okyanusun tanımını yazma-söyleme
8. Enlemin tanımını yazma-söyleme
9. Boylamın tanımını yazma-söyleme
10. Doğal dengenin tanımını yazma-söyleme

Özel Amaç: Coğrafyanın konusu ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Coğrafyanın konusu içine giren olayları yazma-söyleme
2. Coğrafyanın konusu içine giren olayları açıklama

Özel Amaç: Coğrafya öğrenmenin gerekliliğini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Coğrafya öğrenmenin gerekliliğini yazma-söyleme
2. Coğrafya öğrenmenin gerekliliğini açıklama

Özel Amaç: Coğrafya öğrenmenin önemini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Coğrafyayı öğrenerek Dünya’yı tanım

Ek-3 devam

2. Coğrafyayı öğrenerek Türkiye'yi tanıma
3. Coğrafyayı öğrenerek geniş bir dünya görüşüne sahip olma
4. Coğrafyayı öğrenerek çevre bilinci kazanma
5. Coğrafyayı öğrenerek doğal afetlere karşı hazır olma
6. Dünya sorunlarını kavrayabilmek için coğrafya öğrenmeye hazır olma

Özel Amaç: Dünya'nın özellikleri ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya'nın Güneş sistemi içindeki yerini yazma-söyleme
2. Dünya'nın şeklini yazma-söyleme
3. Dünya'nın, merkezinden geçtiği bir eksen etrafında döndüğünü yazma-söyleme
4. Dünya üzerinde iki kutup noktasının olduğunu yazma-söyleme
5. Dünya üzerinde paralellerin olduğunu yazma-söyleme
6. Dünya üzerinde dönencelerin olduğunu yazma-söyleme
7. Dünya üzerinde meridyenlerin olduğunu yazma-söyleme

Özel Amaç: Dünya'nın şeklini çizebilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya üzerinde paralelleri çizerek gösterme
2. Dünya üzerinde meridyenleri çizerek gösterme

Özel Amaç: Paralellerin özellikleri ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. En büyük paralel dairesinin ekvator olduğunu yazma-söyleme
2. Paralellerin ekvatora paralel çizildiğini yazma-söyleme
3. 90 tane Kuzey Yarım Kürede, 90 tane Güney Yarım Kürede olmak üzere 180 tane paralel olduğunu yazma-söyleme
4. Paralellerin çevresinin ekvordan kutuplara doğru küçüldüğünü yazma-söyleme
5. Bazı paralellerin özel isimlerle anıldığını yazma-söyleme

Ek-3 devam

6. Bir yerin matematik konumunun belirlenmesinde paralellerden yararlanıldığını açıklama

Özel Amaç: Meridyenlerin özellikleri ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya üzerinde 360 tane meridyen olduğunu yazma-söyleme
2. Başlangıç meridyeninin yerini yazma-söyleme
3. Başlangıç meridyeninin, meridyenleri doğu ve batı olmak üzere ikiye ayırdığını yazma-söyleme
4. Meridyenlerden yerel saat hesaplamalarında yararlanıldığını açıklama
5. Meridyenlerden bir yerin matematik konumunun belirlenmesinde yararlanıldığını açıklama

Özel Amaç:Dünya'nın hareketlerini sınıflayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya'nın hareketlerini Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki (günlük) hareketi ve Güneş çevresindeki (yıllık) hareketi olarak ayırma
2. Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki hareketini yazma-söyleme
3. Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketini yazma-söyleme

Özel Amaç: Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki hareketinin sonuçlarının önemini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönüşü sonunda gece ve gündüzün meydana geldiğini bilme
2. Dünya batıdan doğuya doğru döndüğü için, Güneş'in doğuda erken doğup, erken battığını açıklama
3. Yerel saat farklarının nasıl oluştuğunu açıklama
4. Güneş ışınlarının bir noktaya düşme açısının gün boyunca değiştiğini açıklama

Ek-3 devam

5. Dünya'nın eksenini etrafındaki dönüş hızının (çizgisel hız), ekvator dan kutuplara doğru azaldığını bilme

Özel Amaç: Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketinin sonuçlarının önemini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketinin sonunda mevsimlerin oluştuğunu bilme
2. 21 Haziran'da yaşanan özellikleri bilme
3. 21 Aralık'ta yaşanan özellikleri bilme
4. 21 Mart'ta yaşanan özellikleri bilme
5. 23 Eylül'de yaşanan özellikleri bilme

Özel Amaç:Kıtaları tanıyabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Kıtaların yeryüzünde kapladıkları alanları yazma-söyleme
2. Dünya üzerindeki kıtaların adlarını yazma-söyleme
3. Dünya üzerindeki kıtaların yerini bilme

Özel Amaç:Kıtaları sınıflayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Kıtaları Eski Dünya Kıtaları ve Yeni Dünya Kıtaları olarak ayırma
2. Eski Dünya Kıtalarını yazma-söyleme
3. Yeni Dünya Kıtalarını yazma-söyleme

Özel Amaç: Kuzey Yarım Kürede karaların fazla olmasının doğurduğu sonuçları açıklayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Kuzey Yarım Kürede karaların fazla olmasından dolayı Güney Yarım Küreden daha sıcak olduğunu yazma-söyleme

Ek-3 devam

2. Kuzey Yarım Kürede karaların fazla olmasından dolayı Güney Yarım Küreden daha kalabalık olduğunu yazma-söyleme

Özel Amaç: Kuzey Yarım Kürede kıtaların birbirine yakın olmasının doğurduğu sonuçları açıklayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Kuzey Yarım Kürede kıtaların birbirine yakın olmasından dolayı ülkeler arasındaki ilişkilerin daha fazla olduğunu yazma-söyleme
2. Kuzey Yarım Kürede kıtaların birbirine yakın olmasından dolayı teknolojik gelişmelerin daha hızlı yayıldığını yazma-söyleme
3. Kuzey Yarım Kürede kıtaların birbirine yakın olmasından dolayı ülkelerin hızlı kalkındığını yazma-söyleme

Özel Amaç: Okyanusları tanıyabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Denizlerin yeryüzünde kapladıkları alanları yazma-söyleme
2. Okyanusların adlarını yazma-söyleme
3. Okyanusların Dünya üzerindeki yerini bilme

Özel Amaç: Dünya üzerindeki okyanusları büyükten küçüğe doğru sıralayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Büyük okyanusun Dünya üzerinde geniş alan kapladığını yazma-söyleme
2. İkinci olarak Atlas okyanusunun Dünya üzerinde geniş alan kapladığını yazma-söyleme
3. Üçüncü olarak Hint okyanusunun Dünya üzerinde geniş alan kapladığını yazma-söyleme

Özel Amaç: Okyanusların özellikleri ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Okyanusların geniş su kütleleri olduğunu yazma-söyleme
2. Okyanuslar üzerinde güçlü akıntılar görüldüğünü yazma-söyleme

Özel Amaç: Denizleri tanıyabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Kenar denizin nasıl oluştuğunu yazma-söyleme
2. Körfezlerin nasıl oluştuğunu yazma-söyleme
3. Koy'un nasıl oluştuğunu yazma-söyleme
4. Boğazın nasıl oluştuğunu yazma-söyleme
5. İç denizin nasıl oluştuğunu yazma-söyleme
6. Yarımadanın nasıl oluştuğunu yazma-söyleme
7. Adanın nasıl oluştuğunu yazma-söyleme

Özel Amaç: Dünya üzerinde herhangi bir yerin coğrafi konumunu belirleyebilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Coğrafi konumun etkilerini yazma-söyleme
2. Enlemden yararlanarak coğrafi konumu belirleme
3. Boylamdan yararlanarak coğrafi konumu belirleme

Özel Amaç: Matematiki konumun özellikleri ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya üzerinde herhangi bir yerin enlem ve boylam derecelerine göre konumunun matematiki konum olduğunu yazma-söyleme
2. Matematiki konumun etkilerinin aynı zamanda enlem ve boylamın etkileri olduğunu açıklama

Özel Amaç: Türkiye'nin matematiki konumunu bilmenin önemini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Türkiye'nin hangi enlem ve boylamlar arasında yer aldığını söyleme
2. Türkiye'de meridyenler arası saat farkını hesaplama
3. Türkiye'nin matematiki konumunun sonuçlarını yazma-söyleme

Özel Amaç: Türkiye'nin özel konumunu bilmenin önemini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Türkiye'nin özel konumunun sonuçlarını yazma-söyleme
2. Türkiye'nin özel konumuna bağlı olarak diğer devletlerin Türkiye ile olan ilişkilerini açıklama

Özel Amaç: Dünya'mızda insanlığı etkileyen başlıca olaylar ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya'mızda bazı canlı türlerinin yok olmasının doğal dengeye etkisini yazma- söyleme
2. Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesini yazma- söyleme
3. Savaşın insanlığa etkilerini yazma- söyleme
4. Açlık ve israfın insanlığa etkilerini yazma- söyleme
5. Nükleer, biyolojik ve kimyasal silahlar ile mayınların kullanımının insanlığa etkilerini yazma- söyleme
6. Başlıca bulaşıcı hastalıkların insanlığa etkilerini yazma- söyleme
7. Eğitimsiz nüfus ve işsizliğin insanlığa etkilerini yazma- söyleme

Özel Amaç: İnsanlığı tehdit eden olaylara davranışlar gösterebilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Çevrenin korunması için çaba harcama
2. Gelecekte yaşanılabilir bir dünya için doğal çevreye önem verme
3. Ülkelerin kalkınmasında eğitimin önemini bilme
4. Enerji kaynaklarının tüketiminde israftan kaçınma
5. Atatürk'ün "Yurtta barış, dünyada barış" ilkesini benimseme ve uygulama

Özel Amaç: 20.yy'da bilim ve teknolojide meydana gelen bazı önemli olayların insanlığa etkilerini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Nükleer enerjinin kullanıldığı alanların insanlığa etkilerini yazma-söyleme
2. Yeni enerji kaynaklarına gereksinim duyulduğunu yazma-söyleme

Ek-3 devam

3. İletişim teknolojilerinin gelişmesiyle insanların yaşamında meydana gelen değişiklikleri yazma-söyleme
4. Uzayın keşfinin insanlığa etkilerini yazma-söyleme
5. Ulaşım teknolojilerinin insanlığa etkilerini yazma-söyleme
6. Silahsızlanmaya gidilmenin önemini yazma-söyleme
7. Doku ve organ naklinin önemini yazma-söyleme

“Coğrafya ve Dünyamız” Ünitesinin İçeriği

I. BÖLÜM : Coğrafya

- a. Coğrafyanın Konusu
- b. Coğrafya Öğrenmenin Gerekliliği

II. BÖLÜM : Dünya'mız

- a. Dünya'mızı Tanıyalım
- b. Dünya'nın Hareketleri ve Sonuçları
- c. Kıtalar
- d. Okyanuslar
- e. Dünya Üzerinde Herhangi Bir Yerin Coğrafi Konumunun Belirlenmesi

III. BÖLÜM : İnsanlığı Tehdit Eden Bazı Önemli Olaylar

- a. Dünya'mızda Bazı Canlı Türlerinin Yok Olmasının Doğal Dengeye Etkisi
- b. Doğal Kaynakların Bilinçsizce Tüketilmesi
- c. Savaş, Açlık ve İsrar
- d. Nükleer, Biyolojik ve Kimyasal Silahlar İle Mayınların Kullanımı
- e. Başlıca Bulaşıcı Hastalıklar
- f. Eğitimsiz Nüfus ve İşsizlik

IV. BÖLÜM : 20. Yüzyılda Bilim ve Teknolojide Meydana Gelen Bazı Gelişmeler ve Önemli Olaylar

- a. Nükleer Enerji
- b. İletişim Teknolojisi
- c. Uzayın Keşfi
- d. Ulaşım Teknolojileri
- e. Silahsızlanmaya Gidilmesi
- f. Doku ve Organ Nakli

EK 4
“COĞRAFYA VE DÜNYA’MIZ” ÜNİTESİ BELİRTKE TABLOSU

Konular	Bilgi	Kavrama	Uygulama	Toplam
Coğrafya	1	1	-	2
Dünyamız	4	7	1	12
İnsanlığı Tehdit Eden Bazı Önemli Olaylar	6	-	2	8
20.Yüzyılda Bilim ve Teknolojide Meydana Gelen Bazı Gelişmeler ve Önemli Olaylar	-	3	-	3
Toplam	11	11	3	25

EK 5

“COĞRAFYA VE DÜNYA’MIZ” ÜNİTESİ BAŞARI TESTİ

AÇIKLAMA

Bu test sizin “Coğrafya ve Dünya’ımız” ünitesindeki bazı bilgi ve becerileri ne derece öğrendiğinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Testte 25 soru vardır. Herbir soru ve seçenekleri dikkatle okuduktan sonra doğru yanıt olabileceğini düşündüğünüz seçeneğin üzerine çarpı (x) işareti koyunuz. Süreniz 30 dakikadır. Başarılar dilerim.

SORULAR

1. Dünya’nın kutuplardan basık, ekvatorndan şişkin şekline ne ad verilmektedir?
 - A. Enlem
 - B. Geoid
 - C. Paralel
 - D. Meridyen

2. I. Doğu Karadeniz Bölgesi’nde yağışın fazla olmasının nedenini açıklama
II. 17 Ağustos 1999 depreminin can ve mal kaybına neden olduğunu açıklama
III. Tuz Gölü’nden sofralık tuz elde edildiğini açıklama
IV. Müzelerdeki tarihi eserlerin hangi döneme ait olduğunu açıklama

Yukarıdaki örneklerden hangisi coğrafyanın konusu içine giren durumlardan biri **değildir**?

- A. I
- B. II
- C. III
- D. IV

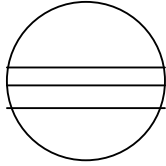
Ek-5 devam

3. Belma ailesiyle birlikte Güneydoğu Asya kıyılarına tatile gider. Belma denize girdiği bir gün denizin çekildiğini fark eder, hemen koşarak güneşlenmekte olan ailesine ve çevresindeki insanlara tsunami olacağını haber verir. Belma'nın ailesi bu duruma aldırış etmez. Belma bu olayı daha önceden Coğrafya dersinde öğrendiğini söyler. Çevresindeki insanlar ve ailesi oradan uzaklaşarak boğulmaktan son anda kurtulurlar.

Yukarıdaki durum için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A. Belma Coğrafya öğrenmenin yararını görmüştür.
B. Belma denizin çekildiğini fark ettiğinde orada kalıp neler olacağını görmeliydi.
C. Belma çevresindeki insanlara yalan söylemiştir.
D. Belma'nın anne ve babası Coğrafyayı iyi bilmektedirler.

4.

Yandaki şekil üzerinde Dilara'nın gittiği ülkeler gösterilmiştir. Buna göre Dilara'nın gittiği ülkeler hangi paralel daireleri üzerinde yer almaktadır?

I

A. Ekvator

B. Ekvator

C. Oğlak dönencesi

D. Yengeç dönencesi

II

Yengeç dönencesi

Oğlak dönencesi

Ekvator

Ekvator

III

Oğlak dönencesi

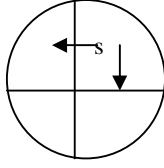
Yengeç dönencesi

Yengeç dönencesi

Oğlak dönencesi

Ek-5 devam

5.

Yandaki dünya haritasında numaralandırılarak gösterilen oklar yönünde, iki ayrı uçak “S” noktasından hareket ederek belirtilen yönlere ulaşacaklardır. Uçaklarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

- A. I numaralı uçak Başlangıç Meridyeni yönünde hareket etmiştir.
 - B. II numaralı uçak Ekvator’a yaklaşmıştır.
 - C. I numaralı uçağın ulaştığı yerin paralel çevresi II numaralı uçağın ulaştığı yerin paralel çevresinden büyüktür.
 - D. I numaralı uçak Batı Yarım Küreye ulaşmıştır.
6. Nilay Türkiye’de yaşayan ilköğretim 6.sınıf öğrencisidir. Cenk ise Japonya’da yaşamaktadır ve Nilay’ın arkadaşıdır. Nilay saat 17.00’da Cenk’i arar, telefonda konuşurken Cenk’i uykudan uyandırdığını anlar ve “orada saat kaç?” diye sorar. Cenk saatin 23.00 olduğunu, Japonya’da gece yaşandığını söyler.

Yukarıdaki durum için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A. Dünya’nın yıllık hareketi sonucu mevsimler oluşur.
- B. Dünya’nın günlük hareketi sonucu bir tarafı aydınlanırken diğer tarafı karanlıkta kalır.
- C. Dünya’nın yıllık hareketi sonucu gece-gündüz oluşur.
- D. Dünya’nın Güneş çevresindeki yörüngesi elips şeklindedir.

Ek-5 devam

7.

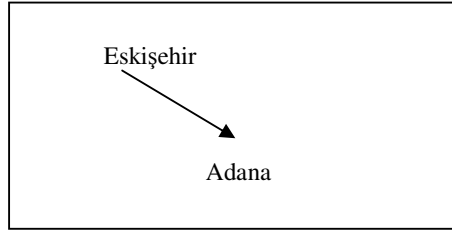
Neden:

Sonuç: Batıdaki yerlerin saati, doğuda bulunan yerlerin saatinden geridir.

Yukarıda verilen neden kutusuna aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A. Yerin çekim gücü
- B. Dünya'nın batıdan doğuya dönmesi
- C. Dünya'nın yıllık hareketi
- D. Denizlerin karalardan geniş yer kaplaması

8. Eskişehir'den yola çıkan bir kişi Adana'ya gitmektedir.

Bu kişinin seyahati boyunca aşağıdakilerden hangisiyle karşılaşması **beklenmez**?

- A. Güneş'in daha geç doğması
- B. Gece-gündüz süre farkının azalması
- C. Sıcaklığın artması
- D. Çizgisel hızın artması

9. Türkiye'de yaşayan Aslı bir iş görüşmesi için Yengeç dönencesi üzerinde bulunan Meksika'ya gider. Gittiği yerde Güneş ışınları dik gelmektedir. Ayrıca en uzun gündüz ve en kısa gece yaşanmaktadır.

Aslı hangi tarihte Meksika'ya gitmiştir?

- A. 21 Mart
- B. 21 Aralık
- C. 21 Haziran
- D. 23 Eylül

Ek-5 devam

10. - Kuzey Yarımküre, Güney Yarımküreden daha sıcaktır.

- Kuzey Yarımküre, Güney Yarımküreden daha kalabalıktır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A. Güneş ışınlarının geliş açısı
- B. Denizlerin tuzluluk oranı
- C. Bitki örtüsündeki farklılık
- D. Kara ve denizlerin dağılışı

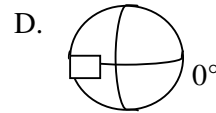
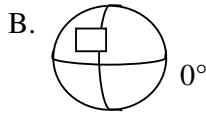
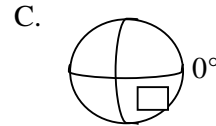
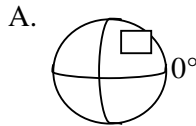
11. Aşağıdakilerden hangisi Kuzey Yarımkürede kıtaların birbirine yakın olmasının doğurduğu sonuçlardan biri **değildir**?

- A. Ülkeler arasındaki ilişkilerin daha fazla olması
- B. Ülkeler arasında teknolojik gelişmelerin daha hızlı yayılması
- C. Karaların denizlerden daha çabuk ısınması
- D. Ülkelerin hızlı kalkınması

12. Gökhan ve ailesi dört tarafı sularla çevrili olan kara parçasında oturmaktadır. Buna göre Gökhan nerede oturmaktadır?

- A. Ada
- B. Yarımada
- C. Koy
- D. Körfez

13. Türkiye'nin Dünya üzerindeki konumu hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

Ek-5 devam

- 14.**Günümüzde zengin petrol yataklarına sahip Orta Doğu ülkelerinin sanayileri gelişmediği için sanayi ürünlerine, gelişmiş Avrupa ülkelerinin ise petrole gereksinimleri vardır.

Bu durum dikkate alındığında, Türkiye'nin konumuna ilişkin hangi özelliği ön plana çıkar?

- A. Üç tarafının denizlerle çevrili olması
 - B. Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir köprü olması
 - C. Yer altı kaynaklarının çeşitli olması
 - D. Yüzölçümünün geniş olması
- 15.** Balıkesir'de bulunan Kuş Cenneti bir doğa harikası olarak nitelendirilmektedir. Kuş Cenneti doğal yaşamın korunması için doğal bir park haline getirilmiş olmasına karşın bazı insanlar, Kuş Cenneti'ni piknik alanı olarak kullanmakta ve çöplerini etrafa atmaktadırlar.

İnsanların böyle davranması, aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A. İnsanların piknik alanı bulamaması
- B. Dayanışma anlayışının gelişmemiş olması
- C. Birlikte iş yapma bilincinin gelişmemiş olması
- D. Çevre bilincinin kazanılmamış olması

Ek-5 devam

16. Hakan Bey hastalığından dolayı doktora gider ve rahatsızlığının belirtilerini anlatır: “Doktor Hanım, iştahsızım, hızlı bir şekilde kilo kaybediyorum ve nefes darlığı çekiyorum,” der. Doktor çeşitli testler yaptıktan sonra Hakan Bey’e “üzgünüm ama sizde, son yıllarda insanlığı tehdit eden en ciddi bulaşıcı hastalıklardan AIDS virüsü var,” der.

Aşağıdakilerden hangisi Hakan Bey’in bu hastalığının bulaşmasında etkili **değildir**?

- A. Hakan Bey için kullanılan enjektörün başka kişide kullanılması
- B. Hakan Bey’den yapılan kan nakli
- C. Hakan Bey’in tabak ve bardağının kullanılması
- D. Traş bıçağı, diş fırçası gibi Hakan Bey’e ait eşyaların başkaları tarafından kullanılması.

17. Canlı ve cansız varlıklar, etkileşim ve uyum içindedir. Bu uyuma doğal denge denir.

Canlı türlerinin sayıca azalması veya yok olması durumunda bu denge bozulur.

Sanayi atıkları da doğal dengeyi bozduğuna göre, aşağıdaki illerin hangisinde sanayi atıklarının doğal dengeyi **daha çok** bozması beklenir?

- A. Konya
- B. Ankara
- C. Kocaeli
- D. Erzincan

18. – Batman-Yumurtalık petrol boru hattının delinmesi sonucu, Atatürk Baraj Gölü’ne ve tarlalara tonlarca ham petrol aktı. Petrolün alev alması sonucu koruma altındaki “refetus kaplumbağaları” ve diğer canlılar zarar gördü.

- Kızılırmak’ta sanayi kuruluşlarının bıraktığı zehirli atıklar balıkların yok olmasına neden olmaktadır.

Yukarıdaki bilgilere dayanarak aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

- A. İnsanın doğaya verdiği zarar giderek azalmaktadır
- B. Yaşadığımız doğal ortamın korunması gerekir
- C. Çevreye en çok insan zarar vermektedir
- D. Birçok hayvan türü yok olmaktadır

Ek-5 devam

19. İsraf, gereksiz yere tüketim yapmaktır. Afrika ülkeleri başta olmak üzere, yoksul ülkelerdeki açlık sınırındaki insan sayısının giderek tehlikeli bir boyuta ulaşmasına karşılık, zengin ülkelerde israf giderek yaygınlaşmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu olumsuzluğu ortadan kaldırmaya yönelik bir girişim **sayılmaz?**

- A. Tarıma elverişli alanlarda sulama ve toprak ıslahı yapmak
- B. Milletlerarası yardım kuruluşlarının faaliyetlerini daha aktif hale getirmek
- C. Savaşlar için yapılan harcamaları yoksul ülkelerin kalkınması için harcamak
- D. Tüketimi reklam ve benzeri araçlarla özendirmek

20. Eğitimsiz ve gereksinimlerini yeterince karşılayamayan insanlar, çeşitli toplumsal sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Son zamanlarda ülkemizde özellikle de büyük şehirlerde yaşanan kapkaç olayları bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Yukarıdaki durum için aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır?**

- A. Halkın gelir düzeyi düşüktür.
- B. Eğitimli insanlar toplumsal sorunlara neden olmuştur.
- C. Nüfus artış oranı fazladır.
- D. İşsiz insanlar fazladır.

21. Uluslar arası Doğal Hayat Koruma Vakfı'nın "Yaşayan Gezegen 2004 Raporu" çerçevesinde vakıf başkanı Dr. Claude Martin, "Hiçbir zaman ödeyemeyeceğimiz bir ekolojik borç biriktiriyoruz," açıklamasını yapmıştır. Vakıf başkanının bu sözleri aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A. Günümüzde alternatif enerji kaynaklarına ihtiyaç yoktur.
- B. Doğal kaynaklar bilinçsizce tüketilmektedir.
- C. Gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakılmaktadır.
- D. Ülkelerin borçları giderek artmaktadır.

Ek-5 devam

22. Bilgi, dünyanın her tarafında üretilmekte ve iletişim teknolojisi aracılığıyla anında her tarafa yayılmaktadır. Dünya Bankası tarafından 2002 yılında yayınlanan veriler çerçevesinde, kişisel bilgisayardan internete bağlantısı olan kullanıcı sayısı ABD’de yaklaşık 100 milyon, Japonya’da 50 milyon’dur. Türkiye’de ise nüfusun çok küçük bir kesiminin (yaklaşık 2 milyon) internete erişim olanağı bulunmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

- A. Türkiye gelişmiş ülkelerin gerisinde bulunmaktadır.
- B. Türkiye’de bilim ve teknoloji alanında daha fazla yatırım yapılmalıdır.
- C. Türkiye’de bilgi teknolojilerinin kullanımı yaygındır.
- D. Çağımızda, internet günlük yaşamın önemli bir parçası haline gelmiştir.

23. Murat okula geç kaldığı için aceleyle evden çıkar. Karşıdan karşıya geçerken sağına-soluna bakmaz ve hızla gelen bir araba Murat’a çarpar. Murat’ın böbrekleri ve karaciğeri çok zarar gördüğü için organ nakline gereksinim duyulur. Yardımsever bir yurttaş olan Nurcan Hanım organ bağışında bulunur.

Nurcan Hanım için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A. Dayanışmanın önemini bilmektedir.
- B. Bencil davranan birisidir.
- C. Yardım etmeyi sevmemektedir.
- D. İnsan hayatına önem vermemektedir.

24. İnsanoğlunun enerjiye olan ihtiyacı, büyük sanayi kuruluşlarının sayısının artmasına paralel olarak gün geçtikçe artmaktadır. Bu durum, insanlığı yeni enerji kaynakları arayışına yöneltmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi, alternatif enerji kaynağı olarak **en son** keşfedilen enerjidir?

- A. Nükleer enerji
- B. Petrol
- C. Kömür
- D. Güneş enerjisi

Ek-5 devam

25. İnsanlığı tehdit eden en büyük tehlikelerden biri olan savaşlar, insanların ölümlerine, sakat kalmalarına, şehirlerin yakılıp yıkılmasına yol açmaktadır. Günümüzde Irak, Afganistan, Filistin gibi Dünya'nın birçok yerinde çatışmalar yaşanmaktadır. Buna göre savaşlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A. Can ve mal kaybına neden olur.
- B. Açlık ve kıtlığa neden olur.
- C. Ekonomiye canlılık kazandırır.
- D. Kentler yıkılır, yollar, köprüler zarar görür.

EK 6
GÜNCEL OLAYLARIN KULLANIMINA YÖNELİK UYGULAMA
YÖNERGESİ

Değerli Öğretmen,

“İlköğretim altıncı sınıf Sosyal Bilgiler Dersi “Coğrafya ve Dünya’mız” ünitesi kapsamında yapacağınız güncel olayların kullanılması uygulamasında aşağıda sıralanan işlemlere tam olarak yer vermeye çalışınız.

1. Öğrencilerin güncel konu ya da sorunlara yönelik görüş ve düşüncelerini, yansız olarak, açık ve anlaşılır bir biçimde ortaya koymalarını sağlayınız.
2. Derste öğrencilerinize sorular sorarak güncel olayları izleme isteği ve alışkanlığı kazanmaları için yüreklendiriniz.
3. Öğrencilerin günlük yaşamı ile sınıfta edinilen bilgileri arasında ilişki kurmalarını sağlayınız.
4. İşlenecek güncel olayların öğrencilerin hazırbulunuşluk ve olgunluk düzeyine uygun olmasını sağlayınız.
5. İşlenecek güncel olayların öğrencilerin bilişsel becerilerinin ya da duyuşsal özelliklerinin gelişmesine katkıda bulunmasını sağlayınız.
6. Öğrencilerin eğitsel değeri olan haberleri izlemelerini sağlayınız.
7. İşlenecek güncel olayların çalışma ünitesinin amaçları ile ilgili olmasını sağlayınız.
8. Güncel olayların kullanımına yönelik yuvarlak masa tartışması düzenleme tekniğinde, öğrenciler arasında işbirliği yapılmasını sağlayınız.
9. Öğrencilerin, güvenilir kaynaklardan bilgi toplamalarını sağlayınız.
10. Öğrencilerin önemli-önemsiz olayları ayırabilmelerini sağlayınız.
11. Öğrencilerin önceki bilgilerini de kullanarak güncel olaylarla ilgili yapıcı, yaratıcı ve eleştirel düşünme yeteneklerini geliştiriniz.
12. Öğrencilerin güncel sorunları tanıyarak ve geçmişten yararlanarak gelecekle ilgili toplumsal sorunlar üzerinde akıl yürütmelerini sağlayınız.
13. Öğrencilerin konuyla ilgili güncel olaylara yönelik materyalleri sınıf ortamına getirmelerini sağlayınız.

Ek-6 devam

14. Güncel olayları izleyerek öğrenciye model olup, araştırmacı tarafından hazırlanan materyalleri kullanarak öğrenmeye rehberlik ediniz.
15. Öğrencilerin okuduklarını, izlediklerini, dinlediklerini değerlendirebilmelerini sağlayınız.
16. Haber konularının günlük tartışmalarla işlenmesi tekniğinde haberin altında yatan sorunların tartışılmasını sağlayınız.
17. Derste öğrencilerinize sorular sorarak haber bülteni tahtasını kullanmalarını sağlayınız.
18. Derste öğrencilerinize sorular sorarak haber haritalarını kullanmalarını sağlayınız.
19. Toplu görüşme düzenleme tekniğinde etkin katılım için öğrencilerinizi yöreklendiriniz.

EK 7
GÜNCEL OLAYLARIN KULLANIMINA İLİŞKİN GÖZLEM FORMU

Aşağıdaki etkinliklerin gerçekleşme düzeyini ilgili sözcüğün altına (X) koyarak belirtiniz.

Gözlenen Etkinlikler	Zayıf	Orta	İyi	Çok iyi
1. Öğretmenin öğrencilerin güncel konu ya da sorunlara yönelik görüş ve düşüncelerini, yansız olarak, açık ve anlaşılır bir biçimde ortaya koymalarını sağlaması.				
2. Öğretmenin öğrencilerini güncel olayları izleme isteği ve alışkanlığı kazanmaları için yöreklendirmesi.				
3. Öğretmenin öğrencilerin günlük yaşamları ile sınıfta edinilen bilgileri arasında ilişki kurmalarını sağlaması.				
4. Öğretmenin, işlenecek güncel olayların öğrencilerin bilişsel becerilerinin ya da duyuşsal özelliklerinin gelişmesine katkıda bulunmasını sağlaması.				
5. Öğrencilerin, güvenilir kaynaklardan bilgi toplamaları.				
6. Öğrencilerin önemli-önemsiz olayları ayırabilmeleri.				
7. Öğrencilerin eğitsel değeri olan haberleri izlemeleri.				
8. Öğretmenin öğrencilerin okuduklarını, izlediklerini, dinlediklerini değerlendirebilmelerini sağlaması.				
9. Öğrencilerin haber bülteni tahtasını kullanmaları.				
10. Öğrencilerin haber haritasını kullanmaları.				
11. Öğretmenin güncel olayların kullanımına yönelik yuvarlak masa tartışması düzenleme tekniğinde, öğrenciler arasında işbirliği yapmalarını sağlaması.				
12. Öğretmenin toplu görüşme düzenleme tekniğinde etkin katılım için öğrencilerini yöreklendirmesi.				
13. Öğrencilerin önceki bilgilerini de kullanarak güncel olaylarla ilgili yapıcı, yaratıcı ve eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirmeleri.				
14. Öğrencilerin konuyla ilgili güncel olaylara yönelik materyalleri sınıf ortamına getirmeleri.				

EK 8

“COĞRAFYA VE DÜNYA’MIZ” ÜNİTESİ DERS PLANLARI VE GÜNCEL OLAYLARIN KULLANIMI İLE İLGİLİ MATERYAL ÖRNEKLERİ

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6-B
Tarih	: 07/11/2005
Süre	: 40 Dakika
Konu	: Coğrafyanın Konusu, Coğrafya Öğrenmenin Gerekliliği
Yöntem ve Teknikler	: Haberlere İlişkin Karikatür Çizme, Haber Konularının Günlük Tartışmalarla İşlenmesi, Soru-Yanıt, Ne Açıklayabilir?, Seçenek Çizelgesi Hazırlamak
Kaynaklar, Araç ve Gereçler	: Tepegöz, Asetat, Ders Kitapları, Ansiklopediler, Öğretmen Tarafından Hazırlanan Materyaller

I. Amaçlar:

Özel Amaç : "Coğrafya ve Dünya'mız" ünitesinde geçen kavramların anlam bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Coğrafyanın tanımını yazma-söyleme
2. Geoidin tanımını yazma-söyleme
3. Ekvatorun tanımını yazma-söyleme
4. Paralelin tanımını yazma-söyleme
5. Meridyenin tanımını yazma-söyleme
6. Kıta'nın tanımını yazma-söyleme
7. Okyanusun tanımını yazma-söyleme
8. Enlemin tanımını yazma-söyleme
9. Boylamın tanımını yazma-söyleme

10. Doğal dengenin tanımını yazma-söyleme

Özel Amaç: Coğrafyanın konusu ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Coğrafyanın konusu içine giren olayları yazma-söyleme
2. Coğrafyanın konusu içine giren olayları açıklama

Özel Amaç: Coğrafya öğrenmenin önemini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Coğrafya öğrenmenin gerekliliğini yazma-söyleme
2. Coğrafya öğrenmenin gerekliliğini açıklama
3. Coğrafya öğrenmenin yararlarını yazma-söyleme

Özel Amaç: Coğrafya öğrenmeye istekli oluş

Davranışsal Amaçlar:

1. Coğrafyayı öğrenerek Dünya'yı tanıma
2. Coğrafyayı öğrenerek Türkiye'yi tanıma
3. Coğrafyayı öğrenerek geniş bir dünya görüşüne sahip olma
4. Coğrafyayı öğrenerek çevre bilinci kazanma
5. Dünya sorunlarını kavrayabilmek için coğrafya öğrenmeye hazır olma

II. Giriş:

1. Dikkat Çekme : Öğretmenin "Herkesin yaşantısında, toprağın, suyun, havanın önemi büyüktür. Toprak, su ya da hava olmadan yaşayabilir misiniz?" diyerek öğrencilerin dikkatini coğrafyanın konusu üzerine çekmesi.
2. Güdüleme : Öğretmenin öğrencilere "Coğrafya, yakın çevremizi, yurdumuzu ve dünyayı tanımamızı sağlar.

Ek-8 devam

Dünya sorunlarını daha kolay kavramamıza yardımcı olur. Dolayısıyla coğrafya öğrenmekle geniş bir dünya görüşü ve çevre bilinci kazanmış oluruz," biçiminde bir konuşma yapması.

3. Gözden Geçirme :Öğretmenin öğrencilere, "Bu dersin sonunda, coğrafyanın konusu içine giren olayları, coğrafya öğrenmenin gerekliliğini ve yararlarını öğrenmiş olacaksınız," demesi.
4. Derse Geçiş : Öğretmenin "Şimdi herkes coğrafyanın önemini bir düşünsün bakalım," diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Öğretmenin coğrafyayı tanımlaması ve kısaca öneminden söz etmesi.
- Öğretmenin "Bu ders yapacağımız etkinliklerle çok eğleneceksiniz ve birtakım bilgilere kendi kendinize ulaşacaksınız. Bunun için güncel olaylardan yararlanacağız. Konumuzla ilgili güncel olaylardan söz edebilirsiniz. Ayrıca "Coğrafya ve Dünya'mız" ünitesi ile ilgili kestiğiniz haber, resim vb. bir dosya ya da defterde toplayın. Ünitenin sonunda bu çalışmalarınıza not vermek istiyorum. Şimdi size karikatürleştirilmiş bir öykü dağıtacağım. Öyküyü okumadan önce karikatürleri inceleyin ve kafanızda bir öykü oluşturun," demesi.
- Öğretmenin sınıfta dolaşarak birkaç öğrenciye söz hakkı vermesi.
- Öğretmenin "Şimdi size öyküyü okuyorum. Beklentim dikkatlice beni dinlemenizdir," diyerek öyküyü okuması.
- Öğretmenin "öykü ile ilgili değerlendirmeyi siz yapacaksınız. Herkes öyküyü sessizce okusun ve anladıklarını yazsın," demesi.
- Öğrencilerin öyküyü okuyarak değerlendirmeye varmaları ve sınıfça tartışılması.

Ek-8 devam

- Öğretmenin konuyla ilgili açıklamaları yapması.
- Öğretmenin yansıya hazırladığı iki örnek olayı öğrencilerin okuması.
- Öğretmenin, örnek olayları neyin en iyi açıkladığını sorması, doğru yanıt veren öğrencileri pekiştirmesi.
- Öğretmenin tahtaya seçenek çizelgesi hazırlaması, "Coğrafya öğrenmek neden gereklidir?" sorusunu sorması, öğrencilerin tahtaya seçenekleri ve avantajlarını yazmalarını istemesi.

IV. Sonuç:

Öğretmenin "Bugün günlük yaşamımızda coğrafyanın yeri ve önemi üzerinde durduk. Coğrafya öğrenerek geniş bir dünya görüşüne sahip olunabileceğini öğrendiniz," demesi.

V. Değerlendirme:

Öğretmenin "Bugün öğrendiklerinizden nasıl bir sonuç çıkarttığınızı birkaç cümle ile defterinize yazın," demesi.

VI. Alıştırma-Ödev:

Öğretmenin "Eve gidince bugün derste öğrendiklerimizi de göz önünde bulundurarak Türkiye'de ve Dünya'da yaşanan coğrafi olaylarla ilgili haberleri öğrenin ve defterinize yazın," demesi.

KARİKATÜRLEŞTİRİLMİŞ ÖYKÜ

Sevgili öğrenci, aşağıdaki öyküyü okumadan önce karikatürleri inceleyerek kafanda bir öykü oluştur, sınıfta arkadaşlarınla paylaş. Daha sonra aşağıdaki öyküyü okuyup bir değerlendirme yap.

SEMİH'İN YAŞADIKLARI

Semih Karadeniz'in bir köyünde oturan 6.sınıf öğrencisidir. Öğretmeni "Coğrafyanın konusu içine giren olaylardan günlük yaşamınızdan örnekler düşünün, konuyla ilgili haber toplayın, bir sonraki ders tartışacağız," der. Semih okuldan çıkar, her zamanki gibi yürüyerek eve gider. Bir taraftan da öğretmeninin söylediklerini düşünür. Sabah başlayan yağmur belli aralıklarla yağmaya devam eder. Semih "iyiki yanıma şemsiyemi almışım yoksa çok ıslanır, hasta olabilirdim. Neden hava burada da Antalya'daki gibi güneşli olmuyor, neden buraya bu kadar çok yağmur yağıyor" diye kendi kendine söylenir. Tam bu sırada yanından geçmekte olduğu derenin yağmurun yağmasıyla sularının daha da fazlalaştığını görür ve "Eğer bu dere taşarsa çevredeki evler zarar görebilir" diye düşünür. Semih eve iyice yaklaşmıştır ama bir de ne görsün! Biraz ilerdeki tepelikte toprak yamaçla birlikte aşağıya iner. Semih heyelan olduğunu anlar, can ve mal kaybının olmamasına sevinir. Semih daha sonra yoluna devam eder, bir taraftan da "Bu bölgede neden çok fazla heyelan oluyor" diye düşünürken annesinin kapıda kendisini beklediğini görür, yaşadıklarını ona anlatır. Biraz dinlendikten sonra öğretmeninin verdiği ödev aklına gelir ve o günkü yaşadıklarını gözden geçirir. "Tamam buldum" der. "Yağmur, hava olayıdır ve hava küreyle ilgili; dere, deniz gibi çukur alanların sularla dolması su küre ile ilgili;

Ek-8 devam

üzerinde yaşadığımız toprak, dağlar, tepeler ve bugün meydana gelen heyelan taşküre ile ilgili” der. Akşam olduğunda Semih haberleri izler ve Türkiye'nin bazı yerlerinde heyelanların yaşandığını, heyelanın nedenlerini ve korunma yollarını öğrenir. Semih ertesi gün okula gittiğinde başından geçen olayları ve haberlerde izlediklerini sınıfta anlatır. Öğretmen "Aferin Semih, hem çevreni iyi gözlemlemişsin hem de konumuzla ilgili haberleri izleyip sınıfa getirmişsin" der. Öğretmenin Semih'e verdiği bu pekiştireçten diğer öğrenciler etkilenir ve sonraki derslerde onlar da konuyla ilgili güncel olayları takip ederler. Böylece, öğrenciler yaşamın gerekçeleriyle karşı karşıya gelerek yakın çevre, ülke ve dünya olaylarına ilgi duymaya başlarlar. Güncel sorunları tanıyarak ve geçmişten yararlanarak, gelecekle ilgili toplumsal sorunlar üzerinde akıl yürütürler.

Bu öyküden su sonuçları çıkarttım

Ek-8 devam

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6-B
Tarih	: 9-14/11/ 2005
Süre	: 80 Dakika
Konu	: Dünyamızı Tanıyalım
Yöntem ve Teknikler	: Haber Konularının Günlük Tartışmalarla İşlenmesi, Haber Olaylarını Oyunlaştırma, Eğitici Oyun, Soru- Yanıt
Kaynaklar, Araç ve Gereçler	: Tepegöz, Asetat, İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Öğretmen Tarafından Hazırlanmış Güncel Olaylara Dayalı Ders Materyalleri

I. Amaçlar ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç: Dünya'nın özellikleri ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya'nın Güneş sistemi içindeki yerini yazma-söyleme
2. Dünya'nın şeklini yazma-söyleme
3. Dünya'nın, merkezinden geçtiği bir eksen etrafında döndüğünü yazma-söyleme
4. Dünya üzerinde iki kutup noktasının olduğunu yazma-söyleme
5. Dünya üzerinde paralellerin olduğunu yazma-söyleme
6. Dünya üzerinde dönencelerin olduğunu yazma-söyleme
7. Dünya üzerinde meridyenlerin olduğunu yazma-söyleme

Özel Amaç: Dünya'nın şeklini çizebilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya üzerinde paralelleri çizerek gösterme

2. Dünya üzerinde meridyenleri çizerek gösterme

II. Giriş :

1. Dikkat Çekme : Öğretmenin “Günümüzde insanlar çevrelerine büyük zarar vermektedirler. Peki üzerinde yaşadığımız dünyadan başka yaşanabilecek gezegen var mıdır?” diyerek öğrencilerin dikkatini dünyanın önemi üzerine çekmesi.
2. Güdüleme : Öğretmenin öğrencilere “Dünyamız Güneş Sistemi içinde bulunan bir gezegendir. Bugün derste dünyamızı tanıyacağız,” demesi.
3. Gözden Geçirme : Öğretmenin “Evet bugünkü konumuz dünyamızın şekli ve sonuçları,” demesi.
4. Derse Geçiş : Öğretmenin “Şimdi herkes dünyamızın şeklinin nasıl olduğunu bir düşünsün bakalım,” diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Öğretmenin kısaca dünyanın güneş sistemi içindeki yerinden söz etmesi.
- Öğretmenin “19. yüzyılda yapılan uzay araştırmalarına göre dünyamızın geoit şeklinde olduğu ortaya konuldu,” demesi.
- Öğretmenin küre üzerinde, geoit, eksen, kutup noktaları, ekvator gibi kavramları açıklayarak göstermesi, konunun tekrarı için öğretmenin hazırladığı bulmacanın öğrenciler tarafından çözülmesi.

Ek-8 devam

- Öğretmenin dönence, paralel ve meridyenle ilgili kavramları açıklaması, bu konularla ilgili benzerlik nedir?, fark nedir? düşünme stratejisini öğrencilere sorması.
- Güncel olaylardan yararlanılarak hazırlanmış telefon görüşmesinin yapılması.

IV. Sonuç: Öğretmenin “Diyelim ki herhangi bir ülkede yaşanan güncel olayın dünya üzerinde nerede meydana geldiğini merak ettiniz. Böyle bir durumda paralel ve meridyenlerden yararlanarak istediğiniz yeri bulabilirsiniz, değil mi?,” demesi.

V. Değerlendirme: Öğretmenin “Şimdi biriniz gelsin, dünya şekli çizerek üzerinde kutup noktalarını, paralel ve meridyenleri gösterebilirsin,” demesi.

VI. Alıştırma/Ödev: Öğretmenin “Yarın herkes, Türkiye’de ve dünyada yaşanan güncel olaylarla ilgili haberleri küçük kağıtlara yazarak getirsin, olayların yaşandığı yerleri dünya haritası üzerinde gösterebilirsin,” demesi.

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6-B
Tarih	: 16/11/ 2005
Süre	: 80 Dakika
Konu	: Dünya'nın Hareketleri ve Sonuçları
Yöntem ve Teknikler	:Haber Haritalarının Kullanılması, Haber Olaylarını Oyunlaştırma, Eğitici Oyun, Soru-Yanıt
Kaynaklar, Araç ve Gereçler:	İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Öğretmen Tarafından Hazırlanmış Güncel Olaylara Dayalı Ders Materyalleri, Renkli Soru Zarfları

I. Amaçlar ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç: Dünya'nın hareketlerini sınıflayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya'nın hareketlerini Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki (günlük) hareketi ve Güneş çevresindeki (yıllık) hareketi olarak ayırma
2. Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki hareketini yazma-söyleme
3. Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketini yazma-söyleme

Özel Amaç: Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki hareketinin sonuçlarının önemini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönüşü sonunda gece ve gündüzün meydana geldiğini bilme
2. Dünya batıdan doğuya doğru döndüğü için, Güneş'in doğuda erken doğup, erken battığını açıklama
3. Yerel saat farklarının nasıl oluştuğunu açıklama

Ek-8 devam

4. Güneş ışınlarının bir noktaya düşme açısının gün boyunca değiştiğini açıklama
5. Dünya'nın eksenini etrafındaki dönüş hızının (çizgisel hız), ekvator dan kutuplara doğru azaldığını bilme

Özel Amaç: Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketinin sonuçlarının önemini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar :

1. Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketinin sonunda mevsimlerin oluştuğunu bilme
2. 21 Haziran'da yaşanan özellikleri bilme
3. 21 Aralık'ta yaşanan özellikleri bilme
4. 21 Mart'ta yaşanan özellikleri bilme
5. 23 Eylül'de yaşanan özellikleri bilme

II. Giriş :

1. Dikkat Çekme : Öğretmenin “Şimdi herkes sırayla bir numara söylesin, bu numaraları unutmayın ve bir yere not edin” diyerek öğrencilerin dikkatini çekmesi.
2. Güdüleme : Öğretmenin “Bugün derste işleyeceğimiz konuları iyi öğrenirseniz, gece-gündüzün ve mevsimlerin nasıl oluştuğunu daha iyi anlarsınız” demesi.
3. Gözden Geçirme : Öğretmenin “Bugün günlük yaşamımıza dair çok önemli bilgiler öğreneceğiz,” demesi.
4. Derse Geçiş : Öğretmenin “Geçen Sosyal Bilgiler dersinde neler öğrendiğimizi hadi bir hatırlayalım,” diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Öğretmenin önceden hazırladığı haber haritasını sınıftaki panoya asması ve öğrencilerden güncel olaylarla ilgili haberleri haber haritası üzerindeki ilgili yere asmalarını istemesi.
- Dikkat çekici haber toplayan öğrenciye kura torbası verilmesi.
- Öğretmenin öğrencilerle birlikte haber haritası üzerinde “Ekvator, kutup noktaları, dönence, paralel, meridyen” gibi kavramları tekrar etmesi.
- Öğretmenin dünyanın hareketlerini ve sonuçlarını kavram haritası çizerek açıklaması.
- Konunun somutlaştırılması için öğrencilerin gece-gündüz ve mevsimlerin oluşumunu oyunlaştırmaları.
- Öğretmenin “Güneş doğuda erken doğup, erken batar. Bunu ne açıklayabilir?” demesi, bu bağlamda yerel saat farkının nasıl oluştuğunu açıklaması.
- Öğretmenin dersin başında torba verdiği öğrenciye bir numara çekmesini söylemesi, renkli zarflardaki sorularla konunun tekrar edilmesi.
- Öğretmenin “Türkiye dört mevsimin yaşandığı ülkelerden birisidir,” demesi, konuyla ilgili açıklamaları yapması.
- Öğretmenin öğrencilere haber haritasına asılan olayların geçtiği yerlerde hangi mevsimlerin yaşandığını sorması.
- Cümle tamamlama çalışması ile konunun tekrar edilmesi.

IV. Sonuç: Öğretmenin derste öğrenilenleri kısaca tekrar etmesi.

V. Değerlendirme: Öğretmenin “Bugün derste öğrendiğimiz konuyla ilgili özet yazın,” demesi.

VI. Alıştırma/Ödev: Öğretmenin “Eve gidince konumuzla ilgili haberleri takip edin,” demesi.

Ek-8 devam

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6-B
Tarih	: 21/11/ 2005
Süre	: 80 Dakika
Konu	: Kıtalar, Okyanuslar
Yöntem ve Teknikler	:Yuvarlak Masa Tartışması, Haber Haritalarının Kullanılması, Eğitici Oyun, Soru-Yanıt
Kaynaklar, Araç ve Gereçler:	İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Öğretmen Tarafından Hazırlanmış Güncel Olaylara Dayalı Ders Materyalleri

I. Amaçlar ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç: Kıtaları tanıyabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Kıtaların yeryüzünde kapladıkları alanları yazma-söyleme
2. Dünya üzerindeki kıtaların adlarını yazma-söyleme
3. Dünya üzerindeki kıtaların yerini bilme

Özel Amaç: Kuzey Yarım Kürede karaların fazla olmasının doğurduğu sonuçları açıklayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Kuzey Yarım Kürede karaların fazla olmasından dolayı Güney Yarım Küreden daha sıcak olduğunu yazma-söyleme
2. Kuzey Yarım Kürede karaların fazla olmasından dolayı Güney Yarım Küreden daha kalabalık olduğunu yazma-söyleme

Özel Amaç: Kuzey Yarım Kürede kıtaların birbirine yakın olmasının doğurduğu sonuçları açıklayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Kuzey Yarım Kürede kıtaların birbirine yakın olmasından dolayı ülkeler arasındaki ilişkilerin daha fazla olduğunu yazma-söyleme
2. Kuzey Yarım Kürede kıtaların birbirine yakın olmasından dolayı teknolojik gelişmelerin daha hızlı yayıldığını yazma-söyleme
3. Kuzey Yarım Kürede kıtaların birbirine yakın olmasından dolayı ülkelerin hızlı kalkındığını yazma-söyleme

Özel Amaç: Okyanusların özellikleri ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Okyanusların geniş su kütleleri olduğunu yazma-söyleme
2. Okyanuslar üzerinde güçlü akıntılar görüldüğünü yazma-söyleme

II. Giriş :

1. Dikkat Çekme : Öğretmenin “Günümüzde Afrika kıtasında açlıktan ölen insan sayısı 150 milyondan fazladır. Peki bu kıtanın ve diğer kıtaların dünya üzerindeki yerini, kıtalar arasında yer alan okyanusları, biliyor musunuz?” diyerek öğrencilerin dikkatini kıtaların ve okyanusların üzerine çekmesi.
2. Güdüleme : Öğretmenin “Bugün derste öğreneceklerimizi iyi dinlerseniz kıtaların kapladıkları alanın ve birbirine yakın olmasının doğurduğu sonuçları daha kolay yorumlayabilirsiniz,” demesi.
3. Gözden Geçirme : Öğretmenin öğrencilere, “Bu dersin sonunda kıtaların ve okyanusların özelliklerini öğrenmiş olacaksınız,” demesi.
4. Derse Geçiş : Öğretmenin “Geçen Sosyal Bilgiler dersinde neler öğrendiğimizi hadi hatırlayalım,” diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Öğretmenin öğrencilerle birlikte “Dünyanın hareketlerini ve sonuçlarını tekrar etmesi.
- Öğretmenin kısaca kıtaların yeryüzünde kapladıkları alanları açıklaması.
- Öğretmenin “Kuzey Yarım Küre, Güney Yarım Küreden daha sıcaktır ve daha kalabalıktır, bunu ne açıklayabilir?” demesi.
- Öğretmenin “Bugünkü güncel olayların hangi kıtalarda yaşandığını bir kişi tahtaya gelerek gösterebilir,” demesi.
- Öğretmenin “İstedığınız beş kişiyle grup oluşturuyorsunuz, yuvarlak masa tartışması yapıyorsunuz” demesi.
- Öğretmenin “Kuzey Yarım Kürede kıtaların birbirine yakın olmasının ne gibi sonuçları olabilir? Şimdi her grup bu soruyu kendi arasında tartışsın. Daha sonra her gruptan bir kişi gelerek sonuçları tahtaya yazsın,” demesi.
- Öğretmenin “İşlerimizi kolay ve daha rahat yapmak için içinde yaşadığımız evlerimizin hastane, okul, çarşı gibi yerlere yakın olmasını isteriz. Sizce evimizle kıtaların birbirine yakın olmasının arasında bir benzerlik var mıdır?” sorusunu yöneltmesi.
- Öğretmenin öğrencilerle birlikte okyanuslarla ilgili özellikleri açıklaması.
- Bulmaca ile konu tekrarının yapılması.

IV. Sonuç: Öğretmenin “Bugün kıtalar ve okyanuslarla ilgili işimize yarayacak bilgiler öğrendik. Artık dünyada meydana gelen güncel olayların yerini haritadan kolay bir şekilde bulabilirsiniz” demesi.

V. Değerlendirme: Öğretmenin “Şimdi biriniz gelsin, haber haritasında kıtaları ve okyanusları gösterebilir,” demesi.

VI. Alıştırma/Ödev: Öğretmenin “Yarın herkes Türkiye’de ve asla yaşanan güncel olaylarla ilgili bilgiler getirsin,” demesi.

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6- B
Tarih	: 24/11/2005
Süre	: 40 Dakika
Konu	: Dünya Üzerinde Herhangi Bir Yerin Coğrafi Konumunun Belirlenmesi
Yöntem ve Teknikler	: Yuvarlak Masa Tartışması, Haber Haritalarının Kullanılması, Soru-Yanıt
Kaynaklar, Araç ve Gereçler	: İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Öğretmen Tarafından Hazırlanmış Güncel Olaylara Dayalı Ders Materyalleri

I. Amaçlar ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç: Dünya üzerinde herhangi bir yerin coğrafi konumunu belirleyebilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Coğrafi konumun etkilerini yazma-söyleme
2. Enlemden yararlanarak coğrafi konumu belirleme
3. Boylamdan yararlanarak coğrafi konumu belirleme

Özel Amaç: Türkiye'nin matematiki konumunu bilmenin önemini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Türkiye'nin hangi enlem ve boylamlar arasında yer aldığını söyleme
2. Türkiye'de meridyenler arası saat farkını söyleme
3. Türkiye'nin matematiki konumunun sonuçlarını yazma-söyleme

Özel Amaç: Türkiye'nin özel konumunu bilmenin önemini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Türkiye'nin özel konumunun sonuçlarını yazma-söyleme
2. Türkiye'nin özel konumuna bağlı olarak diğer devletlerin Türkiye ile olan ilişkilerini açıklama

II. Giriş :

1. Dikkat Çekme : Öğretmenin "Ezgi diyelim ki Türkiye Kuzey Kutup Dairesi üzerinde bir ülke olsaydı yine çok çeşitli tarım ürünleri yetiştirilebilir miydi?, nedenleriyle açıklar mısınız?" demesi.
2. Güdüleme :Öğretmenin "Bugün derste öğreneceklerimizi iyi dinlerseniz herhangi bir yerin coğrafi konumundan dolayı ne gibi özelliklere sahip olabileceğini daha kolay yorumlayabilirsiniz," demesi.
3. Gözden Geçirme :Öğretmenin öğrencilere, "Bu dersin sonunda dünya üzerinde herhangi bir yerin coğrafi konumunun belirlenmesini, Türkiye'nin coğrafi konumundan dolayı geçmişteki ve günümüzdeki önemini öğrenmiş olacaksınız," demesi.
4. Derse Geçiş :Öğretmenin "Önceki derslerde öğrendiğimiz paralel ve meridyen kavramlarını hadi bir hatırlayalım," diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Öğretmenin öğrencilerle birlikte "Paralel ve meridyen" kavramlarını tekrar etmesi.
- Öğretmenin dünya üzerinde herhangi bir yerin coğrafi konumunun nasıl belirlendiğini öğrencilere sorması.
- Öğretmenin matematik konumu açıklaması.

Ek-8 devam

- Öğrencilerin dünyada yaşanan gelişmelerin matematik konumlarını haber haritasında göstermesi.
- Öğretmenin kısaca yerel saat uygulamasını açıklaması.
- Öğretmenin "Şimdi yuvarlak masa tartışması tekniğini uygulayacağız, beşer kişilik grup oluşturun, konuyla ilgili tartışın," demesi ve öğrencilere materyalleri dağıtması.
- Grupların konuyla ilgili düşüncelerini açıklaması.

IV. Sonuç: Öğretmenin derste öğrenilenleri kısaca tekrar etmesi.

V. Değerlendirme: Öğretmenin "Şimdi biriniz gelsin, dünya şekli çizerek Türkiye'nin matematik konumunu şeklin üzerinde göstereyin," demesi.

VI. Alıştırma/Ödev: Öğretmenin "Herkes günlük gazetelerden, Türkiye'de ve Dünyada yaşanan güncel olaylarla ilgili haberleri getirsin," demesi.

Ek-8 devam

ÇALIŞMA KAĞIDI

Dünya üzerindeki herhangi bir yerin kıtalara, okyanuslara, denizlere, komşularına veya diğer ülkelere, ulaşım ve ticaret yollarına, geçitlere, boğazlara, sanayi ve ticaret bölgelerine, yeryüzü şekillerine göre konumudur. **Bu özellikler, enlem ve boylam etkileriyle ilgili değilse özel konumla ilgili demektir.**

Türkiye, dünya üzerinde oldukça önemli bir konuma sahiptir. Örneğin, eski ticari yollardan olan İpek ve Baharat Yollarına geçitlik yapmıştır. Günümüzde de kıtalar arası ulaşım yolları üzerinde olması, Türkiye'nin ticari önemini artırmaktadır.

Türkiye'nin özel konumuna ait diğer özelliklerini aşağıdaki boşluğa yazınız.

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6-B
Tarih	: 28/11/ 2005
Süre	: 40 Dakika
Konu	: Dünyamızda Bazı Canlı Türlerinin Yok Olmasının Doğal Dengeye Etkisi
Yöntem ve Teknikler	:Toplu Görüşme Düzenleme, Haber Haritaları, Afiş ve Duvar Resimleri Hazırlama, Haberlere İlişkin Karikatür Çizme, Soru-Yanıt
Kaynaklar, Araç ve Gereçler	: Tepegöz, Asetat, İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Öğretmen Tarafından Hazırlanmış Güncel Olaylara Dayalı Ders Materyalleri

I. Amaçlar ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç: Dünya'mızda insanlığı etkileyen başlıca olaylar ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Dünya'mızda bazı canlı türlerinin yok olmasının insanlığa etkisini yazma-söyleme
2. Dünya'mızda bazı canlı türlerinin yok olmasının doğal dengeye etkisini yazma- söyleme

Özel Amaç: İnsanlığı tehdit eden olaylara davranışlar gösterebilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Çevrenin korunması için çaba harcama
2. Gelecekte yaşanılabilir bir dünya için doğal çevreye önem verme

II. Giriş :

1. Dikkat Çekme :Öğretmenin öğrencilere “Hepimizin bildiği gibi çevremiz bizim için çok önemli, peki sizler çevreyi korumak için ne gibi davranışlarda bulunuyorsunuz, örneğin içinizde fidan diken var mı?,” diyerek öğrencilerin dikkatini çekmesi.
2. Güdüleme : Öğretmenin “Hızlı kentleşme ve yeni enerji kaynaklarının bulunması, bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişmeler birtakım olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir. İşte bugünkü dersimizde insanlığı tehdit eden bazı olayları öğreneceğiz,” demesi.
3. Gözden Geçirme : Öğretmenin öğrencilere, “Bu dersin sonunda, dünyamızda bazı canlı türlerinin yok olmasının doğal dengeye etkilerini öğrenmiş olacaksınız,” demesi.
4. Derse Geçiş :Öğretmenin “Geçen Sosyal Bilgiler dersinde neler öğrendiğimizi hadi bir hatırlayalım,” diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Önceki dersin tekrarının yapılması.
- Öğretmenin Türkiye’de ve dünyada yaşanan gelişmeleri öğrencilere sorması, haber olaylarının haber haritalarına ve haber bültenine asılması.
- Öğretmenin hazırladığı yansıda öğrencilerin söz alarak, insanlığı tehdit eden olayları güncel olaylardan örnekler vererek söylemesi.
- Geçen Sosyal Bilgiler derslerinde oluşturulan grubun toplu görüşme düzenleyerek kısa bir sunu yapması.

Ek-8 devam

- Öğretmenin kısaca ekolojik dengenin öneminden söz etmesi, bazı hayvanların sayısının azaltılmasının ekolojik dengeye etkisini açıklaması.
- Öğretmenin “Yaşadığımız doğal ortamın korunması gerekir. Yaşadığı çevreye en çok insanlar zarar vermektedirler,” demesi.
- Öğretmenin “Şimdi size bir karikatür göstereceğim, karikatürle ilgili yorum yapmanızı istiyorum,” demesi.
- Yanıtlarla birlikte öğretmenin ormanların yok olmasıyla ilgili broşürleri ve afişleri öğrencilere göstererek düşüncelerini alması.

IV. Sonuç: Öğretmenin “Hepimiz gelecekte yaşanılabilir bir dünya için çevre bilincine sahip olup, üzerimize düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeliyiz,” demesi.

V. Değerlendirme: Öğretmenin doğal dengeyle ilgili yansılardaki resimleri masallaştırarak öğrencilere anlatması ve öğrencilerin resimlerle ilgili değerlendirme yapmalarını ve dersi özetlemelerini istemesi.

VI. Alıştırma/Ödev: Öğretmenin “Eve gidince Türkiye’de ve dünyada yaşanan gelişmeleri izleyin,” demesi ve insanlığı tehdit eden olaylarla ilgili materyal dağıtarak evde doldurmalarını istemesi.

İNSANLIĞI TEHDİT EDEN BAZI ÖNEMLİ OLAYLAR

İnsanlığı Tehdit Eden Etmenler

- Canlı türlerinin yok olmasının doğal dengeye etkisi

Güncel Olaylardaki Örneği

Avustralya kıyılarında balinaların ölmesi

Ek-8 devam

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6-B
Tarih	: 29/11/ 2005
Süre	: 40 Dakika
Konu	: Doğal Kaynakların Bilinçsizce Tüketilmesi
Yöntem ve Teknikler	:Toplu Görüşme Düzenleme, Afiş ve Duvar Resimleri Hazırlama, Soru-Yanıt
Kaynaklar, Araç ve Gereçler	: Tepegöz, Asetat, İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Öğretmen Tarafından Hazırlanmış Güncel Olaylara Dayalı Ders Materyalleri

I. Amaçlar ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç: Dünya’ımızda insanlığı etkileyen başlıca olaylar ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesini yazma- söyleme
2. Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin insanlığa etkilerini yazma- söyleme

Özel Amaç: İnsanlığı tehdit eden olaylara davranışlar gösterebilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Çevrenin korunması için çaba harcama
2. Gelecekte yaşanılabilir bir dünya için doğal çevreye önem verme

II. Giriş :

1. Dikkat Çekme : Öğretmenin öğrencilere balık resmi göstererek “Bu balığın dersimizle ne gibi ilişkisi olabilir, bir düşünün bakalım,”diyerek öğrencilerin dikkatini çekmesi.

Ek-8 devam

2. Güdüleme :ğretmenin ‘‘Hızlı kentleşme ve yeni enerji kaynaklarının bulunması, bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler birtakım olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir. İşte bugünkü dersimizde doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin etkilerini öğreneceğiz,’’ demesi.
3. Gözden Geçirme : Öğretmenin ğrencilere, ‘‘Bu dersin sonunda, insanlığı tehdit eden bazı toplumsal ve doğal olayları öğrenmiş olacaksınız,’’ demesi.
4. Derse Geçiş : Öğretmenin ‘‘Şimdi herkes doğal kaynakların nasıl tüketildiğini bir düşünsün bakalım,’’ diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Öğrencilerin söz alarak, doğal kaynakların tükenme nedenlerini, öğretmenin yansıya hazırladığı balık kılçığına yazması.
- Dersten önce oluşturulan grubun toplu görüşme düzenleyerek kısa bir sunu yapması.
- Öğretmenin kısaca ekolojik dengenin öneminden söz etmesi.
- Öğretmenin Türkiye’de ekolojik dengenin daha çok nerelerde bozulabileceğini sınıfa sorması.
- Öğretmenin doğal kaynakların yaşamımızdaki öneminden söz etmesi.
- Öğrencilere doğal kaynakların bilinçsizce nasıl tüketildiğinin ve çözüm önerilerinin sorulması.

IV. Sonuç: Öğretmenin ‘‘Hepimiz gelecekte yaşanılabilir bir dünya için çevre bilincine sahip olup, üzerimize düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeliyiz,’’ demesi.

Ek-8 devam

V. Değerlendirme: Öğretmenin “Şimdi bugünkü işlediğimiz konunun özetini defterlerinize yazın,” demesi.

VI. Alıştırma/Ödev: Öğretmenin “Eve gidince bugün öğrendiğimiz konuları tekrar edin,” demesi.

Ek-8 devam

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6-B
Tarih	: 1-5/12/ 2005
Süre	: 80 Dakika
Konu	:Savaş, Açlık ve İsrâf; Nükleer, Biyolojik ve Kimyasal Silahlar ile Mayınların Kullanımı
Yöntem ve Teknikler	: Toplu Görüşme Düzenleme, Haberlere İlişkin Karikatür Çizme, Yuvarlak Masa Tartışması Düzenleme, Soru-Yanıt
Kaynaklar, Araç ve Gereçler	: Tepegöz, Asetat, İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Öğretmen Tarafından Hazırlanmış Güncel Olaylara Dayalı Ders Materyalleri

I. Amaçlar ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç: Dünya’ımızda insanlığı etkileyen başlıca olaylar ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Savaşın insanlığa etkilerini yazma- söyleme
2. Açlık ve israfın insanlığa etkilerini yazma- söyleme
3. Nükleer, biyolojik ve kimyasal silahlar ile mayınların kullanımının insanlığa etkilerini yazma- söyleme

Özel Amaç: İnsanlığı tehdit eden olaylara davranışlar gösterebilme

Davranışsal Amaçlar:

1. İsraftan kaçınma
2. Dünya barışı için çaba harcama

II. Giriş :

1. Dikkat Çekme : Öğretmenin “Savaşlar, insanlığı tehdit eden en büyük tehlikelerden birisidir. Sizce savaşız bir dünya düşünülebilir mi?” diyerek öğrencilerin dikkatini savaş, açlık ve israf konusu üzerine çekmesi.
2. Güdüleme : Öğretmenin “Bugün derste işleyeceğimiz konuları iyi öğrenirseniz, savaş, kullanılan silahlar, açlık ve israf konularıyla ilgili daha iyi yorum yaparak eleştirel düşünme becerinizi geliştirebilirsiniz,” demesi.
3. Gözden Geçirme : Öğretmenin “Bugün Savaş, Açlık ve İsrاف, Nükleer, Biyolojik ve Kimyasal Silahlar ile Mayınların Kullanımı konusunu işleyeceğiz,” demesi.
4. Derse Geçiş : Öğretmenin sınıfa “Geçmişte ve günümüzde yaşanan savaşları bir düşünün bakalım,” diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Öğretmenin “Şimdi size bir kelime söyleyeceğim. Bu kelimeyle ilgili düşüncelerinizi sırayla söyleyeceksiniz, konuşmak istemeyen ‘geçiniz’ deyip, konuşma sırasını bir başka arkadaşına verebilir” demesi.
- Öğretmenin “Kelitemiz ‘savaş’,” demesi.
- Öğretmenin “Bugünkü konumuzla ilgili toplu görüşme yapacak olan öğrenciler sunularını yapsın” demesi ve sınıfın etkin katılımının sağlanması.
- Öğretmenin “Şimdi kısa bir okuma parçamız var. İstedığınız beş kişiyle grup oluşturuyorsunuz, yuvarlak masa tartışması yapacağız,” demesi.
- Öğretmenin her gruba problem durumlarını içeren kağıtları dağıtması.

Ek-8 devam

- Öğrencilerin okuma parçasındaki problemi nasıl tanımladıklarını, problemin nedenlerini ve ne gibi çözümler ürettiklerini okumaları.
- Öğretmenin yansıya hazırladığı açlık ve israfla ilgili karikatürü öğrencilere göstermesi ve öğrencilerin yorumlarını alması.
- Öğretmenin “Günümüzde yılda yaklaşık 15 milyon kişi açlıktan ölmektedir” demesi.
- Açlık ve israfla ilgili gerekli açıklamaların yapılarak, çocuklara ailede israfın yaşanıp yaşanmadığının ve çocuklara düşen görevlerin sorulması.
- Öğretmenin “Bugüne kadar yapılmış en etkili silahlar nükleer silahlardır. Nükleer, biyolojik ve kimyasal silahlar dünya barışını ve insanlığı tehdit etmektedir” demesi.
- Öğretmenin nükleer, biyolojik ve kimyasal silahlar ile mayınların kullanımı ile ilgili gerekli açıklamaları yapması.

IV. Sonuç: Öğretmenin derste öğrenilenleri kısaca tekrar etmesi.

V. Değerlendirme: Öğretmenin “Savaşların olumlu ve olumsuz sonuçlarını açıklayan birkaç cümle yazın,” demesi.

VI. Alıştırma/Ödev: Öğretmenin “Eve gidince ailenize, ailenizde israfın yapıp yapılmadığını sorun,” demesi.

PARLAYAN YILDIZLAR

Irak'ta yaşayan küçük çocuk her sabah olduğu gibi bu sabah da bomba sesleriyle uyanır. Hemen yatağından kalkar, bir bacağını çatışmada kaybeden babasının yanına gider. Babasına "Babacığım çok korkuyorum," der. Babası çocuğunu yanına alır ve onu sakinleştirir. Küçük çocuk dünyanın başka yerinde yaşayan arkadaşları gibi dışarıya çıkıp oyun oynamak, okula gitmek ister. Ancak bu istekleri hayallerde kalır. Yine bomba seslerinin duyulduğu bir akşam, küçük çocuk elini yukarıya kaldırarak "Anne bak gökyüzünde ne kadar çok parlayan yıldız var," der. Oysa ki bilmiyordur o parlayan yıldızlardan bir tanesi birazdan evlerinin üzerine düşecek...

Yukarıdaki okuma parçasındaki problemi tanımlayarak nedenlerini yazın. Böyle bir problemle karşılaşılmaması için neler yapılması gerektiğini yazarak açıklayın.

Ek-8 devam

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6-B
Tarih	: 5/12 / 2005
Süre	: 40 Dakika
Konu	: Başlıca Bulaşıcı Hastalıklar
Yöntem ve Teknikler	:Toplu Görüşme Düzenleme, Haber Olaylarını Oyunlaştırma, Afiş ve Duvar Resimleri Hazırlama, Soru-Yanıt
Kaynaklar, Araç ve Gereçler	: Tepegöz, Asetat, İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Öğretmen Tarafından Hazırlanmış Güncel Olaylara Dayalı Ders Materyalleri

I. Amaçlar ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç: Dünya’ımızda insanlığı etkileyen başlıca olaylar ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Başlıca bulaşıcı hastalıkların insanlığa etkilerini yazma- söyleme
2. Başlıca bulaşıcı hastalıklardan korunma yollarını bilme

II. Giriş :

1. Dikkat Çekme :Öğretmenin sınıfa “İçinizde bulaşıcı hastalığa yakalanınız var mı?” sorusunu yöneltmesi.
2. Güdüleme :Öğretmenin “Bugün derste işleyeceğimiz konuları iyi öğrenirseniz, insan sağlığını tehdit eden bulaşıcı hastalıklara yakalanmazsınız” demesi.
3. Gözden Geçirme : Öğretmenin “Bugün günlük yaşamımıza dair çok önemli bilgiler öğreneceğiz,” demesi.

Ek-8 devam

4. Derse Geçiş :Öğretmenin sınıfa “İçinizde bulaşıcı hastalığa yakalandığından dolayı aşı olanınız var mı?” diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Öğretmenin “Yine toplu görüşme yapacak öğrenciler sunularını yapsın,” demesi.
- Öğretmenin “Çok çeşitli bulaşıcı hastalık vardır. Bunların bir kısmının açıları bulunmuştur. Ancak bazı bulaşıcı hastalıklar insan sağlığını tehdit etmeye devam etmektedir. Bunların başında AIDS ve Hepatit B gelmektedir,” demesi
- Öğretmenin “şimdi bu hastalıkları oyunlaştıralım. Beklentim dikkatlice arkadaşlarınızı dinlemenizdir. Çünkü daha sonra konuyla ilgili soru soracağım,” demesi.
- İki öğrencinin tahtada renkli kartlara hazırlanmış hastalıkları canlandırması.
- Öğretmenin öğrencilere AIDS ve Hepatit B hastalıklarıyla ilgili sorular yöneltmesi.
- Öğretmenin konuyla ilgili anahtar kelimeleri tahtaya yazması.
- Hastalıklarla ilgili broşürlerin öğrencilere gösterilmesi.
- Öğretmenin konuyla ilgili açıklamaları yapması.

IV. Sonuç: Öğretmenin “Bugün yine günlük yaşamımızda işimize çok yarayacak bilgiler öğrendik. Artık bulaşıcı hastalıklardan korunabiliriz ,” demesi.

V. Değerlendirme: Öğretmenin hastalıklarla ilgili yansıya hazırladığı “Benzerlik nedir?, Fark nedir?” sorularını sorması ve öğrencilerin yanıtlarını tahtaya yazması.

VI. Alıştırma/Ödev: Öğretmenin “Eve gidince ailenize, AIDS ve Hepatit B hastalıklarından korunma yollarını bilip bilmediklerini sorun,” demesi.

Ek-8 devam

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6-B
Tarih	: 8/12/ 2005
Süre	: 40 Dakika
Konu	: Eğitimsiz Nüfus ve İşsizlik
Yöntem ve Teknikler	:Toplu Görüşme Düzenleme, Haberlere İlişkin Karikatür Çizme, Yuvarlak Masa Tartışması Düzenleme, Soru-Yanıt
Kaynaklar, Araç ve Gereçler	:İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Öğretmen Tarafından Hazırlanmış Güncel Olaylara Dayalı Ders Materyalleri

I. Amaçlar ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç: Dünya’ımızda insanlığı etkileyen başlıca olaylar ile ilgili olgular bilgisi

Davranışsal Amaçlar:

1. Eğitimsiz nüfusun insanlığa etkilerini yazma- söyleme
2. İşsizliğin insanlığa etkilerini yazma- söyleme

Özel Amaç: İnsanlığı tehdit eden olaylara davranışlar gösterebilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Ülkelerin kalkınmasında eğitimin önemini bilme
2. Eğitim ile işsizlik arasında ilişki kurma

II. Giriş :

1. Dikkat Çekme : Öğretmenin “Başkalarının hakkını çiğnemedi, insanlara karşı saygılı davranıyor musunuz?” diyerek öğrencilerin dikkatini eğitimsiz nüfus üzerine çekmesi.
2. Güdüleme : Öğretmenin “Üretimde temel kaynak insan olup, bu

Ek-8 devam

kaynağın verimini artırmanın yolu da eğitimidir. İşsizlik de ancak eğitim seviyesinin yükseltilmesi ve nitelikli insan gücüyle sağlanabilir,” biçiminde bir konuşma yapması.

3. Gözden Geçirme :Öğretmenin “Evet bugünkü konumuz eğitimsiz nüfus ve işsizlik,” demesi.
4. Derse Geçiş :Öğretmenin “Şimdi herkes eğitimin ne demek olduğunu bir düşünsün bakalım,” diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Sınıfta toplu görüşme sunularının yapılması.
- Öğretmenin kısaca eğitimin öneminden söz etmesi ve yaşamdan eğitimle ilgili örnekler vermesi.
- Öğretmenin yansıya hazırladığı karikatürü öğrencilere göstermesi, yorum yapıp karikatüre benzer örnekler vermelerini istemesi.
- Öğretmenin Atatürk’ün eğitime verdiği önemi anlatması.
- Öğretmenin “Günümüzde Dünyada çalışabilir nüfusun yarıya yakını işsizdir. Peki eğitim ile işsizlik arasında bir ilişki kurabilir miyiz?” diyerek öğrencilerin düşüncelerini alması.
- Öğretmenin “İsteddiğiniz beş kişiyle grup oluşturarak yuvarlak masa tartışması yapıyorsunuz,” demesi.
- Öğretmenin her gruba problem durumlarını içeren kağıtları dağıtması.
- Grupların problem durumuna ilişkin çözümler bulması.
- Grupların problem durumunu nasıl tanımladıklarını, probleme ne gibi çözümler ürettiklerini ve problemin çözümü için neye karar verdiklerini açıklamaları.
- Yanıtlarla birlikte öğretmenin konuyla ilgili açıklamaları yapması.

IV. Sonuç: Öğretmenin “Hepimiz ülkemizi kalkındırmak ve gelişmiş ülke olmasını sağlamak için eğitimimize önem verip, üzerimize düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeliyiz,” demesi.

V. Değerlendirme: Öğretmenin “Derste öğrendiklerimizi birkaç cümle ile defterinize yazın,” demesi.

VI. Alıştırma/Ödev: Öğretmenin “Çevrenizdeki eğitimsiz insanları gözlemleyerek ulaştığınız sonuçları ailenizle birlikte tartışın,” demesi.

BOŞLUKLARI DOLDURALIM

Bilim dergisinde çalışan bir gazeteci sizinle eğitimsiz nüfus ve işsizlik hakkında bir röportaj yapmak istiyor. **Güncel olaylardan** yararlanarak size sorulan soruları yanıtlayabilir misiniz?

Gazeteci: İyi günler. Ben..... dergisinden geliyorum. Eğitimsiz nüfus ve işsizlikle ilgili yazacağım yazıda beni bilgilendireceğiniz için şimdiden teşekkür ederim.

Öğrenci:.....

Gazeteci: Eğitimin önemini çok iyi bilen Atatürk, cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren eğitime büyük önem vermiştir. Ülkenin dört bir yanında okullar ve diğer eğitim kurumları açılmıştır. Günümüzdeki eğitim için yapılan çalışmalarla ilgili bilgi verebilir misiniz?

Öğrenci:.....

.....

.....

.....

.....

Gazeteci: İşsizliğin tanımını yaparak, nedenleri konusunda düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?

Öğrenci:.....

.....

Gazeteci: Eğitimsiz nüfus ve işsizliğin insanlığı tehdit eden olaylar arasında sayılmasının nedeni nedir?

Öğrenci:.....

.....

Gazeteci: Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederim.

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6-B
Tarih	: 12/12 / 2005
Süre	: 40 Dakika
Konu	: Nükleer Enerji, İletişim Teknolojileri
Yöntem ve Teknikler	: Toplu Görüşme Düzenleme, Haber Konularının Günlük Tartışmalarla İşlenmesi, Soru-Yanıt
Kaynaklar, Araç ve Gereçler	: Tepegöz, Asetat, İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Öğretmen Tarafından Hazırlanmış Güncel Olaylara Dayalı Ders Materyalleri

I. Amaçlar ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç: 20.yy'da bilim ve teknolojide meydana gelen bazı önemli olayların insanlığa etkilerini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Nükleer enerjinin kullanıldığı alanların insanlığa etkilerini yazma-söyleme
2. Yeni enerji kaynaklarına gereksinim duyulduğunu yazma-söyleme
3. İletişim teknolojilerinin gelişmesiyle insanların yaşamında meydana gelen değişiklikleri yazma-söyleme

II. Giriş :

1. Dikkat Çekme :Öğretmenin “20. yüzyılda her alanda olduğu gibi bilim ve teknolojide de önemli gelişmeler olmuştur. Peki içinde bulunduğumuz çağın adını bileniniz var mı?” diyerek öğrencilerin dikkatini 20. yüzyılda bilim ve teknolojideki gelişmeler üzerine çekmesi.

Ek-8 devam

2. Güdüleme :ğretmenin “Bugün derste işleyeceğimiz konuları iyi öğrenirseniz, çağımızda yaşanan gelişmeler hakkında bilgi sahibi olursunuz” demesi.
3. Gözden Geçirme :ğretmenin ğrencilere, “Bu dersin sonunda, 20. yüzyılda bilim ve teknolojidaki gelişmelerden nükleer enerji ve iletişim teknolojilerini öğrenmiş olacaksınız,” demesi.
4. Derse Geçiş :ğretmenin “şimdi herkes nükleer enerjinin ne demek olduğunu bir düşünsün bakalım,” diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Sınıfta toplu görüşme yapılması.
- Öğretmenin nükleer enerjinin ortaya çıkışını açıklaması.
- Öğretmenin yansıya hazırladığı seçenek çizelgesine nükleer enerjinin avantajlarının ve dezavantajlarının yazılması.
- Öğretmenin konuyla ilgili gerekli açıklamaları yapması.
- Öğretmenin “şimdi bir kelime söyleyeceğim, bu kelimeyle ilgili düşüncesi olanlar konuşsun, konuşmak istemeyenler de ‘geçiniz desin’ demesi.
- Öğretmenin “Kelitemiz, ağımız teknolojilerinden bilgisayar” demesi.
- Öğretmenin iletişim teknolojisinin günlük yaşamımızdaki öneminden söz etmesi.
- Öğretmenin konuyla ilgili çalışma yaprağı dağıtması, soruların sınıfta tartışılması.

IV. Sonuç: Öğretmenin derste öğrenilenleri kısaca tekrar etmesi.

V. Değerlendirme: Öğretmenin “Ailenizde cep telefonu kullanılıp kullanılmadığını nedenleriyle açıklayan birkaç cümle yazın,” demesi.

VI. Alıştırma/Ödev: Öğretmenin “Eve gidince ailenize, ailenizde cep telefonu kullanmanın yararlı olup olmadığını sorun,” demesi.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

İçinde bulunduğumuz çağda bilgisayarla ve internetle haberleşmede önemli gelişmeler sağlanmıştır.

İletişim teknolojisinin yaşamımıza etkileri nasıl olmuştur?

İnternet, günümüzde bilgiye ulaşmadaki en hızlı yoldur.

İletişim teknolojilerinden internet, düşünmemizi engelliyor mu?

İnternet kullanımı Türkiye'de çok yaygın değildir. Bu nedenle

Yeryüzünde bir buçuk milyar insan cep telefonu kullanıyor. Cep telefonunda hızlı bir gelişme yaşanıyor. Örneğin on yıl sonra giyilebilir cep telefonları (kol saati gibi) üretilebilir.

İletişim teknolojisi olan cep telefonları ,

YARARLIDIR ÇÜNKÜ :

ZARARLIDIR ÇÜNKÜ :

Ek-8 devam

DERS PLANI

Dersin Adı	: Sosyal Bilgiler
Sınıf ve Şube	: 6-B
Tarih	: 12-15/11/2005
Süre	: 80 Dakika
Konu	:Uzayın Keşfi, Ulaşım Teknolojileri, Silahsızlanmaya Gidilmesi, Doku ve Organ Nakli
Yöntem ve Teknikler	:Toplu Görüşme Düzenleme, Soru-Yanıt
Kaynaklar, Araç ve Gereçler	:İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Öğretmen Tarafından Hazırlanmış Güncel Olaylara Dayalı Ders Materyalleri, Merdiven Sıralama Kartları

I. Amaçlar ve Davranışsal Amaçlar

Özel Amaç: 20.yy'da bilim ve teknolojide meydana gelen bazı önemli olayların insanlığa etkilerini kavrayabilme

Davranışsal Amaçlar:

1. Uzayın keşfinin insanlığa etkilerini yazma-söyleme
2. Ulaşım teknolojilerinin insanlığa etkilerini yazma-söyleme
3. Silahsızlanmaya gidilmenin önemini yazma-söyleme
4. Doku ve organ naklinin önemini yazma-söyleme

II. Giriş :

1. Dikkat Çekme : Öğretmenin “Emre diyelim ki sen ünlü bir doktorsun. Van’da oturan çok yakın bir arkadaşına organ nakli yapılacak. Arkadaşın senin de ona yardımcı olmanı ve acil olarak Van’a gitmeni istiyor. En kısa sürede Van’a gitmek için ne yapardın?” demesi.

Ek-8 devam

2. Güdüleme :ğretmenin “Bugün ulaşım yollarını, bilim ve teknolojideki diğerk gelişmeleri öğreneceğiz,” demesi.
3. Gözden Geçirme :ğretmenin “Evet bugünkü konumuz uzayın keşfi, ulaşım teknolojileri, silahsızlanmaya gidilmesi, doku ve organ nakli,” demesi.
4. Derse Geçiş :ğretmenin “Geçen Sosyal Bilgiler dersinde neler öğrendiğimizi hadi bir hatırlayalım,” diyerek derse geçmesi.

III. Geliştirme:

- Öğretmenin öğrencilerle birlikte “Bilim ve teknolojideki gelişmelerden nükleer enerji ve iletişim teknolojilerini” tekrar etmesi.
- Öğretmenin “Yine toplu görüşme yapacak öğrenciler sunularını yapsınlar,” demesi.
- Öğretmenin kısaca uzayın öneminden söz etmesi.
- Öğretmenin “Uzay araştırmaları birtakım bilimsel çalışmalara ışık tutmuştur. Bu çalışmalar neler olabilir?” demesi.
- Yanıtlarla birlikte öğretmenin konuyla ilgili açıklamaları yapması.
- Öğretmenin “Günümüzde ulaşım teknolojilerinde de önemli gelişmeler olmuştur. Ulaşım her dönemde olduğu gibi günümüzde de yaşamsal bir önem taşımaktadır,” demesi.
- Öğretmenin “İsteddiğiniz beş kişiyle grup oluşturuyorsunuz,” demesi.
- Öğretmenin “şimdi çok güzel kartlarımız var. Bu kartları tahtaya karışık olarak yapıştırıyorum. Her grup bu kartlarda yazan kavramları defterine yazarak, grupça önem sırasına dizesin, sonra her gruptan bir kişi tahtaya gelerek grubunun önem sırasını bize göstersin,” demesi.

Ek-8 devam

- Öğretmenin “Günümüzde savaşların insana ve çevreye verdiği zarar göz ardı edilemez duruma gelmiştir. Özellikle kimyevi, biyolojik ve nükleer silahları ellerinde bulunduran veya imalatını yapan ülkelere, silahsızlanma konusunda büyük görevler düşmektedir” demesi.
- Silahsızlanmayla ilgili gerekli açıklamaların yapılması.
- Öğretmenin “Şimdi size bugünkü konumuzla ilgili kavram kontrolü kartları dağıtıyorum. Tekrar niteliğinde olan bir çalışma yapacağız,” demesi.
- Öğretmenin 20. yüzyılın tıp alanındaki en güncel buluşlarından biri, doku ve organ naklidir,” demesi.
- Öğretmenin doku ve organ naklinin öneminden söz etmesi, konunun tartışılması.

IV. Sonuç: Öğretmenin derste öğrenilenleri kısaca tekrar etmesi.

V. Değerlendirme: Öğretmenin “Şimdi size sonuç cümlesi kağıtları dağıtıyorum. Düşüncelerinizi açıkça ifade etmeye çalışın” demesi.

- Öğretmenin sonuç cümlesi kağıtlarını dağıtması ve öğrencilerin yanıtlamalarını sağlaması.

VI. Alıştırma/Ödev: Öğretmenin “Eve gidince bugün derste konuştuğlarımızı düşünerek Türkiye’de yaşanan gelişmeleri izlemeye çalışın,” demesi.

Ek-8 devam

ADINIZ:
SOYADINIZ:
SINIFINIZ:

BU DERSTE ÖĞRENDİKLERİNİZİ DÜŞÜNEREK AŞAĞIDAKİ
BOŞLUKLARI DOLDURUNUZ.

Ben bu dersteilgili
güncel olay öğrendim.

Bu derste.....öğrenmek
benim için büyük sürpriz oldu.

Öğrendiğim güncel olaylar ışığında

Saniyorum ki, bu dersten sonrailgili
güncel sorunlar üzerinde akıl yürüteceğim.

Sonuç olarak

EK 9
DENEY VE KONTROL GRUPLARININ BAŞARI TESTİNDEN ALDIKLARI
ÖNTEST PUANLARI

Deney Grubu		Kontrol Grubu	
Denek Sıra No	Puanı	Denek Sıra No	Puanı
1	36	1	64
2	36	2	36
3	40	3	20
4	72	4	40
5	68	5	52
6	24	6	24
7	36	7	36
8	44	8	20
9	40	9	72
10	48	10	32
11	36	11	20
12	32	12	52
13	44	13	28
14	40	14	48
15	32	15	36
16	32	16	20
17	32	17	48
18	40	18	48
19	20	19	20
20	28	20	60
21	44	21	40
22	24	22	32
23	28	23	28

EK 10

DENEY VE KONTROL GRUPLARININ BAŞARI TESTİNDEN ALDIKLARI SONTEST PUANLARI

Deney Grubu		Kontrol Grubu	
Denek Sıra No	Puanı	Denek Sıra No	Puanı
1	76	1	52
2	64	2	44
3	76	3	36
4	88	4	72
5	88	5	44
6	68	6	32
7	48	7	32
8	68	8	48
9	64	9	68
10	80	10	52
11	64	11	48
12	64	12	68
13	68	13	56
14	64	14	48
15	60	15	44
16	56	16	60
17	68	17	60
18	80	18	36
19	40	19	40
20	48	20	32
21	64	21	44
22	52	22	28
23	32	23	36

EK 11
DENEY VE KONTROL GRUPLARININ HATIRLAMA TESTİNDEN
ALDIKLARI PUANLAR

Deney Grubu		Kontrol Grubu	
Denek Sıra No	Puanı	Denek Sıra No	Puanı
1	68	1	68
2	68	2	36
3	84	3	40
4	92	4	72
5	88	5	44
6	72	6	24
7	68	7	32
8	68	8	44
9	68	9	76
10	88	10	36
11	68	11	36
12	68	12	56
13	84	13	28
14	64	14	60
15	68	15	48
16	68	16	44
17	72	17	68
18	80	18	56
19	56	19	44
20	60	20	48
21	72	21	32
22	76	22	40
23	44	23	44

EK 12

**ÖĞRENCİLERİN GÜNCEL OLAYLARIN KULLANIMINA İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİ ALMAK İÇİN UYGULANAN ANKET SORU**

Sevgili öğrenci, aşağıdaki anket soruyu dikkatlice okuyarak cevaplayınız.

Sosyal Bilgiler dersini güncel olaylara dayalı işlemek konusunda ne düşünüyorsunuz?, Yaptığımız etkinlikleri göz önünde bulundurarak açıklayın.

KAYNAKÇA

- Akinoğlu, Orhan. “Hayat Bilgisi Öğretimi”, **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Editörler: Cemil Öztürk ve Dursun Dilek. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2002, ss.2-11.
- Alkan, Cevat ve Mehmet Kurt. **Özel Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Anı Yayıncılık, 1998.
- “Alkove, L. D. ve B. J. Mc. Carty. “Plain Talk: Recognizing Positivism and Constructivism in Practice”. Action in Teacher Education. (ATE)-Nonthematic. 14:2, 1992, ss.16-22. Kindsvatler, R. W.Wilen ve M.Ishler. Dynamics of Longman Publishers, 1996”. Şefik Yaşar. Yapısalcı Kuram ve Öğrenme-Öğretme Süreci”, **Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 8, 12: 68-75, 1998, s.73’teki alıntı.
- Anderman, E. ve Johnston, J. Motivational Influences on Adolescents’ Current Events Knowledge. ED 381420. İnternette 24.07.2006 tarihinde ERIC veri tabanından alınmıştır.
- Anıl, Handan. “Okul Deneyimi I Dersi Kapsamında Sosyal Bilgiler Dersini Gözleyen Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminin Değerlendirilmesi”. **Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 10, 2: 17-38, 2000.
- “Ayas, A., S. Çepni ve A. R. Akdeniz. Development of the Turkish Secondary Science Curriculum, Science Education, 77(4);1993, ss.433-440”. Özmen, Haluk. “Kimya Öğretmen Adaylarının Asit ve Baz Kavramlarıyla İlgili Bilgilerini Günlük Olaylarla İlişkilendirebilme Düzeyleri”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**. 11: 317-324, 2003, s317’deki alıntı.

“Baysal, Nurdan. “İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinde Öğretmen Tutumlarının Problem Çözmeye Dayalı Öğrenmeye Etkisi”. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2003”. Yücel Kabapınar ve Nurdan Baysal, Reflecting Life Itself To Social Studies Teaching: The Design and Evaluation Of A Teaching-Learning Sequence Using Newspapers As Teaching Material With Turkish Primary School Students”, 2004, s.133’teki alıntı.

Binbaşoğlu, Cavit. **Özel Öğretim Yöntemleri**. Dördüncü basım. Ankara: Binbaşoğlu Yayınevi, 1981.

____. **Genel Öğretim Bilgisi**. Ankara: Binbaşoğlu Yayınevi, 1991.

Büyükkaragöz, Savaş ve Cuma Çivi. **Genel Öğretim Metotları**. Yedinci baskı. İstanbul: Öz Eğitim Yayınları, 1997.

Çakır, Özlem ve Ceren Tekkaya. “Problem Based Learning and Its Application Into Science Education”, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 15: 137-144, 1999.

Demirel, Özcan ve Zeki Kaya. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2001.

“Demirtaş, Abdullah ve James L. Barth. **İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi: Öğrenci Kılavuzu**. Ankara: YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, 1997”. Handan Deveci. Sosyal Bilgiler Dersinde Probleme Dayalı Öğrenmenin Öğrencilerin Derse İlişkin Tutumlarına, Akademik Başarılarına ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi”, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 2003, s. 12’deki alıntı.

Deveci, Handan. **Sosyal Bilgiler Dersinde Probleme Dayalı Öğrenmenin Öğrencilerin Derse İlişkin Tutumlarına, Akademik Başarılarına ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 2003.

_____. “ Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı, 2005. İnternet adresi: <// www.tojet.net/articles/4321.htm >, Erişim Tarihi: 25.08.2005.

Doğan, İsmail. “Bilim Politikası ve Sosyal Bilimler”, **Eğitim ve Bilim**. 10:57: 38-42, Eylül 1985.

Doğanay, Ahmet. “Sosyal Bilgiler Öğretimi”, **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Editörler: Cemil Öztürk ve Dursun Dilek. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2002, ss.15-46.

“Dönmez, Cengiz. “Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Kavramları”, İnternet Adresi: <// www.gazi.edu.tr/web/cdonmez/html/makale_10.html,2006, Erişim Tarihi: 22.03.2006.

“Driver, R. ve B. Bell. Students Thinking and the Learning of Science: A Constructivist View, School Science Review, 67; 443-456, 1986” Haluk Özmen. “Kimya Öğretmen Adaylarının Asit ve Baz Kavramlarıyla İlgili Bilgilerini Günlük Olaylarla İlişkilendirebilme Düzeyleri”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**. 11: 317-324, 2003, s. 318’deki alıntı.

“Edward, Jadallah. Constructivist Learning Experiences For Social Studies Education”, **Social Studies**, 91,5:221-226, 2000. (http:// ehostvgw12.epnet.com. web adresinden 10 Temmuz 2001 tarihinde alınmıştır.)” Handan Deveci. Sosyal Bilgiler Dersinde Probleme Dayalı Öğrenmenin Öğrencilerin Derse İlişkin Tutumlarına, Akademik Başarılarına ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi”, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 2003, s. 27’deki alıntı.

Enginar, İlknur, Arzu Saka ve Ertuğrul Sesli. “Lise 2 Öğrencilerinin Biyoloji Derslerinde Kazandıkları Bilgileri Güncel Olaylarla İlişkilendirebilme Düzeyleri”, 2001, www.fedu.metu.edu.tr/UFBMEK-5/b_kitabi/PDF/Biyoloji/bildiri/t21d.pdf. Erişim Tarihi: 03.08.2006.

Erden, Münire. **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.?

Gözütok, F. Dilek. “Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Projesi”, **4.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri 1**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, ss. 55-67, 1997.

Gültekin, Mehmet. “Eğitim ve Gelecek Zaman”. **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**. 23, 1-2: 775-782, 1990.

_____.“Eğitim Sisteminde Bir Kavşak Noktası: İlköğretim İkinci Basamak”. **Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 8, 1-2: 101-112, 1998.

_____.“İlköğretim Birinci Basamakta Kimi Derslerin Öğretiminde Dal Öğretmenlerinden Yararlanma”. **Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 10, 2: 105-125, 2000.

Haas, M.E. ve Laughlin, M.A. (2000). Teaching current events: its status in social studies today. ED 440899. İnternette 24.07.2006 tarihinde ERIC veri tabanından alınmıştır.

Hesapçıoğlu, Muhsin. **Öğretim İlke ve Yöntemleri: Eğitim Programları ve Öğretim**. İkinci baskı. İstanbul: Beta Basım Yayım, 1992.

Kabapınar, Yücel ve Nurdan Baysal. Reflecting Life Itself To Social Studies Teaching: The Design and Evaluation Of A Teaching-Learning Sequence Using Newspapers As Teaching Material With Turkish Primary School Students”, 39: 384-419, 2004.

Kaltsounis, Theodore. **Teaching Social Studies in the Elementary School the Basics for Citizenship**. New Jersey: Englewood Cliffs, 1987.

Kara, Kemal, İbrahim Vural ve Nurten Kaman. **İlköğretim Sosyal Bilgiler 6**. İstanbul: Serhat Yayınları, 2004.

Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler**. Sekizinci basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 1998.

_____. **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**. On birinci basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2001.

Kaya, Erdoğan. “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sezgisel Düşünmeden Yararlanma”. **Eğitim Bilimleri ve Uygulama**. 2, 3: 79-89, Haziran 2003.

Kısakürek, Mehmet Ali. **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Editör: Bekir Özer. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1987.

Köse, Erdoğan. “İlköğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinlikleri Tercih Etme Nedenleri”, **Atatürk Üniversitesi, K.K.Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Sözlü Bildiriler**, 2004, s.150.

“Levin, J ve J.F.Nolan. **Principles Of Classroom Management: A Professional Decision-Making Model**. Allyn and Bacon, Boston, Usa, 2000”. Mehmet Okutan ve diğerleri. Editör: Emin Karip. **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, Ocak 2002, s.11’deki alıntı.

“Libresco, A. (2003). Current Events Matters... For Elementary Social Studies Methods Students. The International Social Studies Forum. 3, (1), 273-276. İnternette 17.11.2003’ te, EBSCO veritabanından (Academic Search Premier) alınmıştır:

<http://www.ebsco.com>.", Handan Deveci, "Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı", www.tojet.net/articles/4321.htm - 65k, Erişim Tarihi : 25.01.2005.

Martorella, P. H. **Social Studies For Elementary School Children Developing Young Citizens (Second Edition)**. New Jersey: PRentice-Hall, 1998.

MEB. **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6-7. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu (Taslak Basım)**, Ankara, 2005.

Moffatt, Maurice. **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Çeviren: Nesrin Oran. İstanbul: Maarif Basımevi, 1957.

Mihaelis, John U. and Jesus Garcia. **Social Studies for Children a Guide to Basic Instruction**. Eleventh edition. Boston: Allyn and Bacon, 1996.

Nas, Recep. **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları, 2000.

"Newspaper in education. (2004). İnternette 22.03.2004'te elde edilmiştir. http://www.mcall.com/features/custom/nie/all-nie_whatist.htmlstory". Handan Deveci, "Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı", www.tojet.net/articles/4321.htm - 65k, Erişim Tarihi : 25.01.2005.

Okutan, Mehmet ve diğerleri. Editör: Emin Karip. **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, Ocak 2002.

Özmen, Haluk. "Kimya Öğretmen Adaylarının Asit ve Baz Kavramlarıyla İlgili Bilgilerini Günlük Olaylarla İlişkilendirebilme Düzeyleri", **Kastamonu Eğitim Dergisi**. 11: 317-324, 2003. www.ksef.gazi.edu.tr/dergi/pdf/Cilt11-No2-2003Ekim/hozmen.pdf. Erişim Tarihi: 03.08.2006.

Özmen, Fatma ve Hasan Harktı. “Denizli İlindeki İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarının Çevresiyle Bütünleşebilme Düzeyleri”, **Milli Eğitim Dergisi**. Ankara: 165: 2005.

Öztürk Cemil ve Dursun Dilek. “Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programları”, **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Editörler: Cemil Öztürk ve Dursun Dilek. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2002, ss.48-78.

Paykoç, Fersun. “Güncel Olaylarla Belirli Gün ve Haftaların Öğretimi”, **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Editör: Bekir Özer. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1987, ss.45-56.

_____.**Tarih Öğretimi**. Editör: Bekir Özer. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1991.

Saban, Ahmet. **Öğrenme Öğretme Süreci (Yeni Teori ve Yaklaşımlar)**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2002.

“Sağlamer, Emin. **İlkokulda Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Ankara: Kendi Yayını,1980”.
Recep Nas, **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları, 2000, s. 233’teki alıntı.

Savage, Tom ve David G. Armstrong. **Effective Teaching in Elementary Social Studies**. New York: Macmillian Publishing Company, 1987.

Seefeldt, Carol. **Social Studies for the Preschool-Primary Child**. Third edition. Columbus: Merrill Publishing Company, 1989.

“Seman, H. **Preventing Classroom Discipline Problems**. Third Edition. Scarecrow Pres, Inc., London”. Mehmet Okutan ve diğerleri. Editör: Emin Karip. **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, Ocak 2002, s.10’daki alıntı.

“Sosyal Bilgiler Öğretiminde Güncel Olaylar, Belirli Gün ve Haftalarla Eğitsel Kol Çalışmalarının Yeri ve Önemi”, İnternet Adresi: < // www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/ kitaplar/sosbilgi/ogrt/ unite 13.doc. Erişim Tarihi: 18.02.2006.

Sönmez, Veysel. **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Ankara: Pegem Yayınları, 1994.

_____. **Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu**. Ankara: Anı Yayıncılık, 1998.

_____. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2000.

Sözer, Ersan. “Sosyal Bilimler Kapsamında Sosyal Bilgilerin Yeri ve Önemi”, **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Editör: Gürhan Can. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1998a, ss.1-8.

_____. “Sosyal Bilgiler Programının Amaçları, İlkeleri ve Temel Özellikleri”, **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Editör: Gürhan Can. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1998a, ss.15-39.

_____. “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereçler”, **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Editör: Gürhan Can. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1998a, ss.123-136.

_____. **Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilimlerin Öğretimi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 1998b.

_____. “Öğretimde Strateji, Yöntem ve Teknikler”, **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. Editör: Mehmet Gültekin. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 2001, ss.96-120.

Sözer, Ersan, Handan Deveci ve Erdoğan Kaya. “Eğitim Fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği Programında Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının İlköğretimdeki Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumları”, **Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 14,1:87-95, 2004.

Sunal, Cynthia Szymanski and Mary Elizabeth Haas. **Social Studies for the Elementary and Middle Grades. A Constructivist Approach**. Boston: Allyn and Bacon, 2002.

“Street, C. Teaching With The Newspaper. *Social Studies*. 93 (3), 131-134, 2002. İnternette 05.12.2003’ te, EBSCO veritabanından (Academic Search Premier) alınmıştır: <http://www.ebsco.com>.” Handan Deveci, “Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı”, www.tojet.net/articles/4321.htm - 65k, Erişim Tarihi : 25.01.2005.

Şenünver, Güler ve diğerleri. **İlköğretim Sosyal Bilgiler 6**. Üçüncü baskı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 2005.

Tekin, Halil. **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. On dördüncü baskı. Ankara: Yargı Yayınları, 2000.

Tonta, Yaşar ve Mustafa İlhan. “Sosyal Bilimlerde Türkiye’nin Dünya’daki Yeri”, **Türk Psikoloji Dergisi**, 12, 40: 67-74, 1997.

Türnüklü, Abbas. “Eğitimbilim Alanında Aynı Araştırma Sorusunu Yanıtlamak İçin Farklı Araştırma Tekniklerinin Birlikte Kullanılması”, **Eğitim ve Bilim Dergisi**. 26, 120: 8-13, 2001.

Varış, Fatma. **Eğitimde Program Geliştirme “Teori ve Teknikler”**. Altıncı baskı.
Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık, 1996.

_____. **Eğitim Bilimine Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınları, 1998.

Wilson E. ve diğerleri. Teachers’ Perspectives On Incorporating Current Controversial Issues Into The Curriculum. *The International Social Studies Forum*, 2 (1), 331-45, 1999. İnternette 24.07.2006 tarihinde EBSCO veri tabanından alınmıştır.

Yaşar, şefik. “Çağdaş Bilim Anlayışı”, **Çağdaş Yaşam Çağdaş İnsan**. Editör: Gürhan Can. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıkköğretim Fakóltesi Yayınları, No: 563, 155-160, 1998.

Yıldırım, Ali ve Hasan şimşek. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Seğkin Yayınevi, 1999.

“Yiğit, N., A.R. Akdeniz ve ř.Kurt. “Fizik Öğretiminde Çalışma Yapraklarının Geliştirilmesi, Fen Bilimleri Eğitim Sempozyumu”, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Eğitim Fakóltesi, 7-8 Eylül, 2001, ss.151-157”. Ahmet Gürses ve diğerleri. “Orta Öğretimde Bazı Kimya Kavramlarının Günlük Hayatla İlişkilendirilebilme Düzeylerinin Belirlenmesi”, **12. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler**. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2004, s.2174’deki alıntı.

Yiğit, Nevzat, Yasemin Devecioğlu ve Hakan ř. Ayvacı. “İlköğretim Fen Bilgisi Öğrencilerinin Fen Kavramlarını Günlük Yaşamdaki Olgu ve Olaylarla İlişkilendirme Düzeyleri” www.fedu.metu.edu.tr/UFBMEK-5/b_kitabi/PDF/Fen/Bildiri/t94d.pdf., Erişim Tarihi: 03.08.2006.